

Gjerstad kommune

Handlingsprogram 2020-2023

Årsplan 2020

Torbjørnshall

Abel skole

Rådmannens forslag 13.11.2019

Innhold

1.0 RÅDMANNENS INNLEDNING.....	3
2.0 KOMMUNEPLANENS FØRINGER.....	7
2.1 Omsorg og helse.....	7
2.2 Oppvekst og utdanning.....	8
2.3 Senterutvikling.....	9
2.4 Befolkningsutvikling.....	9
2.5 Arbeid med kommunal planstrategi.....	10
3.0 FAGOMRÅDER DIREKTE UNDER RÅDMANNEN.....	12
3.1 Barnehagemyndighet og skoleeier.....	12
3.2 Samfunnsmedisin.....	12
3.3 Samfunnssikkerhet og beredskap.....	12
3.4 Folkehelse.....	13
4.0 KOMMUNEORGANISASJONEN.....	15
4.1 Personalarbeid, arbeidsgiverpolitikk, heltidskultur og utviklingsarbeid.....	15
4.2 Likestilling og mangfold.....	15
4.3 HMS-arbeid.....	15
4.4 Internkontroll.....	16
4.5 Lønnsforhandlinger.....	16
4.6 IKT/telefoni.....	16
5.0 ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER.....	18
5.1 Innledning.....	18
5.2 Generelle rammebetingelser.....	18
5.2.1 Statsbudsjettet.....	18
5.2.2 Befolkningsutvikling.....	18
5.3 Gjerstad kommunes økonomiske situasjon.....	19
5.4 Disposisjonsfond.....	19
5.5 Driftsbudsjett og rammer til enhetene.....	19
6.0 INVESTERINGSPROGRAMMET.....	23
7.0 DRIFTSDEL.....	26
7.1 Resultatenhetenes 4- og 1-årsplaner.....	26
7.1.1 Stab.....	26
7.1.2 Politisk virksomhet.....	28
7.1.3 Enhet for skole – med avdeling for barn og unges helse.....	28
7.1.4 Visedal barnehage.....	33
7.1.5 Enhet for helse og omsorg.....	36
7.1.6 NAV Gjerstad.....	38
7.1.7 Samfunnsenheten.....	39

7.1.9	Barneverntjenesten Øst i Agder.....	47
8.0	INTERKOMMUNALE SAMARBEIDER.....	50
9.0	VEDLEGG.....	52
Vedlegg 1	Barnehage – betalingssatser 2020.....	52
Vedlegg 2	SFO (skolefritidsordningen) – betalingssatser 2020.....	53
Vedlegg 3	Helse og omsorg – betalingssatser 2020.....	54
Vedlegg 4	Borgerlig vigsel i Gjerstad kommune.....	55
Vedlegg 5	Kontrollutvalgets forslag til budsjett for kontroll, tilsyn og revisjon 2020.....	56
Vedlegg 6	Gebyrer/leiepriser/tomtekostnader i Gjerstad kommune 2020.....	59
6.1	Utleie 2020.....	59
6.2	Kommunale gebyrer 2020.....	62
6.3	Næringstomter og boligtomter 2020.....	64
6.4	Plan, bygg og eiendom 2020.....	65
6.5	Torbjørnshall – satser for egenbetaling for bruk av hallen.....	70

1.0 RÅDMANNENS INNLEDNING

Rådmannen legger med dette fram forslag til handlingsprogram 2020 – 2023 og budsjett 2020. Det er et viktig dokument for innbyggerne, for politikerne og for våre ansatte. Gjerstad kommune skal forvalte fellesskapets ressurser til beste for innbyggerne og bidrar hver dag til å løse viktige samfunnsoppgaver. Innbyggerne skal få så gode tjenester som mulig innenfor de rammene kommunen har.

Handlingsprogram 2020 - 2023 og Årsplan 2020 legger de økonomiske rammene for Gjerstad kommunes drift og virksomhet de neste 4 årene. Dokumentet inneholder budsjett for 2020 og handlingsprogram til og med 2023. Kommunens forventede totale inntekter og utgifter for disse årene vises i Bevilgningsoversikt drift.

De enkelte enhetenes rammebudsjetter for perioden 2020 – 2023 går fram av Bevilgningsoversikt drift – netto per enhet.. Dette er nettorammer, som viser hvilke beløp enhetene får tildelt av de frie inntektene når egne inntekter er trukket fra.

Investeringsprogrammet med investeringsbudsjett for 4 år framover, viser vedtatte og planlagte tiltak, samt nødvendig lånebehov.

Budsjett og handlingsprogram bygger på kommunelovens prinsipper om realistisk budsjettering.

Utfordringer

Gjerstad kommune har en meget stram kommuneøkonomi som krever fast styring og effektiv ressursutnyttelse, dette vil bare bli enda tydeligere i årene framover. Fra og med 2017 har inntektssystemet for kommunene gjort det stadig vanskeligere år for år å være liten kommune.

Kommunen må framover ha enda sterkere fokus på effektivitet og nye løsninger innenfor tjenesteområdene samtidig som kommunens attraksjonskraft skal styrkes.

I tillegg til problemstillingene rundt inntektssystemet, har Gjerstad kommune noen andre klare utfordringer som i sterk grad påvirker driftsbudsjettet vårt - nå og i framtiden.

Befolkningstallet i Gjerstad kommune er stort sett stabilt, men med en stadig eldre befolkning. Det vil derfor være viktig for kommunen å tiltrekke seg yngre familier, dette vil kreve at politikere og administrasjon sammen ser etter nye måter å oppnå dette på.

Antall innbyggere i aldersgruppen 0-17 år har gått tilbake med 85 personer siden 2010. Det betyr at barnetallet synker, noe som i seg selv er negativt. Samtidig er det denne aldersgruppa, sammen med de aller eldste, som gir størst uttelling i beregningsnøkkelen for folketallet i det statlige rammetilskuddet.

Framskrivninger viser at fra 2019 til 2030 øker antall eldre over 80 år med 75 personer i Gjerstad, fra dagens 129 personer til 204 i 2030. Den framtidige demografiske utfordringen betyr at kommunen må håndtere en stor økning i antall mennesker som har behov for pleie- og omsorgstjenester, samtidig som antall personer i yrkesaktiv alder blir færre. Befolkningsutviklingen de neste 10 – 20 årene viser at flere må ta ansvar for eget liv. De kommunale tjenestene må bidra til at det skjer en dreining fra passiv hjelp til aktiv mestring.

Spørsmålet må være; "hva er viktig for deg?" istedenfor å "fortelle" brukeren hva han eller hun trenger. På den måten er målet å jobbe seg bort fra den passive mottakerrollen til aktiv medvirkning.

Framtidige helse- og omsorgstjenester må gis på en annen måte enn i dag. Gjennom å tilrettelegge for mestring av sykdom og nedsatt funksjonsevne, er målet å sikre den enkeltes mulighet til å leve og bo selvstendig i egen bolig.

Økonomiske utfordringer krever enda tøffere omstillingsprosesser framover. Innenfor alle kommunens tjenesteområder må det i enda større grad legges vekt på innovasjon og utvikling av tjenestene. Det betyr å tenke enda mer helhetlig, ta ut gevinstene av ny teknologi og jobbe stadig smartere.

Kommunen må i vesentlig større grad enn tidligere jakte etter effektive løsninger, søke ny kunnskap og innovative tiltak i samarbeid med andre samfunnsaktører. Kommunens ledere har et særlig ansvar for å bruke ressursene mest mulig effektivt for kommunen som helhet, men alle ansatte må medvirke for å finne og ta eierskap til nye og kostnadseffektive måter å gjøre oppgavene på. Vi må oppmuntre ansatte til å komme med forslag til forbedringer av arbeidsprosesser og oppgavegjennomføring, og ledere må være åpne for å prøve ut nye løsninger i praksis.

Prioriteringer

Arbeidet med å få handlingsprogram og årsplan for 2020 i balanse har vært særdeles krevende, og vil være krevende å gjennomføre, både for enhetene og kommunen som helhet. Den økonomiske rammen som kommunen må forholde seg til er blitt enda trangere, og disponible midler til fordeling på drift og tjenester er reelt sett mindre enn tidligere. Samtidig blir oppgavene kommunen skal utføre stadig flere, og tjenestene øker i kompleksitet, omfang og kostnad. Både overordnede myndigheter og innbyggerne gir uttrykk for økte krav og forventninger til kommunen. Det innføres hvert år nye lovkrav og bemanningsnormer som i beste fall er sterkt underfinansiert, men oftest lanseres nye krav til kommunene uten noen form for kompensasjon fra staten.

Handlingsprogrammet for perioden 2020 til 2023 inneholder flere vesentlige satsinger som direkte og indirekte har stor betydning for innbyggere i alle aldre i Gjerstad kommune. Prioriteringene som er foretatt er vanskelige. Tiltakene er prioritert blant annet ut ifra følgende kriterier:

- 1) Tiltaket er en oppfølging av et gjeldende politisk vedtak
- 2) Tiltaket har en forebyggende effekt
- 3) Tiltaket har en positiv økonomisk effekt.

Det har ellers vært et overordnet mål å redusere antall tiltak med økonomisk konsekvens.

Kommunestyret vedtok i juni 2019 mange tiltak innen organisering og tjenestenivå, mange av disse vil det fortsatt jobbes med å realisere og ta ut effektene av gjennom 2020. Parallelt må vi kontinuerlig vurdere nye omfattende grep innen både organisasjonsstruktur og tjenestenivå for å få til en mer bærekraftig økonomi på sikt. Rådmannen vil uttrykke forventninger til politikerne om et fortsatt konstruktivt samarbeid mellom folkevalgte, administrasjon og tillitsvalgte for å komme fram til løsninger som sikrer fortsatt gode tjenester til befolkningen og et godt arbeidsmiljø for de ansatte.

Den gjennomførte endringen i skolestrukturen gir en årlig innsparing i driften og samtidig bidrar den til ytterligere samling av arbeidet med kvalitetsutvikling i skolen. Avdeling for barn og unges helse - helsestasjon, jordmor, skolehelsetjeneste er fra 1.1.20 organisatorisk plassert inn i enhet skole. Dette ses i sammenheng med at det er vedtatt å utrede etableringen av en oppvekstenhet med felles ledelse for barnehage og skole. Hensikten med dette grepet i organiseringen er å legge til rette for bedre samhandling og tidlig innsats, ikke minst er nærhet til brukerne og hensynet til barnas beste vektlagt. Bedre utnyttelse av personalressursene er en annen fordel.

I 2020 skal vi bygge opp den nye enheten Helse og omsorg. Dette skal være en enhet som skal fungere godt, utvikle framtidsrettede løsninger, drive kostnadseffektivt, ha god samhandling med kommunens øvrige enheter, effektiv arbeidsdeling og utviklende arbeidsmiljø. Vi må finne løsninger som utnytter ressursene mer effektivt.

Flyktningetjenesten er fra 1.1.20 organisatorisk plassert i NAV. Bakgrunnen for dette er sterkere fokus på arbeidsrettet oppfølging av flyktninger, gjennom NAVs virkemidler.

I siste del av 2020 igangsettes ombygging av størstedelen av 2. etasje i Gjerstadsenteret til omsorgsboliger, med mulighet for tilknyttet bemanning.

Kommuneplanen er det overordnede og langsiktige styringsdokumentet som legger føringer også for handlingsprogram og årsplan. Kapittel 2 i handlingsprogrammet viser hvilke tiltak og prioriteringer som blir gjort for å følge opp hovedmålene. Dette konkretiseres i handlingsprogram og årsplan for den enkelte enhet. Hver enhet har satt opp sine egne mål for virksomheten. Dette er nærmere beskrevet under kapittel 7. Driftsdel, der de enkelte enhetene blir omtalt. Det er et mål å forvalte og utvikle de kommunale ressursene slik at innbyggerne opplever best mulig kvalitet på tjenestene. I vår økonomiske situasjon kan likevel kvalitetsmålene "kollidere" med for lite ressurser og trange rammer i enhetene. Konsekvensene kan bli at noen tjenester, som innbyggerne har vært vant til at kommunen leverer, må reduseres eller avvikles.

Kommunen har satsset bevisst på tverrfaglig samarbeid, forebyggende arbeid og tidlig innsats overfor barn, unge og utsatte grupper. Det meste av tilgjengelige ressurser må først og fremst brukes til å utføre lovpålagte tjenester, og ellers gi et best mulig løpende tilbud innen de ulike tjenesteområdene. Likevel vil kommunen prioritere å følge opp tidlig innsats, folkehelse og forebygging innenfor tilgjengelige ressurser. Det er politisk vedtatt å inngå en viljeserklæring med Agder fylkeskommune hvor Gjerstad kommune forplikter seg til å satse videre på noen igangværende tiltak som har positiv effekt for å bedre levekårene.

Vi må ytterligere mobilisere administrasjon, politikere og lokalsamfunnet for å finne gode løsninger i fellesskap for å få folk til å bo og etablere seg i vår kommune og utvikle nye arbeidsplasser.

De ansatte er kommunens viktigste ressurs for å gjennomføre vedtak og yte gode tjenester. I en periode med presset økonomi og endringer i tjenestene er det særlig viktig å ta vare på medarbeiderne, og arbeide for et godt arbeidsmiljø med muligheter for faglig og personlig utvikling. Da kan vi også beholde verdifull kompetanse og erfaring. Dette arbeidet ønsker vi å prioritere i fortsettelsen. For å lykkes er vi avhengige av godt lederskap og ikke minst godt medarbeiderskap – medarbeidere som ønsker å være delaktige i utvikling, ta ansvar og vise initiativ.

Gjerstad kommune arbeider kontinuerlig med å effektivisere driften og har gjennomført betydelige innsparingstiltak de siste årene. Effektiviserings- og innovasjonsarbeidet i kommunen må fortsette løpende og intensiveres innen alle områder og enheter. Dette vil være en nødvendig og prioritert satsing i 2020 og i årene framover for å utvikle kommunen til en enda bedre og mer effektiv organisasjon. Vi skal aktivt og kontinuerlig lete etter nye løsninger og muligheter for å drifte kommunens tjenester bedre og billigere. Gjerstad kommune vil delta i relevante læringsnettverk og utviklingstiltak som igangsettes av andre myndigheter, når det kan sannsynliggjøres framtidig effekt som forsvaret ressursbruken. Det er viktig å studere hva andre kommuner gjør som er gode på sine felt. Rådmannen vil legge til rette for å fortsette utviklingen av enda bedre samarbeid mellom enheter og videreutvikle en lederkultur i Gjerstad kommune som vektlegger løsningsfokus, kreativitet og helhetstenkning. God dialog og godt samvirke mellom administrasjon og politikere er avgjørende for å få satt vedtak og beslutninger ut i livet.

Investeringer

Det er nødvendig at Gjerstad kommune legger opp til en svært bevisst investeringspolitikk i planperioden. Rådmannen legger vekt på å foreslå investeringer som bidrar til at kommunen får lavere framtidige driftsutgifter eller høyere inntekter. I slike tilfeller vil det selvfølgelig være lønnsomt med nye låneopptak. Rådmannen foreslår fortsatt å prioritere utvikling av boligområder for å legge til rette for tilflytting og befolkningsøkning.

Et konkret eksempel på investeringer som bidrar til lavere framtidige driftsutgifter er kjøp eller bygging av boliger med fleksible løsninger som kan benyttes til omsorgsboliger eller til å dekke etterspørsel etter andre kommunale boligtilbud. Å drive forebyggende virksomhet ved å legge til rette for hverdagsmestring slik at flere eldre kan bo i egen, egnet bolig med hjelpemidler og tilsyn uten å trenge plass på institusjon, vil være viktig framover for å møte de demografiske utfordringene.

Likeledes har rådmannen foreslått jevnlige investeringer i velferdsteknologiske løsninger framover. Gjerstad kommune er med sammen med resten av Agder-kommunene om felles anskaffelse av velferdsteknologiske løsninger. Hittil har vi innført digitale trygghetsalarmer knyttet til felles alarmmottak i Kristiansand, og nytt sykesignalanlegg på omsorgssenteret er tatt i bruk i 2019. Imidlertid er det et faktum at utviklingen av fungerende velferdsteknologi har tatt mye lenger tid enn forventet. Vi følger nøye med på hva som tilbys, og er utålmodig etter å ta i bruk mer av teknologiske løsninger, utfordringen hittil har vært at mye av det som lanseres på markedet har vist seg å ikke fungere i praksis.

I tillegg til dette har rådmannen ønsket å investere i beredskapstiltak for å gjøre Gjerstadsamfunnet bedre i stand til å takle uønskede hendelser. Helt nødvendige VA-investeringer er også lagt inn i investeringsprogrammet.

Veien videre

For å holde driften i økonomisk balanse fordres svært stor grad av nøkternhet og ansvarlighet både fra administrativ ledelse og politiske beslutningstakere. Reduksjoner i rammene til drift er påkrevet blant annet på grunn av endringer i inntektssystemet hvor småkommuner kommer mye dårligere ut enn tidligere.

Det er to endringer i eiendomsskatteloven gjeldende fra 2020. Maksimal skattesats for bolig og fritidsbolig er satt ned fra 7 til 5 promille, og det blir innført en obligatorisk reduksjonsfaktor på minimum 30 prosent i takstene for boliger og fritidsboliger. For Gjerstad kommune medfører disse to endringene over 4,7 millioner i redusert inntekt fra 2019 til 2020, og ytterligere inntektsnedgang til 2021 når maksimal skattesats reduseres til 4 promille. For en kommune på Gjerstads størrelse er dette svært merkbart. De fleste andre kommuner har

mulighet til å justere opp skattesats eller takstgrunnlaget, men Gjerstad kommune er den eneste kommunen på Agder uten mulighet til å gjøre slik tilpasning. Rådmannen ser at det er positivt for den enkelte innbygger som får mindre skatt å betale, men siden staten ikke har innført noen overgangsordninger er det for kommunen et inntektstap som skaper en svært utfordrende situasjon for å kunne fortsette å levere gode tjenester til befolkningen. De stramme rammene legger et ekstra press for å få til omstilling og fornyelse i mye større grad enn tidligere.

70 millioner kroner av vår langsiktige gjeld er bundet i fastrentelån, til 4,08 % til 2022. Det andre langsiktige lånet på 130 mill. ble i 2016 vedtatt bundet i fastrentelån i 5 år, til 1,80 % til 09.09.2021, dette ble i 2018 vedtatt forlenget i ytterligere 6 år til 09.09.2027 til 2,98 % rente. Det gir forutsigbarhet, siden renteutviklingen de nærmeste årene ikke vil være noen usikkerhetsfaktor i driftsbudsjettet. Det må likevel nevnes at det hittil har gitt oss høyere årlige lånekostnader.

Det er anbefalt at kommunene bør legge opp til et driftsnivå som gir 1,75 % i overskudd på driftsbudsjettet for å ha en sunn og forutsigbar økonomi, for Gjerstad kommunes del ville dette ha utgjort ca 5 millioner kroner, men det har ikke vært mulig å finne rom for dette i 2020. Etter rådmannens oppfatning er det viktig i årene framover å tilpasse driften for å ha et handlingsrom til prioriteringer og å sette av reserver/buffer for å være mindre risikoutsatt og for å sikre et fortsatt godt tjenestetilbud i framtiden.

Gjerstad kommunes økonomi er ytterst stram, og kommunen vil måtte håndtere store utfordringer når det gjelder tjenestetilbud og økonomi både i 2020 og videre utover i planperioden. Til tross for det er rådmannen overbevist om at vi skal mestre utfordringen med å tilpasse tjenestetilbudet til de økonomiske forutsetningene vi har, og at det framlagte forslaget vil gi grunnlag for fortsatt å kunne levere tilfredsstillende tjenester til innbyggerne våre. Men det vil da være viktig med en realitetsorientering i befolkningen generelt og hos politikerne spesielt, at vi fokuserer på at kommunen faktisk får til å levere gode tjenester og at vi bygger opp under kommunens omdømme.

Rådmannen har valgt å prioritere Helse og omsorg med noe økning i rammen, etter å ha innsett at de økonomiske rammene i flere år har vært for små i forhold til behovet i denne tjenesten med de demografiske endringene og voksende eldrebefolkning. Selv om budsjettet til Helse og omsorg styrkes, vil denne tjenesten på samme måte som alle andre tjenester, fortsatt være underlagt sterke krav til rasjonell og kostnadseffektiv drift. Innen alle tjenesteområder må vi dreie innsatsen enda mer over til å jobbe proaktivt og forebyggende, et eksempel på dette er innføring av «helsefremmende hjemmebesøk» til alle innbyggere over 75 år. Vi vil ta i bruk digitale løsninger for å forenkle hverdagen for innbyggere og ansatte, og være bevisste på å realisere gevinster når slike løsninger innføres.

Denne innledningen til handlingsprogram og budsjett er naturligvis mye fokusert på økonomi, men det er også grunn til å understreke at Gjerstad kommune også har store utviklingsmuligheter som vi skal realisere gjennom felles innsats både politisk og administrativt. Noen stikkord i den forbindelse er ny firefelts E18 og videreutvikling av Brokelandsheia som et attraktivt og framtidsrettet næringsområde og knutepunkt for vei og jernbane.

Jeg vil i avslutningen av dette innledningskapitlet også i år ta opp kommunestruktur og interkommunalt samarbeid. Etter rådmannens vurdering er en stor del av det omfattende interkommunale samarbeidet som gjennom flere år er bygd opp i Østre Agder en konsekvens av at kommunene hver for seg er for små til å etablere en del tjenester med forsvarlig kompetanse og stabile faglige miljøer, slik som for eksempel brannvesen og legevakt. Mye tyder på at det fortsatt vil være behov for å etablere flere interkommunale samarbeider dersom dagens kommunestruktur opprettholdes. Imidlertid er det betenkelig med hensyn til generalistkommuneprinsippet og kommunalt selvstyre dersom flere og flere tjenester må løses i interkommunalt samarbeid. Kanskje er tiden moden for å ta opp igjen dialogen med våre nabokommuner om å sammen bygge en ny og mer robust kommune med tilstrekkelig kapasitet til å kunne levere gode tjenester til våre innbyggere i framtiden?

Gjerstad, 8.11.19

Torill Neset
Rådmann

2.0 KOMMUNEPLANENS FØRINGER

I henhold til gjeldende kommuneplan har Gjerstad kommune fire hovedfokusområder:

- Omsorg og helse
- Oppvekst og utdanning
- Senterutvikling
- Befolkningsutvikling

Begrunnelsen er å bedre levekårene for alle i Gjerstad og legge grunnlaget for en sunn og god vekst i kommunen.

Kommunens visjon er: "Gjerstad kommune, best når det gjelder!" Visjonen skal gjenspeile en kommune som evner å stille opp og være der for lokalsamfunnet og befolkningen i krisetider, men også føre an i arbeidet med å skape grunnlag for bærekraftig utvikling og vekst i Gjerstad.

2.1 Omsorg og helse

Gjerstad kommune bruker planen for helse og omsorg, som ble vedtatt i 2015, aktivt for å jobbe fokusert og tverrsektorielt med utvalgte viktige utfordringer innen omsorg og helse i årene fremover.

Planen omhandler fire hovedtemaer med underliggende emner:

- Folkehelse
  - Livsstilarbeid
  - Helsefremmende arbeid for barn og unge
  - Helsefremmende arbeid for den voksne befolkningen
- Psykisk helse og rus
  - Psykisk helsearbeid – forebygging og individuell oppfølging
  - Rus og avhengighet – forebygging og individuell oppfølging
- Rehabilitering, aktivisering og omsorg
  - Nødvendig helsehjelp og bistand i hjemmet
  - Kvalitet og tjenesteutvikling
- Kompetanse og rekruttering

Hovedutfordringer

En av Gjerstads hovedutfordringer fremover er befolknings sammensetningen med økt andel av eldre over 67 år. En annen hovedutfordring handler om oppvekst- og levekårsforhold, slik som økonomiske forhold, boforhold, arbeidsplasser eller frafall i videregående skole. Andre utfordringer kan være fysisk eller sosialt miljø, med få sosiale møteplasser, lav valgdeltakelse, mangel på fysisk aktivitet, eller bruk av tobakk og rusmidler.

Mål

Kommunen skal fokusere på tidlig innsats og forebygging (inkludert helsefremmende arbeid), folkehelsearbeid og samarbeid på tvers av fag og enheter, samtidig som en målrettet jobber med å bryte negative handlingsmønstre.

Prioritering, konkretisering og iverksetting av tiltakene fortsetter kontinuerlig. Rådmannens ledergruppe leder dette arbeidet. Avgjørende viktig for å lykkes med arbeidet er å ytterligere videreutvikle helhetstenkingen innad i kommunen, ikke bare som tenkning på ledernivå, men i praksis hos alle medarbeidere. Vi skal vise løsningsorientering, åpenhet for å ta i bruk nye metoder/virkemidler og delta aktivt i læringsnettverk som for eksempel innen integrering, folkehelsearbeid og gode pasientforløp.

Hovedtiltak

- Delta aktivt i læringsnettverk som for eksempel innen heltid, folkehelsearbeid og eldreomsorg
- Videreføre de forebyggende program som kommunen satser på, og som kommunen har forpliktet seg til gjennom viljeserklæringen i forbindelse med Veikart for bedre levekår på Agder
- Forebygge/utsette behov for omsorgstjenester blant annet gjennom bruk av velferdsteknologi og fokus på hverdagsmestring
- Videreutvikle møteplasser, gruppetilbud og lavterskeltilbud, som blant annet Aktiv på dagtid
- Utvikle modeller for felles innsats fra fag og frivillighet, sammen

2.2 Oppvekst og utdanning

2.2.1 Oppvekst

Plan for oppvekst og utdanning (vedtatt juni 2015), konkretiserer at delmål og tiltak som iverksettes skal ivareta;

- Tidlig innsats, forebygging, folkehelsearbeid og samarbeid på tvers av fag og enheter.
- I tillegg settes det fokus på et målrettet arbeid for å bryte med negativ sosial arv.

Gjennom et enhetlig perspektiv på oppvekst og utdanning ønsker vi å legge til rette for gode oppvekstsvilkår og opplæringstilbud, for barn og unge, på formelle og uformelle opplæringsarenaer.

Utviklingen av oppvekst og utdanning i Gjerstad skal preges av fokus på folkehelse, tidlig innsats, livsmestring, gode overganger mellom barnehage og skole, mellom barneskole og ungdomsskole, og mellom ungdomsskole og videregående skole, samt at barn og unge i Gjerstad fullfører videregående opplæring.

Hovedutfordringer

Forskning viser at årsaken til frafallet i videregående skole starter allerede i barnehagen. Et viktig, men utfordrende, arbeid for å hindre frafall i videregående skole, er å ha fokus på hele løpet fra barnehage til overlevering av ungdommene til videregående skole med å sette inn riktig innsats tidlig nok, med god kvalitet, i barnehage og skole. Dette går både på tilpasset opplæring (TPO), fagtrykk og sosial læring.

Hovedtiltak

- fremme helse, trivsel og læring gjennom tidlig innsats og utviklingsarbeid.
- sette inn nødvendig innsats med god kvalitet, så tidlig som mulig i bhg- og skoleløpet
- barn og unge i Gjerstad får hjelp til utvikling av god selvfølelse, bedre selvilde og ta ansvar for egne valg, bl.a. ved å ta i bruk Trygghetssirkelen i barnehagen og SAMM (Systematisk Arbeid med Mestring og Motivasjon), «Kjærlighet og Grenser» og MOT i skolen.
- delta på program som er med på å gi barn og unge som vokser opp i lavinntektsfamilier mulighet til opplevelser på lik linje med andre barn på samme alder.
- samarbeid med interesseorganisasjoner, frivillighetssentralen og lokale foreninger for bedre tilrettelegging.
- vitenskapelig dokumenterte ekstratiltak igangsettes ved behov.

2.2.2 Utdanning

Barnehage- og skoleutvikling med fokus på tidlig innsats, skole-hjem samarbeid og lærende lokale nettverk vil være fokus for oppvekst de neste 4 årene.

Barn og unge i Gjerstad skal vokse opp i et godt psykososialt miljø, som legger grunnlag for bedre læringsmiljø og økt læringsutbytte. Trygge barn lærer best.

Hovedutfordringer

Sikre at barn og unge i Gjerstad fullfører videregående opplæring

Hovedtiltak

- tettere samarbeid mellom utdanningssektoren og næringslivet i kommunen.
- systematisere og styrke skole-hjem samarbeidet.
- videreutvikle samarbeidsforum på tvers av fag og enheter.
- gjennom realfagskommunesatsingen vil hele oppvekstsektoren øke sin kompetanse innenfor realfag.
- elevundersøkelse og foreldreundersøkelse gjennomføres, samt brukes sammen med resultater fra nasjonale prøver for utvikling av skolen, og tilpassing av undervisningen (ved fornuftig og reflektert bruk av analyseverktøy).
- jobbe strukturert for utvikling av god klasseledelse.
- utvikling av relasjonskompetanse for unge og voksne.

2.3 Senterutvikling

I 2020 vil det bli utarbeidet en tydelig og praktisk rettet strategi for bolig- og senterutvikling som en del av kommuneplanarbeidet.

Hovedmål

Kommunen skal legge til rette for en bærekraftig utvikling av og langsiktig vekst på Brokelandsheia som kommunesenter, med spesielt fokus på næringsutvikling og gode møteplasser, og Kirkebygda som lokalsenter, med fokus på god stedlig kvalitet.

Hovedtiltak

- Brokelandsheia som kommunesenter styrkes gjennom:
  - bevisst arealdisponering når det gjelder fortetting, gjenbruk og generell utforming av "landsbyen" ved E18
  - tilrettelegging for samlokalisering av handel, næringsvirksomhet, boliger, kulturaktiviteter og underholdning mv.
  - gode møteplasser inne og ute som fremmer trivsel og helse
  - kontinuerlig justering og revisjon av handlings- og tiltaksplan i utviklingsplanen for Brokelandsheia
  - være tett på i planleggingen av ny E18 Dørdal-Grimstad og den fremtidige Grenlandsbanen
  - opprettholdelse og videreutvikling av Kirkebygda
  - fremme sentrumsnær boligutvikling både rundt ny 1-10 skole og på Brokelandsheia

Disse punktene skal være førende for vedtak og planer for utviklingen i Gjerstad kommunes to sentre.

- Næringsetablering bør til en viss grad styres for å sikre et levende sentrum med handel, offentlige tjenester, kulturaktiviteter og alt som hører med til et godt "landsbyliv".
- Komplementerende næringsbedrifter bør oppsøkes og fristes til å etablere seg på Brokelandsheia.

2.4 Befolkningsutvikling

Gjerstad kommune har hatt et relativt stabilt folketall de siste 50 åra, med en tendens til svak nedgang de siste 15 årene. Østre Agder som helhet har hatt større økning i folketall enn landet for øvrig de siste årene. Grenland har også hatt økning i folketall. Gjerstad og Østregionen ligger altså mellom to områder som har vekst i folketall. Dette betyr at Gjerstad må ha fokus på å øke sin bostedsattraktivitet parallelt med at det jobbes med å øke næringsattraktiviteten.

Hovedmål

Gjerstad kommune skal:

- ha en netto befolkningsvekst i perioden, der barnefamilier og yngre, arbeidsføre mennesker i alderen 20 – 55 år utgjør grunnlaget for dette
- være en kommune med bosteds- og næringsattraktivitet, i samspill med de andre kommunene i Østre Agder
- til enhver tid ha et godt og variert tilbud av boliger og boligtomter i tilknytning til både Brokelandsheia, Kirkebygda og ny 1-10 skole.
- prioritere, og forsterke regionalt samarbeid for å skaffe flere arbeidsplasser i et felles arbeidsmarked – fortrinnsvis kompetansesarbeidsplasser – gjennom blant annet å jobbe for en felles næringsarealstrategi i Østre-Agder
- når det gjelder næringsutvikling, bidra til økt verdiskaping og vekst gjennom koordinering av offentlige og private interesser, samt bidra til et godt samarbeid regionalt, på tvers av kommunegrensene
- realisere Brokelandsheia som regionalt knutepunkt for vei og jernbane på Agder
- sikre at kommunens tjenester har god kvalitet og godt omdømme gjennom kompetente ledere og tjenesteytere, forutsigbarhet, effektivitet og samhandling
- befolkningen skal ha tilgang på et allsidig kultur- og aktivitetstilbud i kommunen og regionen

Hovedtiltak

- kontinuerlig arbeid med å gjøre kommunen til en interessant arbeidsplass i alle ledd og på alle nivå, slik at kommunen beholder og tiltrekker seg kompetente arbeidstakere
- Gjerstad som bokommune må markedsføres og profileres aktivt gjennom sosiale media som har unge, yrkesaktive mennesker og familier med barn som målgruppe
- bevisst og gjennomtenkt identitetsforsterking og omdømmebygging i alt vi gjør
- konstant fokus på barnehage og skole; trygge og kompetente voksenpersoner, gode rammer, tett foreldresamarbeid, relasjonsbygging, god klasseledelse og lesestrykk
- sørge for kontinuitet i skolehelsetjenestens arbeid
- sette trykk på folkehelsearbeidet i kommunen, gjennom godt samarbeid internt i kommunen og med eksterne aktører
- generelt fokus på tverrenhetlig og tverrfaglig samarbeid der det er nødvendig
- planlegge og tilrettelegge gode, sentrumsnære og varierte boliger og boligområder
- tilrettelegge for og oppmuntre til tettere samarbeid mellom utdanning (barnehage/skole) og lokalt og regionalt næringsliv
- regionale og lokale tiltak for å stimulere til opprettelse av flere arbeidsplasser må ha høy prioritet og være godt forankret i kommunens politiske og administrative ledelse
- områdeplanen og utviklingsplanen for Brokelandsheia må brukes aktivt for å utvikle Stasjonsbyen i Østre Agder
- tilrettelegge gode næringsarealer og tiltrekke nyetablerere, med spesielt fokus på kompetansesarbeidsplasser
- tilrettelegge for og oppmuntre til tettere samarbeid mellom landbruksnæring og annen næring, bl.a. for å skape gode synergieffekter
- legge til rette for et allsidig kulturtilbud ved tett samarbeid med frivilligsentralen, menigheter, lag, foreninger og nabokommunene
- bidra til at offentlige kulturmidler og spillemidler blir benyttet til anlegg og aktiviteter som er tilrettelagt og favner innbyggere i alle aldersgrupper, inkludert de som er funksjonshemmet, men med et spesielt fokus på barn og unge

2.5 Arbeid med kommunal planstrategi

I plan- og bygningsloven (PBL) er det bestemmelser om hvordan kommunen skal organisere og følge opp sitt planansvar. Kommunestyret skal utarbeide og vedta kommunal planstrategi for inneværende kommunestyreperiode, innen ett år etter at nytt kommunestyre er satt.

Planstrategien er ikke en plan, men et strategidokument som skal få frem den politiske prioriteringen av planbehovet i kommunestyreperioden, og om kommunale planer eventuelt skal helt eller delvis revideres.

Utgangspunktet for arbeidet er vedtatt kommuneplan for perioden 2011 til 2023 og alle planer som er knyttet opp mot denne, men også det som kommer frem i arbeidet med ny kommuneplan som det skal jobbes aktivt med i 2020.

Hovedfokus i inneværende planperiode er:

- å bedre levekårene gjennom tidlig innsats på områdene oppvekst, utdanning, omsorg og helse.
- godt omdømme og tiltrekke flere innbyggere gjennom å være attraktiv som bokommune og ha tjenester med kvalitet som er tilpasset innbyggernes behov.
- nærings- industri- og senterutvikling knyttet til Brokelandsheia og regionen.

Det skal i 2020 utarbeides en ny kommunal planstrategi for 2020-2024, som skal vedtas av kommunestyret innen november 2020.

Planene som er utarbeidet/revidert i perioden 2017-2019:

- Trafikksikkerhetsplan – vedtatt 2018
- Boligsosial handlingsplan – vedtatt 2018
- Handlingsplan for velferdsteknologi - vedtatt høsten 2017
- Kulturminneplan – vedtas høst 2019
- Klima- og energiplan – vedtas høst 2019

Planer som ikke er igangsatt, men som er vedtatt å påbegynne/revidere i løpet av 2017-2021:

- Strategiplan for mangfold, inkludering og samhandling – ikke påbegynt
- Plan for forebyggende arbeid rettet mot barn og unge - ikke påbegynt

Strategiplan for bolig- og senterutvikling er tenkt innarbeidet i ny kommuneplan, som ble påbegynt i 2018.

3.0 FAGOMRÅDER DIREKTE UNDER RÅDMANNEN

3.1 Barnehagemyndighet og skoleeier

Gjerstad kommune vil fortsatt være en bevisst og ansvarlig barnehageeier, barnehagemyndighet og skoleeier, både administrativt og politisk.

Hovedmål:

Barnehagen og skolen i Gjerstad skal fremme mestring, læring og utvikling for alle.

Barnehage- og skoleeier følger aktivt opp kvaliteten i barnehage/skole, og har klare og ambisiøse mål for barnehage/skole i utvikling.

Hovedtiltak:

- Gi veiledning, følge opp og videreformidle informasjon til enhetene.
- Delta og bidra i interkommunale nettverk og andre møteforum.
- Ta initiativ til utviklende samarbeidstiltak innenfor aktuelle områder.
- Være prosjektleder for realfagskommunen Gjerstad – barnehagen og skolene deltar.
- Etterse at enhetene arbeider med implementering og utvikling av overordnet strategi.
- Danne og følge opp lærende nettverk, deriblant tettere samarbeid mellom utdanningssektoren og næringslivet.
- Føre tilsyn med og veilede barnehagen.
- Følge opp elev-, foreldre- og ungdataundersøkelsene, og justere retning ut ifra resultatene her.
- Videreutvikle tilstandsrapporten for grunnskolen og bruke den som en av flere indikatorer for måloppnåelse i skolen.

3.2 Samfunnsmedisin

Kommuneoverlegen har ansvar for å ivareta lovkrav innen visse samfunnsmedisinske områder.

Hovedsatsningsområdene innen samfunnsmedisin i Gjerstad for de neste 4 årene er:

Miljørettet helsevern

- Kommunen skal jobbe for å ha oversikt over de faktorer i miljøet som påvirker befolkningens helse. Der det fremkommer forhold ved miljøet som kan ha negativ innvirkning på befolkningens eller enkeltpersoners helse, skal kommunen søke å iverksette tiltak som kan fjerne eller redusere den negative helseeffekten.
- Det skal spesifikt føres tilsyn med miljørettet helsevern i skoler og barnehager, for å sikre best mulig arbeidsmiljø for elever og barnehagebarn.

Smittevern

- Kommunen skal, ved hjelp av smittevernplan og konkret smittevernarbeid, jobbe for å redusere risiko for at Gjerstads befolkning blir smittet av farlige sykdommer.

Medisinskfaglig rådgivning

- Kommunen skal kunne gi råd i spørsmål med helsetilknytning både overfor kommunens innbyggere, og overfor egne kommunale organer.

Deltakelse i interkommunale fora

- Gjerstad kommune deltar i samfunnsmedisinsk faggruppe, som har rådgivende funksjon i helsespørsmål overfor alle kommunene i Østre Agder.

3.3 Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunen har et generelt og grunnleggende ansvar for ivaretagelse av befolkningens sikkerhet og trygghet innenfor sitt geografiske område. Gjerstad kommune har fokus på helhetlig og systematisk samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid, og skal sørge for at samfunnssikkerhets- og beredskapsmessige hensyn ivaretas i all planlegging, ikke minst etter plan- og bygningsloven.

Sivilbeskyttelsesloven danner utgangspunkt for den kommunale beredskapsplikt.

Kommunen skal ha en overordnet beredskapsplan som rulleres årlig. Overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) ble vedtatt i kommunestyret i februar 2016, men kommunen vil likevel prioritere å gjennomgå noen ROS-analyser årlig med sikte på forbedringer.

Fylkesmannen fører tilsyn med kommunenes beredskapsarbeid. Gjennom merknader og anbefalinger etter tilsyn og deltakelse i beredskapsnettverk for østregionen får kommunen verdifulle innspill til kontinuerlige forbedringer.

Alle beredskapsplaner er lagret i internkontrollsystemet QM+ samt i krisestøttesystemet DSB-CIM. Dette gir god oversikt samtidig som det også fremgår når planene skal revideres.

Gjerstad kommune har beredskapsråd, som består av ordfører, formannskapet, rådmann, noen enhetsledere, brannmester samt representanter for politiet, Heimevernet og Sivilforsvaret.

Hovedmål:

- Gjerstad kommune skal være godt forberedt for å kunne håndtere alle typer uønskede hendelser og kriser raskt og effektivt, dette ved å ha oppdatert planverk og jevnlig øvelser.
- Gjerstad kommune skal til enhver tid ha tydelige og oppdaterte beredskapsplaner innenfor alle relevante felt, i tråd med gjeldende lover og forskrifter.
- Innholdet i planer og tiltakskort skal være kjent og øvd for de som har oppgaver innen beredskap og krisehåndtering.
- Kommunen skal ha gode rutiner for å sikre at innbyggerne blir ivaretatt ved eventuelle alvorlige hendelser, blir varslet hvis nødvendig og får den informasjonen de har bruk for til rett tid.
- Risiko- og sårbarhetsanalyser skal revideres jevnlig, slik at kommunen tidlig kan iverksette tiltak for å hindre at uønskede hendelser skjer.

Hovedtiltak:

- Kommunens overordnede beredskapsplan og kriseplaner innen hver enhet/tjeneste skal til enhver tid være oppdatert
- Alle som har en rolle i håndtering av kriser i kommunen skal øves i sine oppgaver minst en gang årlig
- Det skal gjennomføres øvelse/opplæring i bruk av krisestøtteverktøyet DSB-CIM og system for befolkningsvarsling (Varsling24) 2 ganger pr år for alle i kriseledelse og støttefunksjoner
- Kommunens beredskapsråd skal ha årlige møter og fungerer som et hørings- og rådgivningsorgan
- Innarbeide skadeforebyggende/skadebegrensende tiltak i budsjett og handlingsplan
- Ivareta samfunnssikkerhets- og beredskapsmessige hensyn i all kommunal planlegging

3.4 Folkehelse

Kommunene har gjennom folkehelseloven plikt til å iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer. Det er nødvendig, men krevende, å nå målet om en samfunnsutvikling som fremmer befolkningens helse og utjevner sosiale helseforskjeller. For Gjerstad kommune er det et viktig mål å implementere folkehelseperspektivet i alle enheters virksomhet. Rådmannen skal vinteren 2020 opprette en koordinerende gruppe, som skal fungere som styringsgruppe i det løpende folkehelsearbeidet.

Mål

Legge til rette for mer fysisk aktivitet blant kommunens innbyggere generelt.

Alle barn skal få mulighet til å delta på minst en fritidsaktivitet innen fylte ti år og opp gjennom grunnskolen.

Tiltak

- synliggjøre turkart for Gjerstad kommune, blant annet gjennom kommunens nettside
- samarbeide med Friluftsrådet Sør der det er naturlig – være initiativtaker til gode fellesprosjekter
- fortsette arbeidet med et tettere og bedre samarbeid med frivillige sektor; lag, foreninger og frivilligsentralen
- halvårlig oppdatering av hvilke aktiviteter som finnes i Gjerstad kommune og i kulturskolen Øst i Agder
  - synliggjøring på kommunens nettside
  - deles ut hver vinter og hver høst ved barnehage- og skoleoppstart etter jule- og sommerferie
  - jobbe for å finne en nettbasert oversikt/løsning

- videreutvikle «Ung aktiv» som ikke lenger er et prosjekt, men som skal innarbeides som en arbeidsmetodikk i kommunens drift
  - besøke 3.klassene, kartlegge elevenes deltakelse i fritidsaktiviteter og informere i klassene og på foreldremøter om ulike fritidsaktiviteter
  - samtale med foreldre og barn ved behov for sammen å finne løsninger for at barnet kan ha minst én aktivitet å gå til
  - følge opp arbeidet ved besøk i 4.klasse, året etter
- tettere dialog med kommunens barn og unge for å være løpende orientert om ønsker og behov, samt forventningsavklaring
- tettere foreldresamarbeid med info og dialog på helsestasjonen, foreldremøter i barnehagen og i skolen – synliggjøre kommunens målsetninger og hvorfor
- vurdere muligheten for mer bevegelse i løpet av skolehverdagen, bl.a. gjennom TL (trivselslederprogrammet) og videreføre og videreutvikle «MOT etter skoletid».

Mål

Forebygge frafall/dårlig skoletrivsel blant elever på ungdomsskole og videregående skole (vgs.), særlig med fokus på overgangen til vgs.

Tiltak

- videreføre oppfølgings- og losfunksjon (på tilskuddsmidler) i midlertidig stilling som skal følge opp ungdommer som har
  - høyt fravær på skolen
  - mistrives på skolen
  - lite nettverk, og ikke deltar på fritidsaktiviteter
- la barn og unge medvirke/veilede når det skal utarbeides tiltak for dem
- samarbeide tettere med foreldre og barn/ungdom for helhetlig og koordinert hjelp
- fortsette å bruke metoder som erfaringsmessig gir effekt; koblingen «Kjærlighet og grenser» og MOT
- følge opp ungdommer i overgangen til videregående skole
- legge til rette slik at ungdommen får nødvendig leksehjelp
- veilede ungdommer inn i fritidstilbud (de som ikke har et tilbud)
- dele losfunksjonens erfaringer fra arbeidet med ungdommene, med fagteam, ressursteam, avklaringsteam og andre relevante instanser
- jobbe forebyggende med å forhindre frafall i vgs, allerede i barnehagen og på barneskolen

Mål

Videreutvikle og implementere en modell for systematisk og kunnskapsbasert identifikasjon av barn som lever i vanskelige familie-/omsorgssituasjoner. Bedre tverrfaglig innsats for å gi barn og deres familier et mer helhetlig og koordinert tjenestetilbud.

Tiltak

- videreføre arbeidet med "Vi bryr oss – SAMMEN for barn unge" gjennom samhandlingsmodellen BTI (bedre tverrfaglig innsats) og HBS (Helsefremmende barnehager og skoler)
- gi hjelp/veiledning til familier som trenger det, så raskt som mulig, fokus på rett hjelp til rett tid
- bruke «veileder fra bekymring til handling» aktivt i alle enheter som jobber med barn, unge og deres familier
- utarbeide digital handlingsveileder og stafettlogg
- kompetanseheving gjennom øving, refleksjon og opplæring i rutiner fra bekymring til handling (alle ansatte som arbeider med barn og unge)
- bruke og videreutvikle nettbasert modell som viser hvordan kommunen arbeider med barn som bekymrer på tre nivåer: ansatte og foreldre nivå, enhetsnivå, politisk-/kommunenivå.
- bruke kartleggingsmetoder som vi vet fungerer og som kommunen har avtalefestet gjennom folkehelseprogrammet (Kidscreen og SDQ Strength and Difficulties Questionnaire).

4.0 KOMMUNEORGANISASJONEN

4.1 Personalarbeid, arbeidsgiverpolitikk, heltidskultur og utviklingsarbeid

Forutsetning for kommunens visjon "Best når det gjelder" og målet om å sikre best mulig kvalitet på tjenestene, er avhengig av kommunens medarbeidere, deres kompetanse og vilje til innsats.

Gjerstad kommune skal ha en helhetlig personalpolitikk som gir gode arbeidsvilkår for alle ansatte. Gjennom personalpolitikken skal kommunen fremstå som en attraktiv arbeidsgiver hvor de ansatte føler seg verdsatt og tatt vare på og hvor fellesskapstanken dyrkes. Gjerstad kommune må vise at vi setter pris på våre medarbeidere samtidig som det må forventes at medarbeiderne tar ansvar og har vilje til samhandling og bidrar til et godt fellesskap.

Heltidskultur

I Gjerstad kommune skal det som hovedregel tilsettes i heltidsstilling. KS sine tall viser at Gjerstad kommune har en gjennomsnittlig stillingsstørrelse for kvinner og menn på 80,4 %. Dette er den nest beste kommunen i Agder, bare slått av Bykle kommune med 86,1 % (tall fra PAI registeret per 2018). Det er likevel viktig at det kontinuerlig jobbes med heltidskultur i alle enheter.

Gjerstad kommune har utarbeidet en handlingsplan som gir føringer på hvordan vi vil jobbe med heltidskulturen fremover. Samtidig vil kommunen delta i et interkommunalt læringsnettverk «Nytt Blikk Agder (2020-2022)» som er et forpliktende og systematisk arbeid for å jobbe videre med heltidsproblematikken.

4.2 Likestilling og mangfold

I Gjerstad kommune er det administrasjonsutvalget som fungerer som likestillingsutvalg og dermed har ansvar for å fremme likestilling og likeverd. Vern mot diskriminering i arbeidslivet er ivarettatt gjennom disse lovene:

- Likestillings- og diskrimineringsloven skal fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder og andre vesentlige forhold ved en person. Med likestilling menes likeverd, like muligheter og like rettigheter. Likestilling forutsetter tilgjengelighet og tilrettelegging.
- Arbeidsmiljøloven forbyr diskriminering på grunn av politisk syn, medlemskap i fagforening, seksuell orientering og alder.

Diskrimineringsforbudet gjelder alle sider ved ansettelsesforholdet: Utlysing av stilling, ansettelse, omplassering, forfremmelse, opplæring og annen kompetanseutvikling, lønns- og arbeidsforhold, oppsigelse og avskjed.

Utfordringene i inkluderingsarbeidet er i stor grad knyttet til levekårsutfordringer generelt i kommunen med høy andel trygdede innbyggere, få med høyere utdanning m.m.

Rapportering om likestilling og mangfold legges frem som en del av den samlede årsmeldingen i kommunen. Gjerstad kommune stiller seg bak intensjonen og hovedmålene til Regional plan for likestilling, inkludering og mangfold på Agder – LIM-planen, og skal jobbe aktivt med tiltakene i handlingsprogrammet.

4.3 HMS-arbeid

"Gjerstad kommune skal ha et helsefremmende og inkluderende arbeidsmiljø der arbeidet i seg selv er helsefremmende, og der ingen blir utsatt for skader eller blir syke som følge av arbeidsmiljøet." (Målformulering vedtatt av kommunestyret).

For å oppnå fortsatt høyt jobbnærvær og trivsel på jobb, må Gjerstad kommune arbeide systematisk med arbeidsmiljøtiltak. Det legges vekt på systematisk og kontinuerlig arbeid med HMS. I Gjerstad kommune kjøres sykefraværsrapporter ut kvartalsvis, og enhetene rapporterer status i sin enhet med sine betraktninger om sykefraværet. Dette behandles i AMU og administrasjonsutvalget. Rapporteringen er en del av tertialrapporten.

Kommunen har etablert web-basert HMS- og kvalitetssystem. QM+ er et avvikssystem med forhåndsdefinerte rapporteringslinjer. Via dette kan alle ansatte fortløpende sende melding om uønskede hendelser, men også

forslag til tiltak som er positivt for arbeidsmiljøet. Vernerunder blir utført med påfølgende rapportering til Arbeidsmiljøutvalget og Administrasjonsutvalget.

Enhetene har tilbud om besøk på arbeidsplassen etter behov, og enkeltansatte kan kontakte bedriftshelsetjenesten og bli fulgt opp i dialogmøter mv. Bedriftshelsetjenesten har fokus på psykososialt arbeidsmiljø, har tilbud om funksjonsvurderinger, foretar kartlegging av arbeidsmiljø ved behov og gir råd og veiledning om fysisk arbeidsmiljø, ergonomi, konflikthåndtering mv.

Verneombudene med hovedverneombud i spissen har en viktig oppgave i HMS-arbeidet. De samles til minst to verneombudsmøter i løpet av året. På den årlige vernerunden har ombudene en sentral rolle sammen med enhetslederne. Det meste som kommer frem i vernerundene blir håndtert på den enkelte enhet, evt. i samarbeid med teknisk drift som har ansvar for det bygningsmessige. Tiltak med en kostnadsramme over kr. 100.000,- legges frem for kommunestyret for avgjørelse sammen med godkjenning av HMS-plan for kommende år. Gjerstad kommune har et års-hjul for oppfølging av HMS.

4.4 Internkontroll

Internkontroll er kvalitetssikring. Hensikten med internkontroll er å sikre og dokumentere virksomhetenes aktiviteter og etterlevelse av regelverk, samt at problemer, feil og mangler oppdages og unngå gjentakelse. Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter gjelder i alle virksomheter og i alle enheter i kommunen, i tillegg har de enkelte enheter krav om internkontroll i tjenesteproduksjonen, det gjelder overholdelse av lover og regler og om tjenesteproduksjonen drives forsvarlig og effektivt. Enhetsleder skal ha oversikt over og følge opp alle krav til internkontroll for enhetens del av kommunens tjenesteproduksjon. Dette ansvaret er presisert i alle enhetslederens stillingsbeskrivelse. Hver enhet har sine rutiner i Internkontrollsystemet som skal dekke enhetens behov for dokumentasjon av rutiner og arbeidsprosesser.

For å dokumentere og følge opp arbeidet med HMS og kvalitet på tjenestene i kommunen brukes QM+. Via kommunens hjemmeside og hjemmefra kan alle ansatte benytte dette for å finne aktuelt lovverk, rutinebeskrivelser, sjekklister mv, melde avvik eller komme med forslag til forbedringer.

4.5 Lønnsforhandlinger

Gjerstad kommunes avtaleverk har tre forhandlingshjemler:

- Kapittel 3 som omhandler rådmannen, enhetsledere og andre ledere.
- Kapittel 5 som omhandler fagstillinger.
- Kapittel 4 som omhandler øvrige arbeidstakere.

I kapittel 3 og kapittel 5 skjer all lønnsdannelse lokalt. Disse kapitlene omfatter rundt 25 medarbeidere.

I kapittel 4 skjer lønnsdannelsen dels sentralt, dels lokalt ved at de sentrale parter avsetter en ramme til lokale forhandlinger.

4.6 IKT/telefoni

IKT

Gjerstad kommune er en del av IKT Agder. Håndtering av Helpdesk og support er sentralisert. Formålet er å øke tilgjengeligheten samtidig som responstiden reduseres. Felles prosjekter og investeringer i nye løsninger håndteres av IKT Agder. Rådmannen er medlem av representantskapet og porteføljerådet i IKT Agder, og når det igangsettes prosjekter er kommunen representert av relevante fagpersoner i prosjektstyre og prosjektgrupper.

HR-portal

Gjerstad kommune tar fra 1.1.2020 i bruk ny HR-portal. Dette gjøres sammen med Risør, Åmli, Vegårshei og Tvedestrand kommuner. Dette er en løsning som allerede er implementert i Arendal, Grimstad og Froland kommuner. Nye Agder fylkeskommune skal også ta i bruk løsningen. Portalen er en såkalt suite som består av personal-, lønn- og økonomisystem. Systemene er web-basert og forenkler arbeidet innen fagfeltene. Systemer er fullelektronisk slik at papirbaserte løsninger er tatt bort.

Telefoni/Mobiltelefoni

Gjerstad kommune har en fellesavtale sammen med øvrige kommuner i Agder og fylkeskommunen på fast telefoni og mobiltelefoni. Avtalen håndteres av Det Digitale Agder (DDA). Gjerstad kommunes tradisjonelle sentralbord vil bli byttet ut med et skybasert telefonisystem for å bedre service overfor innbyggerne.

Kommunens hjemmeside/ansattportal

Gjerstad kommune har sin egen hjemmeside og ansattportal. Innbyggerne vil finne nyheter, informasjon og søknadskjemaer om kommunale tjenester på kommunes hjemmeside. Tilsvarende vil ansatte finne nyheter, informasjon og søknadskjemaer på ansattportalen. Oppdateringer skjer ved behov. Alle enheter har ansvar for å holde kommunens hjemmeside oppdatert når det gjelder beskrivelse av enhetenes tjenester.

5.0 ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER

5.1 Innledning

I henhold til ny kommunelov § 14-1 skal kommunen forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid.

Videre heter det i § 14-3 at kommunestyret før årsskiftet skal vedta økonomiplanen for de neste fire årene og årsbudsjettet for det kommende året. Årsbudsjettet er bindende for kommunestyret og underordnede organer. Eventuelle senere endringer kan kun vedtas av kommunestyret.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.

5.2 Generelle rammebetingelser

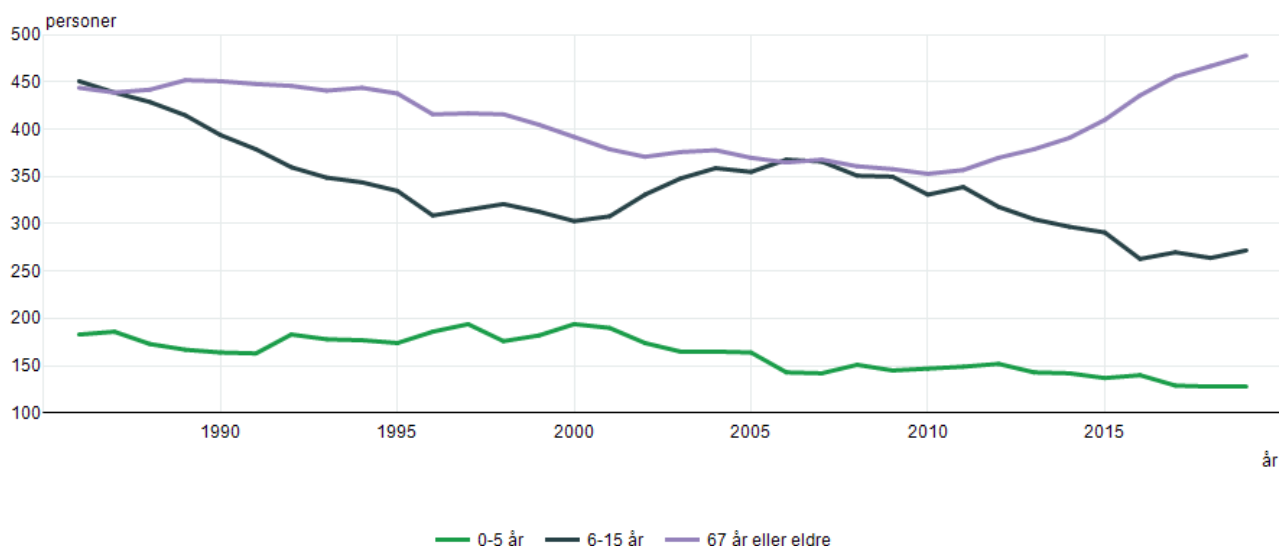
5.2.1 Statsbudsjettet

Regjeringen viderefører dessverre praksisen med å betrakte kommunestørrelse som frivillig, slik at man i betydelig mindre grad enn tidligere kompenseres for de merkostnader det medfører å være en liten kommune. Tilsynelatende kan det se ut som Gjerstad kommune kommer greit ut med en økning i frie inntekter noe høyere enn deflator (3,6 % kontra 3,1 %), men dette kan i stor grad tilskrives en betydelig mer kostnadskrevende demografi enn tidligere.

5.2.2 Befolkningsutvikling

Folketallet i Gjerstad har gjennom mange år ligget på rundt 2 500, med ubetydelige endringer fra år til år. Befolkningssammensetningen har imidlertid endret seg radikalt de siste årene. Dette kan illustreres ved nedenstående grafer, som viser endring i antall innbyggere i henholdsvis barnehage- og skolealder, samt personer over 67 år i perioden 1986-2019. Det totale innbyggertallet per 01.07.2019, altså datoen som danner grunnlaget for rammetilskudd i 2020, var med 2.439 innbyggere det laveste Gjerstad har hatt i nyere tid.

07459: Befolkning, etter alder og år. Gjerstad, Personer.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

De store endringene i befolkningssammensetning vi har sett de senere årene, vil nødvendigvis kreve endringer i kommunens tjenestetilbud og omdisponering av ressurser mellom sektorer. Ved åpningen av nye

Abel skole i 2019 fikk vi på plass en skolestruktur tilpasset dagens og fremtidens elevtall, slik at ressursene kan utnyttes optimalt med tanke på kvalitet i skolen. 2020 blir første hele driftsår for den nye skolen, noe som muliggjør en betydelig mer kostnadseffektiv drift enn tidligere. Når enhetens ramme likevel tilsynelatende har økt fra 2019 til 2020, skyldes dette at skolen fra 2020 overtar ansvaret for helsestasjon og skolehelsetjeneste. Helse- og omsorgssektoren har i de senere år blitt «hengende etter» budsjettmessig, ved at den store økningen i antall eldre og pleietrengende ikke i tilstrekkelig grad har gjenspeilet seg ved tildelingen av budsjetttrammer. I 2019 ble dette misforholdet forsøkt rettet opp, ved at denne sektoren i motsetning til andre fikk en realøkning i sin ramme. Dette skulle likevel vise seg ikke å være tilstrekkelig, slik at en ytterligere realøkning er budsjettert i 2020.

5.3 Gjerstad kommunes økonomiske situasjon

2015 og 2016 ble avsluttet med negative netto driftsresultater på henholdsvis 6,5 og 4,4 mill, noe som samlet sett for de 2 årene var omtrent i henhold til budsjett. Derimot ble 2017 og 2018 avsluttet med positive netto driftsresultater på henholdsvis 7,7 og 4,9 mill. Dette var mulig ved en kombinasjon av øket eiendomsskatt og realnedgang i enhetenes rammer. Utfordringene som fulgte av tidligere års svært ekspansive budsjetter anså man med dette som løst, noe som dessverre skulle vise seg å være midlertidig. Stortinget har fra og med skatteåret 2020 gjort betydelige innstramminger i muligheten til å skrive ut eiendomsskatt. Dette medfører et tap på kr 4,7 mill. i 2020, økende til 5,6 mill. i 2021.

Marginene i økonomiplanen er så små at en stram budsjettstyring vil være påkrevet, og det vil ikke finnes rom for nye kostnadskrevende tiltak i perioden. Dette også som følge av at finansutgiftene øker i perioden, både som følge av nye investeringer og øket rentenivå. Eksempelvis vil renten for fastrentelån på kr 130 mill øke fra 1,80 % i dag til 2,98 % fra september 2021.

Muligheten for økning av egne inntekter er på det nærmeste uttømt, ved at eiendomsskatten i hele planperioden forutsettes utskrevet med lovens maksimalsats. Eneste mulighet for å bringe samsvar mellom inntekter og utgifter er følgelig reduksjon i enhetenes rammer, og nødvendige innsparinger vises i bevilgningsoversikt drift - netto per enhet.

5.4 Disposisjonsfond

Gjerstad kommunes generelle disposisjonsfond utgjorde ved inngangen til 2019 om lag kr 6,3 mill. Videre er om lag kr 0,3 mill. vedtatt avsatt i 2019. Imidlertid vil et eventuelt negativt budsjettavvik i 2019 måtte dekkes inn, slik at det er uklart hvorvidt det i det hele tatt vil finnes noe fond ved inngangen til 2020.

Økonomiplanen forutsetter at det i kommende 4-årsperiode avsettes relativt beskjedne beløp til fond. Ideelt sett burde det vært budsjettert avsetning til fondet på om lag kr 5 mill. hvert år for å følge Teknisk beregningsutvalg sin anbefaling for god kommuneøkonomi (netto driftsresultat på 1,75 %), men det har ikke vært mulig å finne rom for dette. Det vil følgelig være nødvendig med en særdeles stram budsjettstyring de kommende årene, da vi vil ha svært begrensede midler til å dekke opp eventuelle uforutsette utgifter.

5.5 Driftsbudsjett og rammer til enhetene

Enhetenes rammer er ikke direkte sammenlignbare med tidligere år. Dette fordi det tidligere Familiehuset ikke lenger eksisterer som egen enhet, og tjenestene som inngikk i denne er fordelt mellom ny enhet Helse og omsorg, NAV og Abel skole. Videre føres mottatt integreringstilskudd ikke lenger i noen enhet, men i den generelle bevilgningsoversikten.

Sett under ett vil kommunens driftsnivå være noe lavere i 2020 enn i 2019, men mye av dette skyldes helårseffekten av ny skolestruktur, som kun hadde halvårseffekt i 2019. Fordelingen mellom sektorer er også endret, slik at den reelle nedgangen i rammetildeling varierer en del enhetene imellom. Hva angår Helse og omsorg, legges her opp til en økning i rammen for å bringe budsjettet i tråd med de utfordringene de siste års demografiendringer har medført.

Det er i budsjettet lagt til grunn at investeringene fordeler seg jevnt gjennom året, slik at vi kun får halvårseffekt av renten i investeringsåret. Hva avdrag angår, er det for alle aktivaklasser benyttet maksimal

avdragstid i henhold til kommuneloven og regnskapsforskriften. Det er forutsatt at avdragene først begynner å løpe året etter at investeringen er foretatt.

Det er hvert år i planperioden satt av kr 2,8 mill. til dekning av det enkelte års lønnsoppgjør. Eventuell merkostnad vil måtte dekkes innenfor enhetenes rammer.

Det er i nedenstående tabeller benyttet 2020-kroner, beløpene er altså IKKE inflasjonsjustert.

Alle tall, både i bevilgningsoversiktene og investeringsprogrammet, er angitt i hele kr 1 000.

BEVLINGNINGSOVERSIKT DRIFT							
				HANDLINGSPROGRAM-PERIODEN (2020-KR)			
		R-2018	B-2019	2020	2021	2022	2023
1	Rammetilskudd	-106 657	-107 284	-114 324	-112 083	-112 058	-112 032
2	Inntekts- og formuesskatt	-49 189	-51 442	-52 617	-52 617	-52 617	-52 617
3	Eiendomsskatt	-12 302	-12 250	-7 500	-6 650	-6 500	-6 450
	3.1 Verker og bruk / næringseiendom		-2 800	-2 750	-2 700	-2 650	-2 600
	3.2 Bolig og fritidsbolig		-9 450	-4 750	-3 950	-3 850	-3 850
4	Andre generelle driftsinntekter	-1 258	-1 209	-16 356	-16 323	-16 293	-16 260
	4.1 Integreringsilskudd			-15 060	-15 060	-15 060	-15 060
	4.2 Rente- og avdragskompensasjon PLO		-1 093	-1 139	-1 125	-1 112	-1 098
	4.3 Rentekompensasjon skoleanlegg		-95	-130	-116	-103	-89
	4.4 Rentekompensasjon kirkebygg		-21	-27	-22	-18	-13
5	Sum generelle driftsinntekter	-169 406	-172 185	-190 797	-187 673	-187 468	-187 359
6	Sum bevilgninger drift, netto	148 749	149 775	164 170	160 830	159 280	157 740
7	Avskrivninger	13 036	12 000	14 000	14 000	14 000	14 000
8	Sum netto driftsutgifter	161 785	161 775	178 170	174 830	173 280	171 740
9	Brutto driftsresultat	-7 621	-10 410	-12 627	-12 843	-14 188	-15 619
10	Renteinntekter	-4 105	-816	-1 036	-1 032	-1 016	-1 000
11	Utbytter	-4 163	-4 085	-4 221	-3 747	-3 747	-3 747
12	Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler						
13	Renteutgifter	9 047	9 820	10 161	10 426	11 150	10 815
	13.1 Fastrente 130 mill, 1,80 % til 09.09.2021		2 340	2 340	2 851	3 874	3 874
	13.2 Fastrente 70 mill, 4,08 % til 03.02.2022		2 856	2 856	2 856	2 856	2 856
	13.3 Renteutgifter eksisterende gjeld (p.t.-rente)		3 439	4 185	3 669	3 119	2 585
	13.4 Renteutgifter ny gjeld (p.t.-rente)		1 185	780	1 050	1 301	1 500
14	Avdrag på lån	15 287	17 170	19 396	21 129	21 729	22 286
	14.1 Avdrag på eksisterende gjeld		17 170	19 396	19 396	19 396	19 396
	14.2 Avdrag på ny gjeld		0	0	1 733	2 333	2 890
15	Netto finansutgifter	16 066	22 090	24 300	26 776	28 117	28 355
16	Motpost avskrivninger	-13 036	-12 000	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000
17	Netto driftsresultat	-4 591	-320	-2 327	-67	-71	-1 264
18	Overføring til investering						
19	Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond						
20	Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	4 591	320	2 327	67	71	1 264
21	Dekning av tidligere års merforbruk						
22	Sum disp. eller dekning av netto driftsresultat	4 591	320	2 327	67	71	1 264
23	Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Skatt og rammetilskudd er budsjettert i henhold til KS' prognosemodell datert 11.10.2019, rente- og avdragskompensasjonsordninger i henhold til prognose innhentet fra Husbanken 03.10.2019 og utbytte Agder Energi i henhold til prognoser presentert i eiermøtet 16.05.2019.

For lånet nevnt i punkt 13.1 er ny fastrenteavtale inngått fra 09.09.2021, og renten vil fra denne datoen og frem til 09.09.2027 utgjøre 2,98 %. Dette forklarer økning i rentebetalinger de 3 siste årene i planperioden. For flytende rente er Kommunalbankens prognose per 26.09.2019 benyttet.

Det avsettes i 2020 om lag kr 2,3 mill. til disposisjonsfond mens det senere i planperioden, til tross for reduserte rammer til enhetene, kun er funnet rom for helt marginale avsetninger. Dette som følge av ytterligere innstramminger i muligheten til å skrive ut eiendomsskatt, samt at KS sine prognoser tilsier lavere

rammetilskudd de kommende årene. I henhold til anbefaling fra Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi bør det imidlertid avsettes 1,75 % av sum driftsinntekter hvert år for å sikre en sunn kommuneøkonomi, noe som for Gjerstads vedkommende ville bety en avsetning på om lag kr 5 mill. Dessverre har rådmannen ikke funnet rom for større avsetninger enn det som fremgår av ovenstående tabell, noe som gjør at «sikkerhetsmarginen» i planperioden er svært begrenset.

RAMMER TIL ENHETENE

BEVLINGSOVERSIKT DRIFT - NETTO PER ENHET							
		HANDLINGSPROGRAM-PERIODEN (2020-KR)					
		R-2018	B-2019	2020	2021	2022	2023
10	Stab	13 301	13 760	13 490	13 210	13 080	12 950
20	Interkommunal barneverntjeneste	45 254	42 900	5 580	5 580	5 580	5 580
30	Helse og omsorg			60 980	59 700	59 100	58 510
40	Abel skole	30 496	28 920	31 860	31 190	30 880	30 570
50	Samfunnsenheten	16 282	13 600	12 510	12 250	12 130	12 010
60	Visedal barnehage	13 127	14 410	14 120	13 820	13 680	13 540
70	NAV	6 104	5 280	16 160	15 820	15 660	15 500
80	Politisk virksomhet	1 919	2 070	1 860	1 820	1 800	1 780
11	Lærlinger	386	830	810	790	780	770
12	Tilskudd livssynsorganisasjoner	1 250	1 235	1 270	1 240	1 230	1 220
15	Felles inkl. avsetning lønnsoppgjør	-39 008	-35 120	5 530	5 410	5 360	5 310
310	Pleie og omsorg	53 925	48 950				
400	Familiehuset	9 502	11 540				
704	Avsatt lønnsoppgjør	-3 789	1 400				
	Fordelt til drift	148 749	149 775	164 170	160 830	159 280	157 740

Stab har fra 2019 til 2020 fått redusert sin ramme som følge av avvikling av betjent sentralbord og fellestjeneste.

Den interkommunale barneverntjenesten har samme nominelle ramme i 2020 som i 2019, i alt kr 42.900.000. Fra og med 2020 føres de øvrige kommuners andel som en inntekt i tjenestens rammeområde, mens denne tidligere har vært ført under Felles. Det som vises i tabellen er altså Gjerstads andel av totalkostnaden, som for øvrig er øket fra 12,7 % til 13,0 %.

Helse og omsorg er en nyetablert enhet som har overtatt ansvaret for samtlige tjenester fra tidligere Pleie og omsorg, samt store deler fra tidligere Familiehuset (psykisk helse- og rustjenesten, legetjenesten, fysioterapitjenesten, tjeneste for funksjonshemmede under 18 år og støttekontakt. Sammenlignet med tidligere vedtatt økonomiplan, er disse tjenestene i sum tilført mer midler fra 2020. Dette for å avhjelpe de siste års utfordringer knyttet til raske demografiendringer i Gjerstad.

Abel skole sin ramme er hensyntatt effektivisering som følge av helårseffekt av ny skolestruktur som ble iverksatt i august 2019. Videre vil SFO være feriestengt i henhold til kommunestyrevedtak 20.06.2019. At rammen likevel tilsynelatende er øket fra 2019 til 2020, skyldes at enheten har overtatt ansvaret for skolehelse-, helsestasjons- og jordmortjeneste, samt kommunens andel i det interkommunale PPT-samarbeidet, noe som til sammen utgjør om lag kr 4,1 mill årlig.

I Samfunnsenheten forutsettes relativt omfattende innsparinger i henhold til kommunestyrevedtak 20.06.2019. Dette gjelder primært utedrift / vaktmesteroppgaver, renhold, vintervedlikehold av veier, samt innsparinger ved at det fra 2020 vil finnes mindre bygningsmasse å drifte enn tidligere. Det er likevel funnet rom for kr 100.000 til markedsføring av tomter, da dette anses å være svært viktig med hensyn til opprettholdelse av innbyggertallet i kommunen.

Visedal barnehage har ett opptak i 2020 i henhold til kommunestyrevedtak 20.06.2019, hvilket er hensyntatt ved rammetildelingen.

NAV sin ramme forutsetter reduksjon i økonomisk sosialhjelp med om lag kr 300.000 i 2020. Økningen i enhetens ramme skyldes at NAV har overtatt ansvaret for flykningetjenesten, uten å få integreringstilskudd ført til inntekt i enheten. Tilskuddet føres nå i Bevilgningsoversikt drift, og fordeles sammen med øvrige frie midler til enhetene.

Under Politisk er formannskapetets og ordførers disposisjonskonto videreført med henholdsvis kr 100.000 og kr 10.000. Det er videre avsatt inntil kr 40.000 til folkevalgtopplæring for det nye kommunestyret i januar 2020.

For Kirkelig fellestråd kommer, i tillegg til direkte tilskudd, kommunal tjenesteyting stipulert til kr 328.000.

Som følge av lavere rammetilskudd, redusert eiendomsskatt og økte finansutgifter utover i planperioden, er det for årene 2021-2023 forutsatt generell realnedgang i enhetenes rammer.

Som en gest til alle kommunens ansatte som gjennom hele året gjør en fantastisk jobb for våre innbyggere, er det også i hele planperioden forutsatt å ta den beskjedne kostnaden det er å videreføre den hyggelige tradisjonen med julebord og medarbeiderdag.

6.0 INVESTERINGSPROGRAMMET

Berettiget MVA-kompensasjon	2020	2021	2022	2023
Beredskapstiltak	125	125	125	125
Utskifting gravemaskin utedrift	650			
Utskifting av en bil utedrifa	400			
Oppgradering svømmebasseng	200			
Helse og omsorg - Utstyr og inventar	250	250	250	250
Oppgradering fasade Gjerstad omsorgssenter	1 500			
Velferdsteknologi	150	150	150	150
Helse og omsorg - Garasjer/carport		1 500		
Helse og omsorg, Solskjerming hus 16 og 22	200			
Glimmeråsen - Tilrettelagt tursti	600			
Brokelandsheia - Sansegate, iht. vedtatt utviklingsplan	100			
Gjerder og port lagertomt		500		
Brannstasjon - Ny vognhall	4 500			
Oppgradering kommunale veier	1 500	1 800	1 800	1 800
Oppgradering vei og VA Kamperhaug	6 500			
Kommunehuset - Alternativ energikilde		150	3 000	
Kommunehuset - ENØK-systemer			400	
Lukking åpne brannavik	125			
NAV - Ombygging kontorlokaler	600			
Torbjørnshall - Lager	2 500			
Abel skole - Helsestasjon	2 000	4 000		
Abel skole - Ferdigstilling utomhus	800			
Abel skole - Utstyr og læremateriell iht. fagfornyelsen	900			
Sum berettiget MVA-kompensasjon	23 600	8 475	5 725	2 325
Ikke berettiget MVA-kompensasjon	2020	2021	2022	2023
Brokelandsheia - Kjøp av areal til boligformål	2 500	2 500		
Infrastruktur Glimmeråsen	7 000			
Utleieboliger - Kjøp/oppføring	8 000	10 000	6 000	6 000
Sum ikke berettiget MVA-kompensasjon	17 500	12 500	6 000	6 000
Vann / avløp (selvkostområdene)	2020	2021	2022	2023
Avløpsnett - påkobling nye abonnenter etter plan	3 000	2 500	2 500	2 500
Fjerne/rive gamle vannbehandlingsanlegg		500		
Oppgradering vannledningsnett	500	500	500	500
Sum vann / avløp (selvkostområdene)	3 500	3 500	3 000	3 000
Salg av tomter	2020	2021	2022	2023
Salg næringstomter	-500	-500	-500	-500
Salg boligtomter	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Salg av kommunale formålsbygg og boliger	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Sum salg av tomter	-5 500	-5 500	-5 500	-5 500
Annet	2020	2021	2022	2023
KLP - Egenkapitaltilskudd	700	700	700	700
Startlån	5 000	5 000	5 000	5 000
Sum annet	5 700	5 700	5 700	5 700
Oppsummering	2020	2021	2022	2023
Sum investeringer (inkl. egenkapital KLP)	46 800	26 675	17 425	14 025
Utlån (startlån)	5 000	5 000	5 000	5 000
Mottatt MVA-kompensasjon (avsettes ubundet inv.fond)	-4 720	-1 695	-1 145	-465
Sum salg av tomter / annet (avsettes ubundet inv.fond)	-5 500	-5 500	-5 500	-5 500
Avsetning ubundet inv.fond (tomter / MVA-komp.)	10 220	7 195	6 645	5 965
Sum bruk av ubundet investeringsfond (KLP)	-700	-700	-700	-700
Låneopptak til investeringer	-46 100	-25 975	-16 725	-13 325
Låneopptak til videreutlån (startlån)	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
<i>Kontrollsum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Omtale av noen av de foreslåtte tiltakene i investeringsprogrammet

Beredskapstiltak	Hvert år bør det foretas investeringer i begrenset omfang, som øker Gjerstadsamfunnets evne til å mestre en krise- eller beredskapssituasjon. Eksempel på investeringer for disse midlene som har vært foretatt: direktevarslingsanlegg til brannvesen av formålsbygg, brannhydranter, vanntank på tilhenger og sikring av vannbehandlingsanlegg. Behov for anskaffelser det enkelte år vurderes av rådmann/beredskapskoordinator og Samfunnsenheten.
Utskifting gravemaskin utedrift	Ny maskin vil bedre beredskap ved hendelser som f.eks. flom mm., ved at eget personell kan iverksette skadebegrensende tiltak uten å måtte vente på innleid entreprenør. Den gravemaskinen kommunen har nå, er for liten til mange typer arbeid. Kommunen har tidligere hatt samarbeid med større entreprenørvirksomheter, som har vært tilgjengelig i kommunen, men nå er avviklet. Dette gjør behovet for eget tilpasset utstyr større. Gravemaskin som utedrifa har i dag forutsettes solgt og inngår i finansieringen.
Utskifting av en bil utedrift	Varebil som man har i dag forutsettes solgt og inngår i finansiering.
Oppgradering svømmebasseng	Duken i bunnen av svømmebassenget har vært lappet flere ganger de siste par-tre årene. Nå er det så mange lappinger, at duken må skiftes ut.
Helse og omsorg - Utstyr og inventar	Det er årlig behov for utskiftning av utstyr som blir ødelagt/utslitt, som f. eks. senger, bekkenskyllere, hvitevarer mm.
Oppgradering fasade Gjerstad omsorgssenter	Nødvendig oppgradering for å unngå eskalerende vedlikeholdsutgifter fremover; råttent/utslitt treverk, punkterte vinduer mm.
Velferdsteknologi	Alle søknader om omsorgstjenester vurderes opp mot om søkeren har behov for bruk av velferdsteknologi, og om dette kan utsette behov for andre, mer omfattende og kostnadskrevenende tjenester. Store investeringer er foretatt i 2018 og 2019, så et årlig beløp i den størrelsesorden som er foreslått anses tilstrekkelig inntil vesentlig flere teknologiske løsninger er utprøvd og klar til å tas i bruk i større omfang.
Glimmeråsen - tilrettelagt tursti	Stien er kommunal, men til nå er det beboerne på Brokelandsheia Terrasse/stimenn som har ryddet og holdt denne ved like. Arbeidsgruppen i NAV hadde en litt større opprydning, for å gjøre den mer tilgjengelig, i 2014, men det er grodd mye siden den tid. Dette er en sti som ligger i nær tilknytning til både boliger, næring og et større skogsterreng, og som er tilgjengelig for mange, og er mye brukt. Det har vært et sterkt ønske fra Eldrerådet og Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne å få breddet stien ut noe, gruset den opp og utbedret tverrfallet på stien enkelte steder, slik at den kan brukes av enda flere. Det vil da bli en fin turløype for folk med rullestol, barnefamilier med barnevogn og for eldre som liker å gå litt, men er avhengig av rullator. De får da muligheten til å få seg en tur ut i skogen. Den gir også muligheter for å kunne gå en rundløype ned i sentrumsområdet.
Brokelandsheia - Sansegate	I utviklingsplanen for Brokelandsheia er det i tiltaksplanen politisk vedtatt at vi skal utarbeide en Sansegate som en del av hovedgata i sentrum. Vi har nå jobbet med en plan for en slik Sansegate, med et samarbeid med Gjerstad (tidl. Gjerstad mek.) m.fl. Vi ønsker å starte arbeidet med å få denne på plass, som et samarbeidsprosjekt med næringsaktører og andre aktører i lokalsamfunnet. Dette krever en kommunal delfinansiering.
Gjerder og port lagertomt	Det er behov for å få sikret og lukket av lagerplassen til kommunen.
Brannstasjon - Ny vognhall	Behov ifm. at Gjerstad kommune gjennom Østre Agder brannvesen får tankbil til brannvesenet. Dette vil øke beredskapen vesentlig.

	Tankbilen kan ikke stå utendørs. Vognhallen vil også romme et annet av brannvesenets kjøretøy som i dag er plassert i lagerbygg til utedrift.
Oppgradering vei og VA Kamperhaug	Tidligere vedtak om samtidig oppgradering vei og VA. Planlagt komprimert anleggsperiode, unngår omkjøring for beboere i vintersesongen, ferdigstillelse innen 15.6.20.
NAV – ombygging kontorlokaler	Behov ifm. gjennomføring av tidligere vedtak: Kontorplass til ansatte i flyktningetjenesten som fra 1.1.20 er vedtatt overført til NAV.
Torbjørnshall - Lager	Behov for hensiktsmessig lagerforhold til utstyr for drift av «kulturhusdelen» i Torbjørnshall; scene, teppefliser, stoler etc. Nødvendig med plassering nært hovedport for raskt å kunne klargjøre hallen til kulturhusformål og etter bruk klargjøre for trenings- og skolebruk. Dette fungerer ikke slik det er i dag, og mye av utstyret tar opp plass der hvor utstyr til skole og trening er tenkt plassert.
Abel skole - Helsestasjon	Behov ifm. gjennomføring av tidligere vedtak: Skolehelsetjeneste, helsestasjon og jordmortjenesten er vedtatt lagt til enhet for skole fra 1.1.20. Avdelingen for barn og unges helse bør i sin helhet så raskt som mulig samlokaliseres med de arenaer hvor alle barn og unge ferdes til daglig. Ivaretagelse av fysisk og psykisk helse blir en naturlig del av hverdagen og i enda større grad et lavterskeltilbud for barn og foreldre. Dette er også i samsvar med sentrale føringer fra Helsedirektoratet. Lokalisering av avdelingen for barn og unges helse samlet, i stedet for å ha dette fysisk spredt, vil gi en mer robust og mindre sårbar tjeneste. Samtidig er det vedtatt å utrede en oppvekstenhet med felles ledelse for skole og barnehage, på sikt. Dette er viktig at vi ser i sammenheng når vi bygger opp en ny helsestasjon.
Abel skole – ferdigstilling utomhus	Asfalteringsarbeider, gjerde etc som ikke kan ferdigstilles før etter vinteren.
Abel skole - Utstyr og læremateriell i henhold til fagfornyelsen	Nødvendig behov for investering i skolebøker og læremateriell i forbindelse med Fagfornyelsen i skolen.
Utleieboliger/omsorgsboliger - Kjøp/oppføring	Denne posten omfatter i tillegg til fornyelse av utleieboliger, også ombygging av Gjerstadsenterets 2. etg. til omsorgsboliger, med fellesareal. Ombygging iverksettes når helsestasjonen er flyttet til nye lokaler.

7.0 DRIFTSDEL

7.1 Resultatenhetenes 4- og 1-årsplaner

7.1.1 Stab

4-årsplan

Faktaopplysninger

Staben er en støtteenhet for Gjerstad kommune som organisasjon. Oppgavene er støtte til enhetene og ansatte innenfor økonomi, regnskap, lønn, personal, pensjon, forsikring, innkjøp, arkiv, politisk sekretariat, post, ekspedisjon, sentralbord, informasjon, HMS/internkontroll, utviklings- og IKT/telefoni. Staben er også støtteenhet for politiske beslutningsorganer.

Hovedutfordringer

De økonomiske rammene og flere års reduksjon av antall ansatte har ført til større arbeidspress og nedprioritering av flere viktige oppgaver. Bemanningen er så lav at det er svært vanskelig å opprettholde vanlig drift og god kvalitet på tjenesten. Flere fagfelt er sårbare ved fravær, da enheten ikke har overlappende kompetanse.

Staben skal medvirke til gode og konstruktive prosesser knyttet til utviklings- og tjenestutvikling. Dette er en utfordring i en situasjon der kravet til tjenestene stadig endres når det gjelder ny teknologi, nye oppgaver og stramme økonomiske rammer.

Hovedtiltak

Staben skal bidra til aktiv medvirkning og involvering av ansatte, tillitsvalgte, brukere og politikere gjennom ulike utvalg, i alle prosesser knyttet til endringer i økonomiske rammer, oppgaver og tjenestetilbud. Staben må fortsatt se på hvor mye den skal involveres i de enkelte prosesser fremover, og justere tjenestetilbudet etter bemanningen.

Staben skal ha et vedvarende fokus på reduksjon av sykefravær i nært samarbeid med NAV Arbeidslivssenter, bedriftshelsetjenesten og kommunens øvrige enheter.

Staben skal arbeide målbevisst med å skape et godt og utviklende arbeidsmiljø og medvirke til å videreutvikle en solid utviklingskultur.

Mål

Medvirke til et godt arbeidsmiljø i hele organisasjonen.

Tiltak

- Bistå enhetene med arbeidsmiljøtiltak.
- Medarbeiderdagen gjennomføres i samarbeid mellom flere enheter, med fokus på arbeidsmiljø og utdeling av arbeidsmiljøpris.
- Gjennomføre lønnsforhandlinger i tråd med god forhandlingskikk og i et godt forhandlingsklima sammen med de ansattes organisasjoner.

Mål

Være en aktiv medspiller for alle enhetene i kommunen.

Tiltak

- Videreføre årlige samarbeidsmøter med enhetene og andre møter etter behov.
- Bistand i personalsaker/spørsmål.
- Nytt personalsystem innføres fra 1.1.2020 og forenkler personalarbeidet.

Mål

Fremme kvalitet på tjenestene og faktorer for jobbnærvær.

Tiltak

- Medvirke til å oppnå ønsket stillingsstørrelse for alle.
- Utvikle samarbeidet med bedriftshelsetjenesten, NAV/Arbeidslivssenteret og enhetene for øvrig for å redusere sykefraværet.
- Nytt personalsystem innføres fra 1.1.2020 og forenkler personalarbeidet.

Mål

Medvirke til et godt samarbeid med de ansattes organisasjoner.

Tiltak

- Jevnlig samarbeid med de ansattes organisasjoner.

Mål

Fremme kompetanseheving og kompetansedeling.

Tiltak

- Ta initiativ til oppstart av arbeid med overordnet kompetanseplan.

Mål

Gi god service og informasjon til kommunens befolkning, politikere og ansatte.

Tiltak

- Nødvendig oppdatering av ansattportalen, hjemmeside og sosiale medier.
- Gi politikerne den informasjon som er nødvendig for at folkevalgtoppgaven kan utføres på en god og effektiv måte.

Mål

Elektronisk lagring i henhold til lovverk for alle kommunale fagsystemer.

Tiltak

- Informere enhetene om krav i forhold til arkivloven og bruken av arkivplanen.

Mål

Øke bruken av elektronisk kommunikasjon med kommunens befolkning.

Tiltak

- Der hvor det er mulig besvares saker og henvendelser elektronisk i stedet for på papir, da dette er raskere og mer kostnadseffektivt.
- Ha fokus på at saksbehandlere i hele organisasjonen benytter SvarUt – elektronisk postforsendelse i vårt saks- og arkivsystem.
- Ha fokus på at andre elektroniske fagsystemer integrerer SvarUt - elektronisk postforsendelse.

Mål

Øke andelen av utgående fakturaer på elektronisk format.

Tiltak

- Vurdere gebyr på papirfaktura.

Mål

Redusere restanser på kommunale krav.

Tiltak

- Bruke nyanskaffet innfordringssystem effektivt.
- Renteberegning på alle restanser.
- Hyppigere bruk av tvangsinnfordring.

7.1.2 Politisk virksomhet

Politisk virksomhet har egen ramme. I denne rammen er det avsatt midler for godtgjørelse til ordfører og varaordfører, godtgjørelse til alle folkevalgte, tapt arbeidsfortjeneste og reisegodtgjørelse. Politiske møter avholdes på kveldstid. Dette medfører mindre utgifter til tapt arbeidsfortjeneste. Her settes det også av utgifter til valgavvikling og folkevalgtopplæring, samt kontrollutvalg med sekretariat. Det avsettes beløp til formannskapet og ordførerens disposisjon. Det er ikke satt av spesielle budsjettsummer for eldreråd, råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne og ungdomsråd.

7.1.3 Enhet for skole – med avdeling for barn og unges helse

4-årsplan for enheten

Visjon: Sammen for den gode skole for å få det til

Verdier: Tillit, ansvar, trygghet, respekt, inkludering, kunnskap og kvalitet

Elevene skal trives på skolen, bli sett og få best mulig læringsutbytte. Respekt, inkludering og kvalitet er viktige verdier. Skolen skal skape et klima som er preget av trygghet, tillit og ansvar for seg selv og hverandre. Elevenes opplæring blir utført i et samspill mellom skole, foresatte, elever og lokalsamfunn.

Fra 1.1.20 blir helsestasjon, skolehelsetjeneste og jordmor en del av skoleenheten, dette er ikke fullstendig tekstmessig innarbeidet i denne 4 årsplanen og årsplan 2020.

Faktaopplysninger

Statistikken bygger på fødselstallene i Gjerstad. Inn- og utflytting er ikke lagt inn.

Abel				SFO		
	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2019/2020	2020/2021	2021/2022
skoleår						
b-trinn	187	176	183	Ca 45	Ca 45	Ca 50
u-trinn	92	89	83			
Totalt	279	265	266			

Hovedutfordringer for Abel skole

Tidlig innsats/forebygging

Abel skole har som mål å sikre at elevene greier å fullføre videregående skole. Forskning viser at de første leveår betyr mest for menneskets utvikling. Elevene har en lovbestemt rett til tilpasset opplæring på de laveste trinnene 1.-4. klasse, (denne lovbestemmelsen var ny fra 1. 8. 2018). Derfor må skolen påregne å bruke flere ressurser her. Samtidig må det arbeides systematisk fra 1. til 10. klasse med de grunnleggende ferdighetene (lese, skrive, regne, fortelle/kunne uttrykke seg muntlig og bruke IKT).

Når skolen ser at elever sliter, faglig eller sosialt, skal det så raskt som mulig settes inn tiltak. Tiltak skal igangsettes uavhengig av hvilket klassetrinn eleven er på. Kommunen må, også i fremtiden, ha en organisering som gjør det mulig å ha et tett samarbeid med PPT, barnevernet, helsestasjon, flyktningetjenesten og NAV. Det må settes av nok ressurser til å gjennomføre programmene "Zippys venner", "Kjærlighet og grenser" og "MOT". Disse programmene er med på å sikre elevene et godt psykososialt arbeidsmiljø. Skolen vil også i siste halvdel av 2020 sette i gang med SAMM- et verktøy for livsmestring i skolen.

Et godt psykososialt miljø for alle elevene

Ingen elever skal risikere å få skolegangen sin ødelagt på grunn av mobbing. Det skal alltid arbeides målbevisst og langsiktig for at Abel skole skal være mobbefri. Skolen har *plan for trygt og godt skolemiljø* (§9A), denne ble revidert og laget ny høsten 2017. Kommunestyret behandlet planen våren 2018. Abel skole bruker *plan for trygt og godt skolemiljø* (§9A) som rettesnor i arbeidet sitt mot mobbing. Enkeltvedtak er

erstattet med aktivitetsplaner for elever som ikke opplever å ha det trygt og godt på skolen. Elever og foresatte skal få god informasjon om sine rettigheter. Elevundersøkelsen gjennomføres en gang hvert år. I tillegg har skolen en egen lokal trivselsundersøkelse som gjennomføres tre ganger i året. Resultatene blir fulgt opp både individuelt med elevene, i personalet, i foreldremøter og i utviklingssamtaler.

Skole- hjemssamarbeid

Det er de foresatte som har hovedansvaret for elevenes oppvekst og læring. Skolen må bevisstgjøre de foresatte på deres rolle og legge til rette for et godt samarbeid med skolen. Dette sikres ved å bruke FAU, samarbeidsutvalget (SU) og skolemiljøutvalget (SMU) aktivt. Det skal gjennomføres to foreldremøter og to utviklingssamtaler hvert år. Foreldrepålogging i *VISMA Flyt* skal sikre et mer aktivt skole-hjem samarbeid. Abel skole skal legge ut viktig informasjon på kommunens hjemmeside. Abel skole jobber videre med "Blanke ark", det vil si en lik mal for gjennomføring av foreldremøter med fast innhold som går på fag og psykososialt i forhold til klassetrinn. Skolen skal oppleves som åpen og imøtekomende.

Kunnskapsformidling

For at elevene skal oppnå et kunnskapsnivå som fører til at de fullfører og består videregående skole, må et høyt læringstrykk prioriteres. Alle elevene skal få et best mulig undervisningstilbud, oppleve god veiledning og at de blir satt krav til. Arbeidsmetodene skal være varierte og basert på prinsippet PRUV – praktisk, relevant, undersøkende og variert. Howard Gardners teori om de mange intelligenser skal også legges til grunn for undervisningen. (Erasmus+)

Spesialundervisning/tilpasset opplæring

Det jobbes kontinuerlig for å få ned den samlede spesialundervisningen. Det samarbeides mellom skole, foreldre, PPT og skoleeier for å få det til. Ressurser til god tilpasset opplæring og tidlig innsats må sikres.

Ivaretagelse av minoritetsspråklige elever

Gjerstad kommune har vedtatt å ta imot nye flyktninger og vil prioritere barnefamilier. Disse barna må gis et tilfredsstillende undervisningstilbud slik at de kan fullføre en videregående opplæring og skaffe seg en utdanning. Kommunens enheter må samarbeide om et godt tilbud til disse barna. Utfordringene er størst når barnefamilier på kort varsel kommer til Gjerstad.

Kompetanseheving

Det må arbeides med kompetanseheving og skolering for å ha en lærerstab som tilfredsstillende de nye kravene til kompetanse. Utdanningsdirektoratets satsing "Kompetanse for kvalitet" er et videreutdanningsprogram for lærere. Det er et ønske at det også i kommende år er lærere med på denne ordningen, hvor skolene frem til nå har prioritert realfag. For neste 4-års periode må det satses på videreutdanning i norsk og engelsk. Kompetanse innen ivaretagelse av minoritetsspråklige er også et viktig område hvor vi må sørge for å ha riktig og nok kompetanse.

Fagfornyelsen

Fra høsten 2020 skal fagfornyelsen innføres på alle skoler. Dette er et stort løft for Abel skole. Vi har jobbet med overordnet del. Selve fagfornyelsen må jobbes med i løpet av våren 2020 og gjelder som nytt læreplanverk fra høsten 2020. Det er mye som skal på plass både i form av læremidler og kompetanse. Skolen kommer til å bruke tid i årene fremover på å bli godt kjent med det nye planverket.

IKT og fagfornyelsen

Skolen er med på desentralisert etterutdanning (DEKOM) i regi Udir. Vår satsing er «pedagogisk bruk av IKT i undervisningen». Fagfornyelsen bærer preg av at IKT skal inn i alle fag. Det er stadig behov for ny-investeringer og utskifting av foreldet materiell. Som følge av nye arbeidsmetoder, økes behovet for bruk av PCer, ungdomstrinnet har nå pc-er til alle elever, målet må være at elever på mellomtrinnet også får tilgang til egen pc.

Fagfornyelsen innføres for fullt høsten 2020, dette vil kreve mye arbeid og oppdateringer faglig, men også når det gjelder både skolebøker og digitale verktøy.

Rekruttering

Det er god søkning til ledige fagarbeiderstillinger i skolen. Å få pedagoger med de fagområder en trenger, kan være en utfordring med tanke på de nye kompetanseforskriftene.

«Vi bryr oss sammen – for barn og unge i Gjerstad kommune»

Er en paraply for kommunens satsinger rundt barn som bekymrer. Alle enheter som arbeider med barn og unge i Gjerstad kommune er med på dette tverrfaglige opplegget. Målet med prosjektet er å heve kompetansen om tidlig identifikasjon og tidlig intervensjon blant ansatte som kommer i kontakt med barn og unge som lever i risikoutsatte livs- og familiesituasjoner. Videre arbeid vil være å utvikle og implementere rutiner for hvordan gå fra bekymring til handling i den enkelte avdeling eller på tvers av fagavdelinger i kommunen. Arbeidet er gått fra å være BIR (barn i rusfamilier) til **BTI** (Bedre tverrfaglig innsats). I tillegg er skolene en del av kommunens andre satsing under samme paraply, som heter **helsefremmende skoler og barnehager**. Gjennom denne satsingen er Abel skole blitt trivselsleder-skole. Satsingen er et systematisk opplegg rundt aktivitet i storefriminutt for alle elever fra 1.-10. klasse. Opplegget er koplet sammen med MOT og de inkluderende verdiene her. Elever skal sikres aktivitet og trivsel sammen med andre. Alle skal kjenne på at de er inkludert på Abel skole.

MOT- Gjerstad kommune er en MOT-kommune. Abel skole har overtatt lederrollen i prosjektet. Prosjektet er tverrfaglig og styrker ungdommene når det gjelder å være trygge på seg selv. Målet er at MOT skal skape robust ungdom som inkluderer alle. Viktige prinsipper er: MOT til å leve, MOT til å bry seg og MOT til å ta si nei.

SFO

Skolefritidsordningen i Gjerstad skal ha gode fritidsaktiviteter og godt foreldresamarbeid som bygger gode relasjoner. Arbeidet skal støtte opp om skolens mål og gjennomføring av satsingsplanen. Det skal arbeides med å få til gode fellesopplevelser og et godt samarbeid med folkebiblioteket. Høytlesningsøkter skal gjennomføres. Gjennom spill, lek og forming skal det skal være en bevisstgjøring av det arbeidet som det blir drevet med i realfagskommunesatsingen.

Hovedtiltak for enheten. En oppsummering:

- Abel skole er med på DEKOM (**D**esentralisert **k**ompetanseutvikling). Satsingen for neste periode er «pedagogisk bruk av IKT»
- Abel skole skal jobbe med fagfornyelsen i tiden som kommer, det skal settes av nok tid til å bli gode på det nye planverket.
- Abel skole deltar i Lektor2 som innebærer realfag i samarbeid med næringslivet.
- Abel skole har tidligere gjennomført flere prosjekter i regi av Utdanningsdirektoratet. Det gjelder realfagkommuneprosjektet, leseprosjekt, satsing på klasseledelse og prosjektet *Vurdering for læring*. I tillegg har ungdomsskolen vært med på satsingen *Ungdomstrinn i utvikling*. Etter at satsingsområdene formelt avsluttes, blir prinsippene videreført og implementert i skolens arbeid.
- Abel skole ønsker å videreføre deltakelse i Erasmus + prosjektet.
- Skolen skal følge opp elevenes utvikling. Programmet Vokal benyttes til å registrere elevenes læringsutbytte. Her samles resultater fra Udirs kartleggingsprøver, nasjonale prøver, leseprøver (LUS), M-prøver, interne tester, svømmeresultater osv. Vurderingen av resultatene benyttes for å gi elevene den riktige oppfølging, slik at de kan lære mest mulig på best mulig måte.
- Øke læringstrykket og forbedre klasseledelsen for å høyne det faglige nivået. Arbeidet skal skje i et nært samarbeid med de foresatte og skolen.
- Bruke tilpasset opplæring slik at elevene får en bedre undervisning ut fra sine forutsetninger, og jobbe for å få til en reduksjon av enkeltvedtak.
- Gi kompetanseheving og videreutdanning av personalet ut ifra kartlagte behov.
- Rekruttere nytt personale i tråd med kompetansebehov.
- Skape en utvidet enhet der helse for barn og unge er en integrert del av skoleenheten.

Årsplan for Abel skole 2020 – med avdeling for barn og unges helse

Mål: Skape en ny enhet der skole og helsetjeneste for barn og unge (skolehelsetjeneste, helsestasjon og jordmor) finner sine naturlige roller i et inkluderende fellesskap som styrker begge fagmiljøer

Tiltak:

- Bli kjent med hverandre
- Bygge rutiner for samarbeid

Mål: Enheten skal skape en 1-10 skole som skal kjennetegnes av god kvalitet på undervisning og et godt, trygt og inkluderende skolemiljø

Tiltak:

- Felles planmessig utviklingsarbeid for alle ansatte i skolen med fokus på kulturbygging og elevsyn, men også med tanke på overordnet del i nytt læreplanverk
- Opprette plangruppe i ny form, som skal styrke kvaliteten på utviklingsarbeidet
- Utarbeide ny felles visjon i løpet av året som kommer
- Sikre medvirkning gjennom et nytt medbestemmelsesutvalg (MBU) bestående av tillitsvalgte, verneombud og administrasjon
- Skape ny organisering av samarbeidsutvalgsmøter (SU) og skolemiljøutvalgsmøter (SMU)
- Ny organisering av FAU, felles for hele 1.-10.
- Sikre elevmedvirkning gjennom elevråd og klassemøter

Mål: Skolen skal være en lærende organisasjon med fokus på resultater

Tiltak:

- God og tydelig klasseledelse
- Læreplaner med konkrete mål i alle fag. Alle læreplaner skal baseres på lik mal
- Prinsippene i *vurdering for læring* skal brukes med konkrete og konstruktive fremovermeldinger på elevenes arbeid
- Nasjonale prøver skal brukes som et redskap til å sette inn nødvendige tiltak
- Eksamensresultater og grunnskolepoeng skal være i fokus for stadig forbedring
- Skolene skal til enhver tid ha et planmessig pedagogisk utviklingsarbeid

Mål: Skolen skal legge til rette for at elever oppnår kompetansemålene

Tiltak:

- Tidlig innsats og tilpasset opplæring
- Godt kvalifiserte lærere
- Undervisningen skal være praktisk, relevant, undersøkende og variert (PRUV)
- Bruke kartleggingsverktøy som LUS, nasjonale prøver og kartleggingsprøver for å heve elevenes kompetanse
- Fokus på matematikk
- Fokus på lesing
- Leseprosjekter høst og vår på alle trinn i samarbeid med skolebiblioteket og folkebiblioteket
- Elevsamtaler og utviklingssamtaler hver høst og vår med fokus på faglig utvikling og trivsel
- Gjennomføre kurs i lesing, skriving og regning for å bedre resultatene
- Godt samarbeid og erfaringsdeling mellom lærere på alle trinn

Mål: Enheten skal ha et planmessig holdningsskapende arbeid

Tiltak:

- Egne trivselsregler i alle klasser
- Klassemøter jevnlig hvor elevenes psykososiale miljø er tema
- Ha et engasjert elevråd
- Gjennomføre temadager med fokus på holdninger (eksempelvis; markere FN-dagen, Holocaust-dagen, verdensdagen for psykisk helse og delta i TV-aksjonen)
- Fellesarrangementer som styrker det sosiale samholdet, både trinnvis og for hele skolen
- Gjennomføre Zippys venner, Kjærlighet og grenser, MOT, SAMM (Systematisk Arbeid med Mestring og Motivasjon)

Mål: Enheten skal ha et godt skole-hjem samarbeid**Tiltak:**

- Foreldremøter minst to ganger pr. år med fast innhold for møter på de ulike aldersgruppene («Foreldreskolen»)
- Utviklingssamtaler to ganger pr år
- Sosiale sammenkomster klassevis
- Felles julefest og sommerfest for elever, foresatte og ansatte
- Foreldrepålogging i Visma-flyt
- Skolemiljøutvalgsmøter (SMU) minst 3 ganger pr år
- Samarbeidsutvalgsmøter (SU) minst 3 ganger pr år
- Et aktivt foreldrenes arbeidsutvalg (FAU)

Mål: Utøve forebyggende og helsefremmende arbeid**Tiltak**

- God og synlig tilstedeværende av helsesykepleiere i skole og barnehage
- Jobbe videre med «tidlig inn»
- Samarbeid med barnehagen om 2-årsundersøkelse
- Formalisert samarbeid med barneverntjenesten
- Fortsette arbeidet med «tettere på» med tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet
  - tverrfaglig oppfølging av barn med overvekt
  - Trygghetssirkelen (COS) i foreldreveiledningsgrupper
  - Utstrakt tilstedeværelse i skolen
  - Ung Aktiv
  - Kjærlighet og grenser

7.1.4 Visedal barnehage

4 ÅRS PLAN

Barnehagens visjon

”En fantasifull verden hvor det utrolige skal skje...”

I denne visjonen ligger en tanke om at barn har få barrierer i forhold til hva som er mulig og umulig, og at barnehagen skal være et sted som tar vare på denne egenskapen. Visjonen vår ønsker å dra praksisen vår mot det å ha en undrende holdning og væremåte til livet. At barn oppmuntres til å stille spørsmål, og forske seg fram til svar er viktig. Da vil de kreative og originale løsningene vokse fram.

Livet byr på muligheter – ikke begrensninger, og med denne innstillingen hos alle i barnehagen vil det garantert skje utrolige ting...

Faktaopplysninger

Visedal barnehageenhet er fysisk spredt på to hus, avd. Alvheim er en base og avd. Renstøl er delt i to baser. Der igjen er basene delt opp i søskengrupper. Spesielt barnehagens yngste blir skjerma i mindre grupper. Barnehagen har 135 faste plasser som blir regnet ut på grunnlag av barnehagens totale areal for barn over 3 år. Barn under tre år har krav på 1/3 mer areal enn barn over 3 år, og derfor vil det faktiske antall barn i barnehagen alltid være lavere enn 135.

Barnehagen er et heldagstilbud med åpningstid fra kl.0700 til 1630 hver ukedag. Kommunen kan pr i dag tilby barnehageplass til alle med rettighet etter § 12a i barnehageloven.

Hovedutfordringer

Å gi barnehageplass til alle som har behov for det, på den tid de ønsker, er en utfordring. Det å sørge for rett nivå på tjenesten i takt med de behov som til enhver tid eksisterer, vil være utfordrende på grunn av store svingninger i årskulla. I og med at barnehage er en tjeneste mennesker velger å benytte etter behov, kan det også være vanskelig å forutse konkrete tall.

Fra og med august 2018 er det vedtatt både en personalnorm og en pedagognorm. Kravet til personalnorm er 3 små barn(1-2år) pr ansatt, og 6 store barn (3-5år) pr ansatt. Pedagognormen legger et krav om minimum en pedagog i full stilling pr 7 små barn, og minimum en pedagog i full stilling pr 14 store barn. Disse normtallene vil være sterkt regulerende på barnehagens ressursbruk fremover i tid, i og med at over 95% av tildelte ressurser benyttes til lønn.

Ny rammeplan for barnehage ble innført fra 1. august 2017, og krever et systematisk og grundig implementeringsarbeid i barnehagen. Faglige krav til kvalitet gitt gjennom rammeplan for barnehage, er høye. Alle ansatte skal utvikle en praksis i henhold til rammeplan, og det tar tid. Enhetens ansatte har ingen felles tid i hverdagen, og alle felles personalmøter må gjennomføres på ettermiddag- og kveldstid.

Hvordan klare å arbeide langsiktig med hensyn til forebygging, er en utfordring innen en stadig lavere økonomisk ramme.

Barnehageenheten og kommunen har en utfordring i forhold til tidlig innsats og pedagogisk tilrettelegging. Dette med tanke på nok personale med nødvendig kompetanse, samt hvor i organisasjonen disse ressursene skal settes inn.

Enheten har fra og med 2020 en høy andel flyktning- og tospråklige barn. Dette er først og fremst en berikelse for vårt miljø, men må følges tett opp gjennom systematisk arbeid i samarbeid med familiene det gjelder. Språk, vennskap og inkluderende miljøer er stikkord i dette arbeidet.

Hovedtiltak

En høy kvalitet på barnehagens faglige innhold for barn og foresatte vil være hovedfokuset i en fireårsplan. Implementeringsarbeid knyttet til ny rammeplan vil bli satset på gjennom både ekstern og intern kursing, samt konkrete utviklingsarbeid.

Enheten må fortsette å satse på utvikling av en god og fleksibel struktur, og en tydelig ledelse av denne. En fortsatt klar forventning om å ha en organisasjon med myndiggjorte medarbeidere, vil være nødvendig for å nå framtidige målsettinger.

Det å ha en personaldekning som er tilstrekkelig til å møte store varierende behov hos barn i barnehagen, er en forutsetning for både antall barn som kan tilbys plass, tidlig innsats og kvalitet.

Kompetansehevende tiltak vil være viktige for å ha kunnskap som fører til iverksettelse av de tiltakene som gir resultater.

Ansatte med en følelse av jobbmestring er en forutsetning for å nå mål om høy kvalitet. I og med at kvalitet i barnehagen i stor grad ligger i personalressursen, er det viktig å fortsette det aktive arbeidet enheten har med å redusere sykefraværet/øke jobbnærværet.

Fra statlig hold innføres et stadig mer fleksibelt og brukervennlig regelverk for opptak til barnehage. Dette er en god og riktig utvikling for alle foresatte, som alle kommuner må håndtere. For å opprettholde kvalitet i tilbudet, må en fokusere på hvordan kontinuitet i driften kan ivaretas.

Barnehage blir i alt arbeid rundt utvikling av gode levekår, nevnt som et avgjørende tiltak.

Med tanke på kommunens utfordringer med levekår, ser enheten det som svært viktig å være en aktiv medspiller i videre utviklingsarbeid rundt tidlig innsats.

Kommunedelplan for Oppvekst og Utdanning definerer tidlig innsats som en spisset satsing på barn i alderen 0-18 år. Forskning sier at tiltak bør settes inn i alderen 0-5 år for å ha best effekt.

Det å tenke forebyggende og langsiktig i arbeidet med videre utvikling av tjenesten, vil være grunnleggende. Et stadig tydeligere behov for samhandling med andre enheter som for eksempel skolen, helsestasjon og barnevernstjeneste blir framtrepende. Kommunens BTI satsing, Bedre Tverrfaglig Innsats, er et overordna satsningsområde.

Det å gå tidlig inn i samarbeid med foresatte er en nødvendighet, og nye rutiner for stadig mer og bedre samarbeid vil komme på plass i løpet av 2020. Viktigheten av barns lekekompetanse, arbeid med språk, samhandling fagpersoner imellom og tett foreldredialog vil være temaer i den neste fireårs perioden.

Det vil bli viktig å arbeide målretta mot å finne de gode måtene å organisere spesialpedagogisk arbeid på. Et fleksibelt system krever at en kartlegger brukerbehov så langt det lar seg gjøre, slik at en igjen kan møte behov hos brukerne fra år til år.

Kompetanse hos ansatte er svært viktig i dette arbeidet. Flere ansatte bør opparbeide spesialpedagogisk kompetanse slik at arbeidet i større grad blir endel av det ordinære tilbudet. For å lykkes i dette arbeidet, kreves det ressurser avsatt til allmennpedagogiske tiltak og veiledning fra spesialpedagog.

Barns utfordringer er enklere og mindre ressurskrevende å løse hvis en kommer tidlig inn i et systematisk arbeid.

Oppfølging av flyktning- og tospråklige barn krever spesiell kompetanse, og det krever videre at en setter av ressurser til arbeidet.

ÅRSPLAN 2020

Mål : «Se fem tegn på at barnehagen jobber med å utvikle et inkluderende lekemiljø i større grad enn nå»

Tiltak :

- Barnehagen skal legge til rette for felles erfaringer og varierte leketema i barnegruppene
- Barnehagen skal ha et spesielt fokus på å legge til rette for lek som er mulig å delta i, uavhengig av språkferdigheter f.eks. regellek, sang og dans
- Barnehagens fysiske miljø skal være innbydende, variert, oversiktlig og stimulerende for barns lek
- Barnehagens voksenrolle skal være aktivt tilstede inn i barnas lekemiljø som tilretteleggere, støtter og beskyttere, «redningspersonell» og deltakere

Mål : «Enheten skal kunne peke på tre tegn til forbedring i sitt arbeid med fordypning som metode»

Tiltak :

- Alle barna deltar på sin måte, ut fra sine forutsetninger, samtidig som de er i samspill med andre barn i gruppa
- Voksne arbeider selvstendig, og er nær nok til å observerer sin gruppe og enkeltbarn i den
- Voksne tar vare på barns iver og engasjement
- Alle barn blir sett, hørt, snakket med og utfordret av voksne
- Alle barn skal bli møtt med positive forventninger
- Arbeidsøktene skal være preget av ro og god stemning

Mål : «Enheten skal kunne peke på tre konkrete tegn på en felles praksis knyttet til rammeplanens kap. 3 – Barnehagens formål og innhold»

Tiltak :

- Benytte felles møtearenaer til refleksjon og diskusjon
- Sette spesielt fokus på barns lek og lekens verdi i barndommen
- Bruke BTI tanken – tidlig innsats
- Revidere mobberutine
- Videreutvikle ressursteam i samarbeid med andre tjenester i kommunen

Mål : «Alle ansatte i enheten skal lære seg å benytte nye digitale løsninger som kommer, deriblant Vigilo og kommunens nye HR portal»

Tiltak :

- Sette av en planleggingsdag til kursing
- Benytte e-lærings kurs
- Flest mulig ansatte benytter app på telefon
- Sørge for innkjøp av seks nye lpader
- Hver avdeling har sin superbruker
- Utforske hvilke muligheter som finnes, og lage gode rutiner i enheten ut fra disse
- Diskutere og beslutte i ansattgruppa om hva som skal kommuniseres i Vigilo, og hva som skal samtales direkte med foreldre om
- Gi god informasjon og opplæring til alle foresatte

7.1.5 Enhet for helse og omsorg

4-ÅRSPLAN

Kommunestyret vedtok i juni 2019 endring i organisering i Gjerstad kommune; «Bygge opp en ny enhet; «Helse og omsorg» bestående av alle tjenester i dagens PLO + følgende tjenester fra Familiehuset: Psykisk helse og rus + Legetjenesten + Fysioterapitjenesten + tjeneste for funksjonshemmede under 18 år + støttekontakt for funksjonshemmede. Både dagens PLO og Familiehuset opphører som de enheter de er i dag.»

Arbeidet med å sette sammen den nye enheten pågår fra høsten 2019 og vil vedvare inn i 2020. Denne årsplan for 2020 og 4-årsplan er derfor satt opp på et overordnet nivå i dette dokumentet, må detaljeres og utfylles når intern organisering er klar og leder for den nye enheten er på plass.

Målet er å bygge opp en ny enhet som skal fungere godt, utvikle fremtidsrettede løsninger, drive kostnadseffektivt, ha god samhandling med kommunens øvrige enheter, effektiv arbeidsdeling og utviklende arbeidsmiljø.

Enheten har 4 lærlinger innen helsefag og 3 helserekutter («Menn i helse»).

Eget tjenestekontor som har ansvar for saksbehandling, hjelpemidler og fagprogram (Gerica)

Enheten består av følgende tjenesteområder:

Institusjon:

Somatisk avdeling, skjermet avdeling, dagtilbud for hjemmeboende. Kjøkken og vaskeri.

Hjemmetjenester:

Hjemmesykepleie, hjemmehjelp, ambulerende vaktmestertjeneste, BPA (brukerstyrt personlig assistent), omsorgslønn, omsorgsboliger og omsorgshybler.

Tjenester til funksjonshemmede:

Boliger for funksjonshemmede, støttekontakt og avlastning for funksjonshemmede. Systemansvar for IP (individuelle planer).

Psykisk helse- og rustjeneste:

Tilbud om støttesamtaler, psykoedukasjon og bistand i akutte situasjoner. Heldøgns omsorgstilbud for pasienter med dobbeltdiagnoser. Gruppetilbudet Kontaktsenteret for mennesker med psykiske vansker og/eller manglende sosialt nettverk.

I tillegg har enheten ansvar for legetjenesten, fysioterapitjenesten, samt transporttjeneste og parkeringstillatelse for funksjonshemmede.

Hovedutfordringer

- Gi forsvarlige tjenester innenfor økonomiske ressurser
- Følge opp og videreutvikle tjenester i tråd med nasjonale føringer/stortingsmeldinger
- Innbyggernes forventinger til tjenester
- Utsette behov for pleie og omsorgstjenester blant befolkningen
- Rekruttering/ kompetanse ansatte

Hovedtiltak

- Alternative boformer/tjenester til personer med demenssykdom
- Aktiv bruk av velferdsteknologi
- Samarbeide med Frivilligsentralen for å øke aktivitetstilbud til funksjonshemmede og eldre
- Gode ordninger for kompetanseheving og etterutdanning
- Øke andelen heltidsstillinger
- Ta i bruk alternative turnusordninger

ÅRSPLAN 2020

Mål: Gi tjenester av god kvalitet

Tiltak:

- Fagteam/fagstillinger på tvers av avdelinger
- Delta i fagutvalg for eHelse og velferdsteknologi (Østre-Agder)
- Innføre Vips* modellen på flere tjenesteområder
- Deltakelse i interkommunalt læringsnettverk «Sammen om kvalitet og forbedring» (videreføring av «Gode pasientforløp»)
- Ta i bruk legemodul og «post ut» i Gerica (fagprogram for pleie og omsorgstjenester)

Mål: Forebygge/utsette behov for tjenester

Tiltak:

- Hverdagsmestring som ideologi for all tjenesteutøvelse
- Aktivitetstilbud til flere brukergrupper i samarbeid med frivilligsentralen
- Vurdere velferdsteknologiske tiltak i saksbehandlingen for vedtak om tjenester.
- Videreføre "Helsefremmende hjemmebesøk" til alle over 75 år
- Aktiv deltaker på informasjonsmøter i samarbeid med interne og eksterne bidragsytere

Mål: Kompetanseheving, rekruttere og beholde fagpersoner

Tiltak:

- Gi stipend til ansatte som tar videreutdanning som er prioritert i enhetens opplæringsplan
- ABC-opplæring** i studiegrupper; bl.a Musikkbasert miljøbehandling, Mitt livs ABC og velferdsteknologiens ABC.
- Alle ansatte skal få tilbud om e-læringskurs
- 2 undervisningsdager som ansatte organiserer/underviser/deler kompetanse
- Fortsatt bruk av rekrutteringsstillinger
- Prøve ut ulike turnusmodeller for å øke andelen heltidsstillinger
- Deltakelse i Nytt Blikk Agder, læringsnettverk for å bygge en heltidskultur i kommunene på Agder 2020-2022

Mål: Videreutvikle et godt arbeidsmiljø

Tiltak:

- Faste månedlige møter med tillitsvalgte og verneombud
- Fortsette med "medarbeidergruppa"* som sosialkomite/personalpleie
- Minst 4 arrangementer for ansatte i løpet av året

* VIPS praksismodell er en modell for å implementere personsentrert omsorg både i institusjoner og hjemmetjenester

**ABC-opplæringen er virksomhetsintern kompetanseutvikling for helse- og omsorgstjenestene i kommunene, tilbys ved oppdrag gitt fra Helsedirektoratet.

7.1.6 NAV Gjerstad

4-årsplan

Faktaopplysninger

Flyktningetjenesten er vedtatt overført til NAV fra 01.01.2020. Enheten gir lovpålagte tjenester i henhold til gjeldende lover og forskrifter. Kjerneoppgavene i tjenestene blir beskrevet nærmere i enhetens virksomhetsplan som lages i begynnelsen av 1. kvartal hvert år. Denne planen omfatter også statlige tjenester.

NAV har redusert sin portefølje av brukere de siste årene. Det er likevel en høy andel av befolkningen i Gjerstad som har behov for NAV sine tjenester.

Flyktningetjenesten har de to siste årene mottatt nye flyktninger, selv om kommuner under 5000 innbygger i utgangspunktet ikke skal bosette. Gjerstad kommune er anmodet om å motta nye flyktninger i 2020, anmodningen behandles i kommunestyret i november.

Det pågår prosesser i Østre Agder-kommunene for å se på muligheten for et interkommunalt NAV-kontor. Vedtakene i kommunene spriker foreløpig, som kjent har kommunestyret i Gjerstad vedtatt at man ønsker å inngå i et felles NAV-kontor med 7 deltaker-kommuner med Arendal som vertskommune.

Hovedutfordringer

Slik enhetsleder ser det, er utfordringene for Gjerstad at flere skal være i arbeid og aktivitet i årene som kommer. I mange tilfeller vil dette føre til bedre økonomi og bedre psykisk helse.

Hovedtiltak

Sikre at NAV leverer gode tjenester til Gjerstad sine innbyggere uavhengig av hvor kontoret blir liggende. Sikre at flest mulig av Gjerstad sine innbyggere er i arbeid og aktivitet.

Årsplan

Mål

Styrke nyankomne flyktnings mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnsliv

Det er viktig for Gjerstad at flest mulig selv har inntekt til sine utgifter og spesielt utgifter til barn. Det er viktig at færrest mulig av sosialhjelpsbrukerne er unge eller brukere med barn. NAV Gjerstad mener derfor dette fortsatt bør være et fokusområde for 2020.

Tiltak

- Følge opp personene som deltar i introduksjonsprogram i tett samarbeid med Voksenopplærings skolen (VIRK).
- Utarbeide og følge opp individuell plan for alle i introduksjonsprogrammet
- Andel under 30 år som har mottatt økonomisk sosialhjelp som hovedinntekt skal reduseres fra 2019 til 2020.
- Hos alle barnefamilier som mottar økonomisk sosialhjelp som hovedinntekt, skal behovet for fritidsaktiviteter utredes ved søknad om sosialhjelp.

7.1.7 Samfunnsenheten

4-årsplan

Faktaopplysninger

Enhetens arbeidsområder er samfunnsutvikling, planarbeid, tekniske tjenester, kart og oppmåling, byggesaksbehandling, salg av boligtomter og næringstomter, prosjektgjennomføringer og vedlikeholdsoppgaver på kommunale bygg, vann- og avløpsanlegg, renhold, folkehelse, landbruk, konsesjon, klima- og miljø, bibliotek, kultur, næring, prosjektgjennomføringer iht. investeringsprogrammet, tverrfaglige og tverretatlige prosjekter og samordning mellom og samvirke med enhetene i kommunen, og ut mot næringsliv, frivillige lag og foreninger og frivilligsentralen.

Hovedutfordringer

- store, tunge planprosesser og reformer
- beholde og rekruttere fagfolk
- regionalt samarbeid om næringsutvikling, folkehelse, skole og barnehage
- støtte opp om kulturlivet i kommunen
- opprettholde jordbrukets kulturlandskap
- hindre omdisponering av jordbruksareal
- videreutvikle Brokelandsheia som det ledende næringsområdet i Østregionen, med gode attraktive tomter og god struktur på utbyggingen
- fortgang i arbeidet med å snevre inn vedtatt korridor for ny E18 gjennom Brokelandsheia, til en smalere trasé, iht. avtale med Nye veier
- øke trykket med å få sammenkoblet Vestfoldbanen og Sørlandsbanen; Grenlandsbanen med stasjon på Brokelandsheia
- opprettholde et fokus og engasjement på betydningen av aktiv skogforvaltning i forhold til skogens verdiutvikling
- et mer distansert forhold til skogeiendommen – skogen bidrar relativt lite på inntekten for mange
- koordinere og holde oppe trykket på, samt å få fremdrift i, kommunens tverrenhetlige og tverrfaglige prosjekter, og utføre god prosjektoppfølgning av investeringsprosjektene
- sikre gående og syklende til og fra skole og fritidsaktiviteter
- utarbeide gode vedlikeholdsrutiner på bygg og anlegg ved hjelp av FDV-verktøy (forvaltning, drift og vedlikehold) og gode internkontrollrutiner
- utarbeide nødvendig brannokumentasjon og oppfølging av branntilsyn
- få på plass gode løsninger på kommunalt avløpssystem iht. bestemte utbygginger/renoveringer
- utføre tilfredsstillende drift og vedlikehold av kommunale utleieboliger, bygninger og kommunaltekniske anlegg
- gjennomføre forsvarlig sommer- og vintervedlikehold av kommunale veier
- få flere abonnenter tilknyttet kommunalt vann- og avløpsnett
- yte bedre service overfor innbyggerne med mindre ressurser enn tidligere
- gjennomføre tiltak som reduserer utslipp av klimagass og andre forurensningskilder, reduserer energiforbruket i kommunen og bidra til å nå Norges klimamål
- balansere ressursbruken mot IKT prosjekter

Samfunnsenheten har et svært bredt arbeidsfelt, dette er også blitt utvidet ved at enheten har overtatt flere arbeidsoppgaver, uten at det har fulgt med ressurser. Disse arbeidsoppgavene er fordelt internt i enheten, og gjelder blant annet innenfor folkehelsearbeid. I tillegg deler enhetsleder sammen med rådmannen ansvaret som barnehagemyndighet. Det forventes også at vi skal yte samme service overfor kommunens innbyggere, til tross for mindre ressurser. Dette medvirker til at enheten tidvis har et ekstra stort arbeidspress. Dette vil kunne påvirke graden av utredninger for politikere, svar på høringsuttalelser og deltakelse på interkommunale samarbeidsarenaer.

Det er et ønske fra alle hold at man skal få til etableringer av nye arbeidsplasser, få en økning i befolkningstallet og skape et godt liv for innbyggerne i kommunen. Det er viktig å holde trykket oppe i arbeidet med å øke næringsattraktiviteten i kommunen. Samtidig må vi ha fokus på å øke bostedsattraktiviteten, for å få til vekst. En forutsetning for et godt liv i Gjerstad er også et rikt og mangfoldig kulturliv, gjennom

egenaktivitet, profesjonelle kulturuttrykk, ivaretaking av gamle kulturaktiviteter og skaping av nye, å opprettholde en moderne bibliotekjeneste og et godt tilrettelagt friluftsliv. Dette vil også være fokusområder fremover.

Vi har gjennom eksterne midler kunnet ansette en prosjektkoordinator som har fokus på tverrfaglig og tverrenhetlig samskaping, framdrift i prosjektene og implementering av strategier og tiltak. Dette gjør at vi kan holde trykket opp på kommunens store tverrenhetlige satsing for barn og unge og deres familier; «Vi bryr oss – SAMMEN for barn og unge», med underprosjektene «Bedre tverrfaglig innsats» (BTI) og «Helsefremmende barnehager og skoler» (HBS).

Hovedtiltak

- arbeid med revisjon av kommuneplanens arealdel og oppdatere kommuneplanens samfunnsdel i samsvar med kommunens utfordringer og muligheter
- sørge for å oppdatere hjemmesiden på nettet, med god og relevant informasjon
- vurdere bruk av innovasjon i organisasjonen for å få en enda mer effektiv produksjon
- aktiv bruk av kommunens energi- og klimaplan i organisasjonen
- gjennomføre trafikksikkerhetstiltak iht. vedtatt kommunedelplan for trafikksikkerhet
- gjennomføring av planarbeid med god prosjektorganisering
- være en attraktiv enhet gjennom positive sosiale tiltak og tilrettelegging for ønsket faglig påfyll, slik at man klarer å beholde den tunge, brede kompetansen enheten har og evt. tiltrekke oss ny kompetanse, ved behov
- videreutvikle interkommunalt samarbeid
- være proaktiv i regionalisering av arbeid med bl.a. næringsutvikling
- sørge for at bygge- og delegrenser til jordbruksareal overholdes i samsvar med kommuneplanen
- sørge for at hensynssone landbruk i kommuneplanen ivaretas
- bidra til økt interesse for skogens mange roller, bruksområder og sentrale funksjon i det grønne skiftet; arrangere skogdager samt andre møtepunkter med skogeierne
- utarbeide regler for konsesjon og fradeling av landbrukseiendommer for å sikre en god landbruksforvaltning og busetting i kommunen
- aktivt samarbeid med faghjelp, skogeierlag og skogandelslag/tømmerkjøpere
- vurdere behov for og evt. igangsette revidering av Områderegeringsplanen for Brokelandsheia
- få på plass et formalisert og godt samarbeid med Frivilligsentralen, frivillige lag og foreninger og næringslivet
- støtte frivillige lag og foreninger og kultur- og friluftslivsarbeid ved gjensidig informasjon og planlegging av samarbeidstiltak
- gi økonomisk støtte til fritidsklubb-aktivitet
- dele ut Gjerstad kommunes kulturpris til en person eller organisasjon som fortjener honnør for sin innsats for kulturlivet
- utvikle biblioteket i takt med samfunnsutviklingen: videreutvikle debatt-, kunnskaps-, møteplass- og arrangementsarenaen og «Meråpent bibliotek»
- tett samarbeid mellom folkebibliotek og skolebibliotek
- ta i bruk nye digitale/tekniske løsninger som gjør arbeidet i enheten mer effektivt og/eller produktivt
- tilby skolen lokalproduserte produksjoner gjennom den Den kulturelle skolesekken
- arrangere konserter, foredrag og annet til glede for bygdas eldre gjennom Den kulturelle spaserstokken
- aktivt bruk av FDV-verktøy for alle ansatte innen daglig drift av kommunal bygg og anlegg
- utarbeide tilstandsrapporter på kommunale bygg og anlegg ved bruk av FDV-verktøy
- øke kompetansen på driftspersonell innen vann og avløp
- nært samarbeid med andre enheter angående utleieboliger
- jobbe med ansvarsavklaringer på sektorovergripende oppgaver og prosjekter

Årsplan 2019

Administrativ styring og ledelse

Mål

Effektiv drift av enheten, og god samordning mellom enhetene i kommunen.

Tiltak

- riktig bruk av dialogmøter, enhetsmøter, arbeidsplaner, prosjektorganisering og framdriftsplaner for å sikre best mulig bruk av ressursene og god måloppnåelse
- god dialog med andre enheter for avklaring av forventninger, oppgaver og ansvar
- etterstrebe å hele tiden være i forkant
- fortsette arbeidet med å avklare roller og ansvar – fokus på organisasjonsutvikling og godt samarbeid
- følge opp kompetanseplanen
- aktiv bruk av interne systemer, slik som ansattportal og QM+

Mål

Utvikle kommunen i samsvar med fremtidige utfordringer og politiske vedtak

Tiltak

- videreutvikle samarbeid med nabokommuner og andre etater og samarbeidspartnere
- sette fokus på viktigheten av et aktivt frivillighetsmiljø og frivillig innsats for lokalsamfunnet, herunder jobbe for å få på plass en frivillighetspolitikk
- utarbeide og gjennomføre gode, konkrete og tydelige planer på et tverrfaglig og tverrsektorielt nivå
- tilrettelegge for kompetanseheving

Kultur

Mål

Være en støttespiller for det frivillige kulturarbeidet

Tiltak

- innkalle representanter for lag og foreninger til møte vår og høst
- informere om kulturtilbud via kommunens facebookside
- sammen med representanter fra lag og foreninger, flyktningsjeneste og frivilligsentral, legge strategi for integrering av nye innbyggere i kulturlivet
- være sekretariat for kulturkveldkomiteen
- besørge nødvendig arbeid med kulturprisen
- effektive tiltak i kommunal kulturminnevernplan
- være koordinator for stimenn (rydding av stier)
- legge til rette for idrettslige aktiviteter gjennom spillemiddelordningen

Mål

Gi barn og unge adgang til gode kulturelle aktiviteter

Tiltak

- rekruttere ungdom til deltagelse i Ung kultur møtes (UKM) og samarbeide med nabokommunene og fylkeskommunen om gjennomføringen
- være et aktivt kontaktledd til den interkommunale kulturskolen Øst i Agder
- evaluere kulturskolen og kulturskolesamarbeidet
- prioritere barne- og ungdomsaktiviteter i forvaltningen av økonomiske midler og i planleggingen
- skolen overtar arbeidet med Den kulturelle skolesekken ila året; både innhenting av eksterne arrangementer og tilrettelegging for egne arrangement/produksjoner gjennom de lokale midlene til Den kulturelle skolesekken
- videreføre og implementere satsingen i «Ung aktiv» i kommunens daglige drift – et samarbeid mellom prosjektkoordinator, skole og skolehelsetjeneste

Mål

Biblioteket skal formidle allsidig og aktuell kunnskap og kultur, og være en nøytral debattarena, en læringsarena og en trivelig møteplass for alle i kommunen. Biblioteket skal medvirke til å skape lokal identitet, tilhørighet og deltakelse. Tjenestene skal være gratis.

Tiltak

- avholde minst 8 arrangementer og debatter med forskjellige grupper av befolkningen som målgruppe
- evaluere og evt. videreutvikle/avvikle «Språkkafé», i samarbeid med Frivilligsentralen
- legge til rette for bruk av bibliotekets lokaler til læring, f. eks til studieplass og kurs
- videreføre lesesirkel
- fortsette kjentgjøring av «Meråpent bibliotek», etablert vår 2018

Mål

Folkebiblioteket skal samarbeide med skolebibliotekene og være en faglig støttespiller

Tiltak

- fortsette arbeidet med det faglige nettverket for samarbeid og innovasjon mellom skolene og folkebiblioteket (jfr. det 2-årige pilotprosjektet: *Læringsglede og innovasjon*, som ble avsluttet i 2018)
- videreføre og forsterke samarbeidet mellom folke- og skolebibliotek, ved at biblioteksjef bidrar mer inn i skoleprosjekter/skolebibliotek, og har mer tilstedeværelse på skolebiblioteket
- følge opp den reviderte samarbeidsavtalen mellom folkebibliotek og skolebibliotek (2018-2022)
- biblioteksjef er hovedansvarlig for felles katalog over kommunens samlede bibliotekmedier

Mål

Beholde eksisterende kulturell aktivitet i kommunen og legge til rette for fysisk aktivitet blant kommunens innbyggere.

Tiltak

- synliggjøre turkart for Gjerstad kommune, blant annet gjennom kommunens nettside
- arrangere fellesturer for å få blett om de nye turrutene med nappekart
- tett samarbeid med frivillige lag og foreninger, samt frivilligsentralen – formalisere samarbeidet
- innarbeide «Ung aktiv» i kommunens rutiner – en satsing blant 3.klassinger og deres familie
- arrangere konserter, foredrag og annet til glede for den eldre befolkningen gjennom Den kulturelle spaserstokken

Senter- og næringsutvikling

Mål

Tilrettelegging for et innovativt og aktivt næringsliv

Tiltak

- delta aktivt i utvikling av et enda tettere regionalt samarbeid om næringsutvikling (iht. strategisk næringsplan for Østre Agder)
- markedsføre Brokelandsheia som et moderne nærings- og boligområde med godt utbygd infrastruktur – bl.a. utarbeide spisset markedsføringsstrategi
- oppsøkende virksomhet mot mulige etablerere og gründere (iht. markedsføringsstrategi)
- etablere et kompetansehus på Brokelandsheia
- godt samarbeid med Sentrumsforeningen på Brokelandsheia
- besøk av eksisterende bedrifter og næringsvirksomheter, jevnlig
- utvikle samarbeid mellom virkemiddelapparatet for landbruksnæringen og det øvrige næringslivet
- koble utdanning og næringsliv.
- gjennom næringsutvalget etablere næringsforening for alle bedrifter/næringsvirksomheter i Gjerstad
- formidle Merkeveren; «Gjerstad - Landlig og Sentralt», gjennom prosjektet kompetansehus på Brokelandsheia.
- veilede og bistå etablerere og eksisterende næringsliv, blant annet med å søke tilskudd fra ulike tilskuddsordninger

Mål

Utarbeide markedsstrategi for salg av boligtomter i Mostad boligfelt; Enghola, og boligtomter på Glimmeråsen, Brokelandsheia

Tiltak

- lage markedskommunikasjonsstrategi
- identifisere kunde og marked
- vurdere og utarbeide prismodeller
- kople nye arbeidsplasser med bomuligheter

Mål

Videreutvikle Brokelandsheia til å bli et enda mer attraktivt og framtidsrettet næringsområde.

Tiltak

- aktiv bruk av Områdeplanen og Utviklingsplanen for Brokelandsheia som styringsverktøy for utbygging
- revidere kapittel 7. «Handlingsplan/Tiltak» i Utviklingsplanen for Brokelandsheia, spesielt med fokus på fremdrift og kostnader, og jobbe videre med gjennomføring av prioriterte tiltak
- arbeide for god bygningsutforming og kvalitet på utbyggingen gjennom krav til utbyggingsplaner før salg av tomter
- strategisk arbeid inn mot JBV og beslutningstakere for NTP
- samarbeide med nabokommunene, fylkeskommunen og Nye veier om igangsetting av regulering av E18-strekningen Dørdal-Grimstad, så raskt som mulig
- vurdere behov for og evt. igangsette detaljregulering av flateregulerte områder på Brokelandsheia

Arealplanlegging

Mål

God arealforvaltning

Tiltak

- ferdigstille arbeidet med kommuneplanens arealdel og oppdatering av kommuneplanens samfunnsdel
- utarbeide ny kommunal planstrategi for kommende fireårsperiode
- samarbeide med Statens vegvesen og Agder fylkeskommune for å få til utbygging av nødvendige gang- og sykkelveier tilknyttet sentrum, skole og barnehager i kommunen
- prioritere og så vurdere å detaljregulere prioriterte delområder som kreves detaljregulert iht. områderegulering for Brokelandsheia
- delta aktivt i samarbeid med Nye Veier om utarbeidelse av reguleringsplan for ny E18 og være en pådriver for at arbeidet kommer raskt i gang
- arbeide for å få til god forbindelse til ny E18 for pendlere med tilrettelagt område for park & ride, bussforbindelse, tilrettelegging for gående og syklende og god tilrettelegging for landbruk og friluftsliv
- jobbe aktivt sammen med Jernbaneforum Sør i arbeidet inn mot NTP, for å få trykk på Grenlandsbanen
- følge opp og vurdere private initiativ til å regulere nye områder

Mål

Gjennomtenkt og variert boligtilbud

Tiltak

- klargjøre boligområdet Glimmeråsen på Brokelandsheia, for salg av boligområder/tomter med ferdig opparbeidet infrastruktur
- markedsføring og salg av boligtomter i Enghola (Mostad)
- salg av boligtomter på Lindvollheia
- inkludere strategiplan for bolig- og senterutvikling i kommuneplanen
- vurdere kjøp av mulige områder for boligutvikling

Mål

Arbeide for en god naturressursforvaltning

Tiltak

- ivareta en bærekraftig utvikling og følge opp sentrale klimamål og tiltak i "Klima og energiplan for Gjerstad kommune 2019 - 2030" (behandles i kommunestyret november 2019), og følge dette opp i alle nye planer hvor det er naturlig
- medvirke til gjennomføring av miljøtiltak i de prioriterte kulturlandskapsområdene
- sikre en fornuftig forvaltning av arealer nær vassdrag, i LNF-områder (Landbruk, Natur- og Friluftsføremål) og områder med naturvernstatus
- ivareta landbruk/ jordbruksarealer ved bruk av hensynssoner og bygge- og fradelingsgrenser til jordbruksarealer
- trekke målsetninger og tiltak i gjeldende landbruksplan m.m., inn i som en del av ny kommuneplan
- planlegge naturtypekartlegging

Byggesaksbehandling

Mål

Rask og effektiv saksbehandling.

Tiltak

- avsette tilstrekkelig kapasitet til saksbehandling og tilsyn
- håndheve gjeldende regelverk og kommunens planverk på en god måte
- tett samarbeid mellom fagpersoner for plan og byggesak, og næringssjef der det er naturlig

Skogbruk

Mål

Gjerstad kommune vil bruke skogbruksplanene og landbruksplanen som viktige verktøy for å stimulere til økt aktivitet i skogen. Kommunen vil som målsetning legge til grunn rapportens sumtallangivelse av forslag til årlig aktivitet på hogst, tynning, ungskogpleie og planting.

Tiltak

- oppsøkende virksomhet og kursing i sammenheng med nye skogbruksplaner
- aktivt samarbeid med faghjelp for å få kontakt med skogeiere med stort behov for ungskogpleie, mye innestående skogfondsmidler og/eller andre store investeringsbehov på eiendommen
- følge opp veikontrollen fra 2015 ved å ta kontakt med veiformennene og kontrollere at mangler på veiene blir utbedret.
- fokus på møtepunkt/fagmiljø med skogeierne, f.eks. ved kursing i «Aktivt skogbruk»-serien, skogdager m.m.
- økt fokus på at aktiv skogforvaltning og bruk av tre også er bra for klimaet

Jordbruk

Mål

Gjerstad kommune skal yte god service overfor aktive landbruksforetak slik at de landbruksøkonomiske virkemidlene nyttes så godt som mulig for å styrke foretakets bunnlinje

Tiltak

- sammen med Bondelaget lokalt, bondelagene i regionen og i Agder, ha informasjonsmøter om aktuelle ordninger som øker næringsinntekten.
- ha åpent kontor på kveldstid i søknadstider, for å hjelpe/veilede
- bidra til at landbruksforetaket får jordleieavtale for å sikre ressursgrunnlaget, for på den måten å forsvare nødvendige og omfattende investeringer som forutsettes for fortsatt jord- og husdyrproduksjon.

Teknisk drift

Administrativ styring og ledelse av tjenestene innen teknisk drift

Mål

God dialog med de andre enhetene og brukerne av våre tjenester. God og effektiv bruk av personell.

Tiltak

- hyppige driftsmøter med fokus på drifts- og prosjektoppgaver
- temamøter innenfor tjenestens områder
- involvere berørte parter på et tidlig tidspunkt/nivå
- fortsette arbeidet med å avklare roller og ansvar
- nødvendig og god dialog med andre enheter

Kart og oppmåling

Mål

Gjennomføre alle oppmålingsforretninger innen frister fastsatt av matrikkelforskriften

Tiltak

- tett samarbeid med byggesak og landbruk

Kommunal drikkevannsforsyning

Mål

God og forskriftsmessig drift av drikkevannsforsyningen, samt arbeide for en lav gebyrutvikling.

Tiltak

- god og økonomisk forsvarlig drift av behandlingsanlegg og ledningsnett
- effektiv bruk av FDV-verktøy for innføring av godt og rutinemessig vedlikehold
- jobbe videre med å få flere abonnenter tilknyttet kommunalt vann; utarbeide plan (vurdere kost/nytte) og gjennomføre iht. denne, samt gi info og skape dialogarenaer for mennesker i aktuelle områder
- fortsette arbeidet med å erstatte gamle eternittledninger
- følge opp pålegg om vannmåler i alle husstander

Kommunalt avløp

Mål

Sikre utslipp iht. utslippstillatelser. God og effektiv drift av Sunde renseanlegg. Arbeide for en lav gebyrutvikling.

Tiltak

- gjennomføre bestemte tiltak på avløpsrenseanlegg og ledningsnett
- bruk av FDV-verktøy
- jobbe videre med å få flere abonnenter tilknyttet kommunalt avløpsnett; utarbeide plan (vurdere kost/nytte) og gjennomføre iht. denne, samt gi info og skape dialogarenaer for mennesker i aktuelle områder
- tilstrekkelig personell for å sikre en effektiv drift

Kommunale bygg

Mål

Forsvarlig drift og vedlikehold, samt riktig energibruk. Sterkere fokus på inneklima, spesielt på skolebygg.

Tiltak

- aktivt bruk av bygg-automasjon (datavaktmesteren)
- bruk av FDV-verktøy
- bruk av serviceavtale på ventilasjonsanlegg
- øke kompetansen innen ventilasjon

- oppdatere branndokumentasjon
- godt renhold, tilpasset behov
- ta i bruk QM+ i større grad

Kommunale utleieboliger

Mål

Kunne tilby leietakerne er tilfredsstillende standard og kvalitet.

Tiltak

- lage tilstandsrapporter ved bruk av FDV-verktøy
- utarbeide vedlikeholdsplan iht. budsjetttramme, for å bedre kunne ivareta boligmassen
- opprette boligkontor, for å få til et tettere og bedre samarbeid mellom NAV, Enhet for helse- og omsorg og Samfunnsenheten angående oppfølging av leietakere
- føre jevnlig tilsyn på utleieboliger

Kommunale veier

Mål

Godt nok sommervedlikehold.

Tiltak

- regelmessig tilsyn og vedlikehold
- holde grøfter og stikkrenner åpne
- investere i bedre og mer funksjonelt utstyr (ny gravemaskin)

Mål

Bedre trafiksikkerheten for gående og syklende i samsvar med kommunedelplan for trafiksikkerhet 2018 – 2022.

Tiltak

- gjennomføre tiltak iht. vedtatt årsbudsjett
- sikre god trafiksikkerhet i vinterhalvåret, med god dialog med vedlikeholdsansvarlige for vintervedlikeholdet
- dialog og samarbeid med fylkeskommunen og Statens vegvesen ang. utarbeiding av gang- og sykkelveier til sentrumsfunksjoner, skole og barnehager

Renhold

Mål

Tilpasset renhold etter behov og tilfredsstillende innemiljø.

Tiltak

- barnehager, barneskole og legekantor prioriteres
- ungdomsskole får renhold annen hver dag
- kontorer får renhold en gang hver 14.dag
- tilpasse renholdet slik at vi får et best mulig innemiljø

7.1.9 Barneverntjenesten Øst i Agder

Barneverntjenesten Øst i Agder ble etablert 1.1.2016 og holder til på Brokelandsheia med Gjerstad kommune som vertskommune. Tjenesten leverer kommunale barneverntjenester for kommunene Gjerstad, Risør, Tvedestrand, Vegårshei og Åmli. Tjenesten har til sammen 24,4 årsverk.

4-års plan

Visjon: Et kompetent og tilgjengelig barnevern som setter barnet i sentrum.

Faktaopplysninger

Barneverntjenesten Øst i Agder skal løse kommunenes oppgaver etter barnevernloven. Disse består i hovedsak av:

- Mottak av meldinger
- Barnevernundersøkelser
- Hjelpetiltak til barnefamilier
- Omsorgstiltak
- Vedta og følge opp tiltak rettet mot enslige mindreårige flyktninger
- Tilsyn av fosterhjem
- Tilsyn etter pålegg fra retten
- Forebyggende arbeid
- Bistand i akutte krisesituasjoner på dagtid.

Virksomhetens daglige arbeid er i stor grad styrt av barnevernloven. Barnevernet består av et kommunalt og statlig forvaltningsnivå, Bufetat (Barn- ungdoms- og familieetaten), som samarbeider tett.

Hovedutfordringene i planperioden vil være:

Aktiviteten i Barneverntjenesten Øst i Agder, målt etter antall undersøkelser, hjelpetiltak og omsorgstiltak, ligger over resten av landet. Dette kan ha sammenheng med levekårsforhold i våre kommuner, men det kan også være andre forklaringer som spiller inn. Samtidig er det slik at kommunene våre bruker en mindre andel av budsjettet på barneverntjenesten enn resten av landet. Dette er et uttrykk for at Barneverntjenesten Øst i Agder driver rimelig kostnadseffektivt. Den økonomiske hverdagen i våre fem kommuner innebærer imidlertid at barneverntjenesten må se etter ytterligere innsparingsmuligheter.

I planperioden vil barneverntjenesten legge økt vekt på virksomme hjelpetiltak for å unngå at barn plasseres utenfor hjemmet. Slike tiltak vil være familieråd og ulike dokumenterte virkningsfulle hjelpetiltak. To miljøterapeuter skal kun arbeide med å endre omsorgen for utsatte barn og deres familier.

Barneverntjenesten ønsker fortsatt å prioritere de minste barna i alderen 0-3 år. I et levekårsperspektiv er dette det viktigste grepet en kommune kan gjøre for å endre på levekårene på lang sikt. Det krever foruten god fagkunnskap, et utstrakt samarbeid på tvers i kommunene med blant annet helsesykepleiere og jordmødre. Barneverntjenesten tar i perioden ansvar for å utvikle ulike hjelpetilbud på tvers av tjenester og kommuner for de minste barna. Barneverntjenesten mottar prosjektmidler til dette arbeidet, og det søkes om videreføring i 2020.

En utfordring er å gi de fem samarbeidende kommuner et likeverdig barneverntilbud. Dette krever utstrakt samarbeid på ledernivå med de ulike tjenestene for barn og unge i alle fem kommunene. I løpet av den kommende perioden vil BTI (Bedre tverrfaglig innsats) være gjennomført i alle våre fem kommuner. BTI kan bidra til et godt og systematisk tverrfaglig samarbeid.

I den kommende fireårsperioden skal Barneverntjenesten Øst i Agder gjøre sitt for å bedre samarbeidet mellom politi, Statens barnehus og barneverntjenesten knyttet til barn utsatt for vold og/eller seksuelle overgrep. Manglende rolleforståelse og ulik praksis preger i dag i noen grad samarbeidet.

I løpet av planperioden vil det komme en ny barnevernlov. Detaljene i denne kjenner vi ikke, men det er hevet over tvil at kravene til kommunenes barneverntjenester vil skjerpes. Stortinget har signalisert en overføring av statlige hjelpetiltak og det hele og fulle ansvar for fosterhjem til kommunene i løpet av planperioden (prop. 73L). Dersom dette blir en realitet i planperioden vil det måtte føre til en betydelig utvidelse av barneverntjenestens ansvarsområde og dermed bemanning.

Hovedtiltak

- Utføre lovpålagte oppgaver godt nok innen de frister som gjelder i barnevernet. Dette kommer til å ha hovedprioritet i perioden.
- Utvikle egne hjelpetiltak, spesielt for de minste barna.
- Etablere tverrfaglige samarbeidsarenaer med de kommunale hjelpeinstansene.
- Planmessig arbeid for å bedre samarbeidet med politi og barnehus.
- Dyktiggjøre medarbeidere gjennom kompetanseutviklingstiltak som går over tid.
- IKT-løsninger som effektiviserer arbeidet.

Årsplan 2020

Mål

Barnets stemme preger alt arbeid barneverntjenesten gjør.

Tiltak

Barneverntjenestens arbeidsmåter innrettes mot dette målet.

Flest mulig ansatte skal ha gjennomført DCM-opplæring (barnesamtale).

Mål

Overholde lovhjemlede frister og saksbehandlingsrutiner for barnevernet.

Tiltak

Være tydelig på hva som forventes av medarbeiderne. Etablere kontrollrutiner som sikrer at frister overholdes og saksbehandlingsrutiner følges.

Mål

Budsjettet skal gå i balanse

Tiltak

Antall besøkshjem halveres. Barneverntjenesten arbeider målbevisst med å unngå nye plasseringer.

Mål

En internkontroll fullt utbygd og i aktiv bruk

Tiltak

Ha en internkontroll fullt utbygd på plass i barneverntjenesten. Internkontrollen er kjent av alle og tatt i aktiv bruk.

Mål

Tjenesten rår over egne effektive hjelpetiltak

Tiltak

To miljøterapeutstillinger arbeider med hjelpetiltak etter anerkjente faglige prinsipper.

Mål

Gi aldersgruppen 0-3 år et kvalitetsmessig best mulig tilbud.

Tiltak

Ta initiativ og bidra til å etablere et tverrfaglig tilbud på tvers av våre fem kommuner. Opparbeide kompetanse på utredning og tiltaksarbeid med de minste barna.

Mål

Gi et likeverdig barneverntilbud i alle fem kommunene.

Tiltak

Ledermøter på tvers av tjenester og kommuner. Delta i kommunenes ressursteam og SLT-team.

Mål

Følge opp fosterhjem på en måte som gir barn som flytter i fosterhjem et best mulig omsorgstilbud.

Tiltak

Utrede om barneverntjenesten kan gi et bedre oppfølgingstilbud til fosterhjemmene, også utenfor ordinær arbeidstid. Lage bedre mal for oppfølging av fosterhjem.

8.0 INTERKOMMUNALE SAMARBEIDER

Gjerstad kommune deltar i en rekke interkommunale samarbeider, hvorav de aller fleste gjennom Østre Agder regionråd. I denne delen redegjøres først for den videreutviklingen av regionrådet som pågår, deretter listes opp noen av de viktigste samarbeidene og hvor disse gjenfinnes i budsjett og handlingsprogram for Gjerstad kommune.

Østre Agder regionråd – videreutvikling av det regionale oppdraget i nye Agder.

Ny kommunelov innebærer at samarbeidet i løpet av året må endre navn. Det nye navnet må inneholde betegnelsen interkommunalt politisk samarbeid. Det sentrale styringsdokumentet for samarbeidet skal endres fra å være vedtekter til å bli en samarbeidsavtale. Med bakgrunn i at samarbeidet nettopp har vedtatt nye vedtekter så er intensjonen å gjenbruke så mye som mulig av disse i den nye samarbeidsavtalen. Denne må i samsvar med lovens krav vedtas i hvert av de deltakende kommunestyre/bystyre. Ved inngangen til handlingsprogramperioden velges det ny ledelse for regionrådet. Valgperioden er endret til to år.

Ved inngangen til 2020 er forutsetningene for at det interkommunale samarbeidet skal videreutvikles i bredde og dybde bedre enn noen gang tidligere. Med ny medarbeider på plass i oppvekstsektoren så vil de statlige midlene kommunene tildeles gjennom ReKomp (barnehage) og DeKomp (skole) kunne bidra til å styrke arbeid med kompetanseheving i sektoren. I bunn for regionens innsats ligger en samarbeidsavtale med UiA for bruk av DeKomp-midlene. Når vi på slutten av 2019 fikk tilsvarende midler for barnehagesektoren gjennom ReKomp så vil det være naturlig å etablere en tilsvarende samarbeidsavtale for disse midlene. Samarbeidet med UiA gir kommunene tilgang på regionens fremste kompetanse på oppvekstfeltet. Samarbeidet innen skole omfatter også lokale videreutdanningstilbud i regi av UiA innenfor engelsk og matematikk for å møte nye formalkrav til lærere som skal undervise i disse fagene, i tillegg til norsk.

Planene for ny E18 på de strekninger som mangler firefelt ble fullført i 2019 i tett samarbeid med Kragerø og Bamble. Signalene fra Nye Veier er at de prioriterer videre utbygging E18 i regionen høyt. Den politiske ledelsen i regionen må aktivt bidra til at denne satsningen blir en realitet. Det samarbeidet som ble etablert rundt planarbeidet, vil være det naturlige forumet for dette arbeidet. Samtidig bør styret i regionrådet bidra til økt fokus på arbeidet for sammenkobling av Sørlandsbanen og Vestfoldbanen. Det politiske fokuset på dette prosjektet må økes, om dette igjen skal bli en viktig politisk sak.

Styret skal være drivkraft for samhandling mellom de åtte kommunene om nærings- og samfunnsutvikling i regionen. Styret bærer et stort ansvar for å representere regionen overfor nasjonale myndigheter og overfor den nye Agder fylkeskommune. Med grunnlag i Påvirkningsstrategien for Østre Agder kan regionrådet bidra til å ivareta medlemskommunenes interesser. Denne strategien er forankret i politiske organ i medlemskommunene. I arbeidet skal styret ha tettere kontakt med fylkestingsrepresentanter og stortingsrepresentanter fra Aust-Agder. Samarbeidet er styrket ved at ressursen knyttet til nærings- og samfunnsutvikling nå er en permanent del av Østre Agders sekretariat. Høsten 2019 gjennomfører regionrådet i samarbeid med NORCE en kartlegging av regionens næringsattraktivitet blant bedrifter i Østre Agder. Oppfølging av resultatene fra undersøkelsen vil være et hovedtema når formannskapene inviteres til en fellessamling i januar 2020.

Vedtektene gir et klart skille mellom den administrative og den politiske virksomheten i regionrådet. Rådmannsutvalget har beslutningsmyndighet overfor drift av de interkommunale tjenestene. Formaliseringen av rådmannsutvalg med underliggende forum for samarbeid innenfor oppvekst, helse og omsorg, næring og samfunnsutvikling samt teknisk sektor ivaretar hele bredden i kommunens tjenesteyting. Det drøftes også om HR-arbeidet skal inngå som et nytt samarbeidsforum. IKT Agder bruker våre forum som styringsgrupper for IKT-arbeidet på sine felt, men med økende antall eierkommuner i IKT Agder må en vurdere nye løsninger.

Helse og omsorgslederforum (HLF) har ansvar for å fremme samhandling innenfor helse – og omsorgsfeltet mellom kommunene innad i Østre Agder, mellom kommuneregionene på Agder og mellom kommunene på Agder og Sørlandet sykehus. HLF er rådgivende overfor Rådmannsutvalget i arbeidet med å innføre og ta i bruk velferdsteknologi i de deltakende kommuner innenfor regionen. Gjennom regionrådets deltakelse i RKG ehelse og velferdsteknologi der alle kommuner på Agder inngår - og som ledes av kommunalsjef Helse - og omsorg i Grimstad kommune, Aase Hobbesland, er vi en del av en nasjonal satsing på feltet. Den posisjon kommunene i Østre Agder har oppnådd på dette felt er basert på en unik samhandling der også

leverandørene spiller en nøkkelrolle. Arbeidet har nådd den en fase med fysisk innføring av teknologi med tilhørende rutiner.

Østre Agder har gjennom rådmannsutvalget og HLF prioriterer samarbeidet med Sørlandet sykehus HF høyt. Dette arbeidet er organisert gjennom et interkommunalt samarbeid på Agder som heter Kommunenes overordnede strategisk samarbeid (KOSS) og topartssamarbeidet mellom kommunene på Agder og Sørlandet sykehus HF (SSHF) som er organisert gjennom Overordnet strategisk samarbeidsutvalg (OSS). Rådmann Harald Danielsen fra Arendal kommune leder KOSS.

I helse- og omsorgssektoren vil FoUI – arbeidet være et sentralt arbeidsfelt i handlingsprogramperioden. Det er vedtatt en felles FoU - strategi. Denne følges opp med søknad til Aust-Agder kompetansefond med sikte på å legge grunnlag for å komme i gang med forskning i sektoren der målet er økt kunnskap om effektiv ressursbruk i kommunale helse og omsorgstjenester gjennom satsing på helsetjenesteforskning i kommunene og forskningsdrevet innovasjon.

Arbeidet med nye lokaler for Arendal interkommunale legevakt og øyeblikkelig – hjelp døgntilbudet i Østre Agder (KØH) er i gjennomføringsfasen. Dette er de største interkommunale investeringene som er gjort i vår region. Legevakten har manglet egnede lokaler over lang tid. Sikkerheten for medarbeidere og brukere har vært mangelfull. For begge virksomheter har nærheten til sykehuset vært avgjørende for valg av lokalisering. Dette prosjektet, som også omfatter en korttidsavdeling for Arendal kommune, har en kostnadsramme på mer enn 250 mill. kr.

Behovet for nytt krematorium er meget stort etter at eksisterende anlegg på Høgedal måtte stenge på grunn av driftstekniske problemer. Sekretariatet står i løpende kontakt med Arendal eiendom KF for å være orientert om framdriften i dette prosjektet.

Utredningsprosessen med sikte på å avklare eventuelle endringer i organiseringen av NAV-kontor i regionen har ikke frambrakt en konklusjon. Grimstad vil foreta en utredning sammen med Lillesand og Birkenes, mens de syv andre har drøftet ulike løsninger. Når det foreligger en konklusjon vil regionrådet delta i den videre prosess hvis det er ønsket av ledelse og medarbeidere i NAV.

I budsjett for 2020 for Gjerstad kommune inngår interkommunale tjenester i de fleste av enhetenes budsjetttrammer. Her nevnes noen av disse: (dette er ikke en uttømmende oversikt):

Administrasjonsenheten	IKT Agder Lisenser, fagprogrammer, leie av PCer, printere etc	Kr. 4.920.000,-
	Revisjon	Kr. 668.000,-
	Kontrollutvalgssekretariat	Kr. 115.000,-
Samfunnsenheten	Østre Agder Brannvesen, inkl 110- sentralen	Kr. 2.462.063,-
	Dykkerberedskap	Kr. 12.270,-
	IUA (interkommunalt utvalg mot akutt forurensning)	Kr. 12.270,-
	Felles veilysmedarbeider	Kr. 9.810,-
	Kulturskolen Øst i Agder (vertskommune Tvedestrand)	Kr. 864.080,-
Abel skole	PPT-samarbeid (vertskommune Risør)	Kr. 1.426.560,-
Fellesutgifter	Kommunal øyeblikkelig hjelp (KØH)	Kr. 663.177,-
	Østre Agder sekretariat	Kr. 53.629,-
	Østre Agder Utviklingsleder	Kr. 42.501,-
	Felles personvernombud	Kr. 41.020,-
	Samhandlingsreform inkl utviklingssykehjem	Kr. 52.933,-
	Ehelse- og velferdsteknologi	Kr. 43.660,-
	Legevakten	Kr. 1.088.637,-
	Krisesenteret	Kr.414.603,-

9.0 VEDLEGG

Vedlegg 1 Barnehage – betalingssatser 2020

Oppholdstid	Foreldrebetaling pr. måned fra 01.08.2020	Matbetaling pr. måned
To dager	Kr. 2.120	Kr. 140
Tre dager	Kr. 2.320	Kr. 210
Fire dager	Kr. 2.820	Kr. 280
Fem dager	Kr. 3.135 *	Kr. 350

*Makspris som forutsettes vedtatt i Stortinget

Søskenmoderasjon 30 % - 2 barn

Søskenmoderasjon 50 % - 3 barn eller flere

Vi minner om moderasjonsordninger for familier med lav inntekt.

1. Er maksprisen høyere enn 6 % av den samlede inntekten til husholdningen, har du rett på redusert pris.
2. 20 timers gratis kjernetid i barnehage for alle to, tre, fire og femåringer som lever i familier med lav inntekt.

Elektronisk søknadsskjema finnes på kommunens hjemmeside, eller ved henvendelse i barnehagen.

Vedlegg 2 SFO (skolefritidsordningen) – betalingssetser 2020

	Dagens priser	Forslag til ny pris
Full tid, over 10 timer	2400 per mnd.	2400
Inntil 10 timers opphold	1700 per mnd.	1800
Enkeltdag	240	250
Enkeltuke	1150	1200
Opphold for enkeltdager i ferier (elever som har plass i SFO til vanlig)	125/200*	125/210*
Søskenmoderasjon	25 % for barn nummer 2 og flere dersom en benytter seg av tilbud på full tid.	25 % for barn nummer 2 og flere dersom en benytter seg av tilbud på full tid.

Det betales for 10 måneder. Juni og august belastes med halvt beløp, juli ingen betaling.

Dersom man benytter SFO i skolens ferier belastes en dagsats for dette:

Brukere av full SFO betaler kr. 130 pr. ekstra dag i høstferie, vinterferie, jule- og påskeferie, samt skolefrie dager i juni og august.

Brukere av halv SFO betaler kr. 130 pr. dag for 3 dager pr uke i fulle uker, kr. 210* for dager utover dette. I uker som ikke er fulle kan 50 % av tiden benyttes for kr. 130 pr. dag. Ellers kr. 210* pr. dag.

Elever som til daglig ikke benytter seg av SFO kan kjøpe plass for enkeltdager til en pris av kr. 250 pr. dag.

Vedlegg 3 Helse og omsorg – betalingssatser 2020

Tjeneste	2020	Merknad
Hjemmehjelp	Eget rundskriv *	Se tabell
Amb. vaktmestertjenester	kr. 290/ time	till. bruk av komm. gressklipper kr 70/time
Korttidsopphold Gjerstadheimen, døgn/dag	Eget rundskriv*	transport dagtilbud kr 50/dag
Langtidsopphold Gjerstadheimen	Egen forskrift, inntektsavhengig	ingen fradrag for boutgifter
Trygghetsalarm	kr. 375/ mnd	
Salg av krykker	kr. 200 krykke, kr. 50 pigg	
Vask av tøy	kr. 540/ mnd	
Levering av mat til eldre og funksjonshemmede	Middag kr. 2.150/ mnd*** Full kost kr. 4.100/ mnd Middag kr. 90/ måltid** Grøt kr. 50/ måltid Frokost/lunsj/kvelds kr. 40/ måltid	
Døgnopphold hybel	kr 335/ døgn	
Leie av kommunale hjelpemidler	kr.100/ gjenstand, max 500	

*Satsene kan endres i tråd med rundskriv for egenbetaling

** Brukere av dagtilbud bet. for middag, pr. måltid eller abb.

***Levering kr. 200 pr mnd

Hjem som over tid mottar hjemmehjelp/praktisk bistand skal betale egenandeler etter flg. satser:

Netto inntekt	per time:
Inntil 2 G	Eget rundskriv, maks. pris pr.mnd
2-3 G	210
3-4 G	255
4-5 G	275
Over 5 G	315

Tilgang TV sentral kr 125 per mnd (gjelder Hus 1, 2, 3 og hybler)

Vedlegg 4 Borgerlig vigsel i Gjerstad kommune

Fra 1. januar 2018 foregår borgerlige vigsler i kommunal regi i Gjerstad.

Alle som ønsker det, kan gifte seg borgerlig i Gjerstad kommune. Det er ordfører og varaordfører som har vigselmyndighet.

- Kommunen tilbyr kommunestyresalen i Almestaua som lokale til vielsen.
- Dersom du har ønske om annet lokale enn det kommunen tilbyr, eller andre ting (musikk, diktlesning, pynt e.l.) må du ordne og betale dette selv.
- ***Dersom du har ønske om å gifte deg utenfor kommunens kontortid mandag-fredag må du betale kr. 1 000.***

Vedlegg 5 Kontrollutvalgets forslag til budsjett for kontroll, tilsyn og revisjon 2020

Telemark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Saksutskrift

Arkivsak-dok. 19/11032-1

Arkivkode 151

Saksbehandler Agnes Gullingsrud Fjeldstad

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Gjerstad kontrollutvalg	03.09.2019	22/19

Budsjett for kontroll, tilsyn og revisjon 2020 Gjerstad

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget innstiller følgende til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar forslag til budsjett 2020 for kontroll, tilsyn og revisjon i Gjerstad kommune med en ramme på kr 880 000,-.

Kontrollutvalget sitt budsjettforslag skal følge budsjettsaken til kommunestyret via formannskapet.

Bakgrunn for saken:

Forskrift om kontrollutvalg § 18 sier følgende om budsjettbehandlingen:

«Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjettamme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapet/kommunerådets eller fylkesutvalgets/fylkesrådets innstilling til kommunestyret eller fylkestinget.»

Kontrollutvalget fremmer med dette en sak til kommunestyret (via formannskapet) om budsjett for kontroll, tilsyn og revisjon for 2020 i Gjerstad kommune.

Saksopplysninger:

Sekretariatet har utarbeidet et forslag til budsjett for kontroll, tilsyn og revisjon i Gjerstad kommune for 2020. Kontrollutvalgets budsjett omfatter kostnadene knyttet til selve driften av utvalget, og i tillegg kostnadene til sekretariatstjenester for kontrollutvalget og kommunens kjøp av revisjonstjenester. Budsjettet er hovedsakelig basert på kommunens reglement for godtgjørelse av folkevalgte, tidligere budsjettall som kontrollutvalget har spilt inn, regnskapstall og anslag fra de interkommunale selskapene som utfører arbeid på oppdrag fra kontrollutvalget.

Kontrollutvalget er kommunestyrets eget verktøy for gjennomføring av egenkontroll i virksomheten. Kommunestyret har ansvar for å sørge for at det blir bevilget tilstrekkelige ressurser til dette. Sekretariatet ønsker gjennom budsjettsaken også å synliggjøre kostnadene innen kontroll, tilsyn og revisjon eksplisitt.

Møtegodtgjørelse mv. avhenger både av aktiviteten i utvalget og hvilket godtgjøringsnivå kommunen ligger på. Budsjettet er laget ut fra gjeldende reglement for godtgjørelse til folkevalgte i Gjerstad kommune. Det er i tråd med gjeldende avtale mellom Gjerstad kommune og Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS tatt høyde for 4 kontrollutvalgsmøter i året, og kommunen vil fra og med neste periode ha 5 medlemmer i kontrollutvalget i hht ny kommunelov. Leders godtgjørelse justeres etter ordfører sin lønn som igjen er bundet opp mot stortingsrepresentantenes lønn. Leder mottar en fast årlig godtgjørelse på 1 prosent av ordførers lønn. I tillegg får leder og medlemmer i kontrollutvalget 400 kroner i møtegodtgjørelse pr møte. I tillegg legges det inn arbeidsgiveravgift som utgjør 10,6 prosent av de totale godtgjørelsene.

Kurs/opplæring og oppdatering av utvalgets medlemmer er vesentlig for kvaliteten på kontrollutvalgets arbeid, og det forventes at det blir satt av tilstrekkelige ressurser til dette. I tillegg er det av stor verdi å få kontakt og erfaringsutveksling med kontrollutvalgsmedlemmer i andre kommuner. Sekretariatet anbefaler:

- NKRF's kontrollutvalgskonferanse i januar 2020 (Norges Kommunerevisorforbund), og/eller
- FKT's fagkonferanse i juni 2020 (Forum for kontroll og tilsyn), samt
- vår- og høstkonferanser regionalt i regi av sekretariatet.

Posten for opplæring tar høyde for at fem medlemmer kan delta på minst én sentral konferanse eller andre opplæringstiltak (alternativt at noen deltar på flere kurs/konferanser), samt at alle deltar på vårkonferansen og høstkonferansen i regi av Temark i 2020.

Til disposisjon for kontrollutvalget omfatter alle utgifter som ikke faller inn under de andre postene, som f.eks. abonnement på Kommunerevisoren og medlemskontingent i Forum for Kontroll og Tilsyn. Denne posten har tidligere også omfattet selskapskontroller, men disse er nå lagt inn som en del av overføringene til revisjonen (se eget punkt om dette). Til disposisjon for kontrollutvalget foreslås til kr 8 000.

Revisjon og sekretariat

Gjerstad kommune har valgt å delta i to interkommunale selskaper for å løse kontroll-, tilsyns- og revisjonsoppgavene. Dette er Aust-Agder Revisjon IKS for revisjonsoppgaver og Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark) for sekretariatsoppgaver. For begge disse selskapene er det representantskapet som vedtar det endelige budsjettet og fordelingen av dette på medlemskommunene.

Aust-Agder Revisjon IKS gjennomførte en større omlegging av sin modell for beregning av kommunenes/medlemmenes tilskudd til revisjonsselskapet fra 2018. Den nye modellen bruker faktisk/planlagt tidsforbruk i kommunen som en vesentlig faktor for beregningen av tilskuddet. I tillegg vil selskapet gjennom den nye modellen spesifisere og dermed synliggjøre ressursene som brukes til ulike oppgaver overfor kommunen. Selskapskontroll har blitt lagt inn i revisjonstilskuddet sammen med forvaltningsrevisjon, istedenfor å videreføre tidligere praksis med egen fakturering av selskapskontroll. Ikke alle selskapskontroller regnes som rene revisjonsoppgaver som må utføres av revisjonen, men det har vært tradisjon for at også disse utføres av Aust-Agder Revisjon IKS for Gjerstad kommune. Budsjettet baserer seg på vedtatte planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll, som igjen er laget på bakgrunn av lovkrav og behovet for slike revisjoner og kontroller i Gjerstad kommune.

Representantskapet til Aust-Agder Revisjon IKS vil vedta fordelingen av selskapets kostnader mellom medlemskommunene 20. September 2019. Vi presiserer derfor at summene i saken er anslag. Endelig vedtak i Aust-Agder Revisjon IKS' representantskap vil bli oversendt til kommunen. Tilskuddet er bygd opp på følgende måte:

Tilskuddsart:	Bud. 2019	Bud. 2020
Lovpålagt finansiell revisjon:	123 500	127 680
Særattestasjoner og bistand:	91 000	147 840
KU-arbeid, møtevirksomhet og bistand overfor KU:	32 500	40 320
Forvaltningsrevisjon og selskapskontroll:	260 000	268 800
Andel felleskostnader:	82 500	83 750
SUM tilskudd fra Gjerstad kommune:	589 500	668 390
Avrundet til hele 1 000 i budsjett:	589 000	668 000

For Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS er også budsjettet for 2020 et anslag. Budsjettet er med forutsetning av at inntreden av nye kommuner går i orden. Endelig vedtak i Temarks representantskap i November/ Desember 2019 vil bli oversendt til kommunen. Anslaget er derfor oppgitt av selskapet under forutsetning om godkjenning i representantskapet.

Budsjett for kontroll, tilsyn og revisjon 2020 kan spesifiseres som følger:

	Regnskap	Budsjett	Bud.forslag
	2018	2019	2020
KONTROLLUTVALGET			
Møtegodtgjørelse mv.	10 658	16 000	24 000
Tapt arb. Fortjeneste			5 000
Kurs/opplæring (inkl. reise)	18 471	38 000	60 000
Til disposisjon for kontrollutvalget	6 246	8 000	8 000
Sum KU	35 375	62 000	97 000
Sekretariat – Temark IKS	82 900	86 000	115 000
REVISJON			
Tilskudd Aust-Agder Revisjon IKS	510 000	589 000	668 000
SUM KONTROLLVIRKSOMHET	628 275	737 000	880 000

Sekretariatet gjentar at vi må ta forbehold om vedtak i representantskapene i Aust-Agder Revisjon IKS og i Temark om tilskudd til hhv. revisjonen og sekretariatet.

Det er kontrollutvalget som innstiller på budsjett for kontroll, tilsyn og revisjon i kommunen til kommunestyret. Innstillingen skal derfor gå direkte til kommunestyret via formannskapet, dvs. den skal legges ved når budsjettet oversendes fra rådmannen til formannskapet og fra formannskapet til kommunestyret.

Vurdering fra sekretariatet:

Sekretariatet foreslår en budsjetttramme på kr 880 000,- for kontrollutvalget i 2020 inkl. kostnader til revisjons- og sekretariatstjenester.

Gjerstad kontrollutvalg har behandlet saken i møte 03.09.2019 sak 22/19

Møtebehandling

Votering

Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak

Kontrollutvalget innstiller følgende til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar forslag til budsjett 2020 for kontroll, tilsyn og revisjon i Gjerstad kommune med en ramme på kr 880 000,-.

Kontrollutvalget sitt budsjettforslag skal følge budsjettsaken til kommunestyret via formannskapet.

RETT UTSKRIFT

DATO 9.september.2019

Vedlegg 6 Gebyrer/leiepriser/tomtekostnader i Gjerstad kommune 2020

6.1 Utleie 2020

Standard	Pris	Beskrivelse	Leiligheter				
1	kr 1 020,00	Behov for renovering					
2	kr 2 040,00	Tilfredsstillende standard					
3	kr 3 060,00	god standard/pusset opp					
4	kr 3 570,00	Nybygg/totalrenovert	Endring 2020				
4a	kr 3 774,00	Nybygg inkl. hvitevarer	2 %				
Pris m2	kr	leiepris = kat.+ 60 kr*m2	Standard	Areal	Kr/mnd 2019	Kr/mnd 2020	Endring i % 2020
Kamperhaug 4			4	53	6680	6 814	2 %
Kamperhaug 6			4	53	6680	6 814	2 %
Kamperhaug 8			4	53	6680	6 814	2 %
Kamperhaug 7A			3	50	6000	6 120	2 %
Kamperhaug 7B			3	50	6000	6 120	2 %
Kamperhaug 7D			3	58	6480	6 610	2 %
Kamperhaug 7C			3	58	6480	6 610	2 %
Kamperhaug 25 h. etg			2	90	7400	7 548	2 %
Kamperhaug 25 Kjeller			2	55	5300	5 406	2 %
Hoppehagen 40			2	63	5780	5 896	2 %
Hoppehagen 38			2	63	5780	5 896	2 %
Hoppehagen 42			2	63	5780	5 896	2 %
Hoppehagen 44			2	63	5780	5 896	2 %
Hoppehagen 22			2	60	5600	5 712	2 %
Hoppehagen 22			2	60	5600	5 712	2 %
Hoppehagen 22			2	60	5600	5 712	2 %
Hoppehagen 22			2	60	5600	5 712	2 %
Hoppehagen 20			2	60	5600	5 712	2 %
Hoppehagen 20			2	60	5600	5 712	2 %
Hoppehagen 16A			4	65	7400	7 548	2 %
Hoppehagen 16C			4	65	7400	7 548	2 %
Hoppehagen 18A			4	65	7400	7 548	2 %
Hoppehagen 18B			2	65	5900	6 018	2 %
Klokkargården 27			3	68	7080	7 222	2 %
Klokkargården 25			3	56	6360	6 487	2 %
Klokkargården 24			2	90	7400	7 548	2 %
Klokkargården 49			3	77	7620	7 772	2 %
Klokkargården 53			3	77	7620	7 772	2 %
Klokkargården 51			3	77	7620	7 772	2 %
Gjerstadveien 1309			2	55	5300	5 406	2 %
Gjerstadveien 1311			2	80	6800	6 936	2 %
Gjerstadveien 1313			2	80	6800	6 936	2 %
Langvei 42			4	40	5 900	6 018	2 %
Langvei 44			4	40	5 900	6 018	2 %
Brokelandsheia Terrasse 13			3	82	7920	8 078	2 %
Brokelandsheia terrasse 27			3	82	7920	8 078	2 %
Lindvollheia 1			3	75	7500	7 650	2 %
Tuftene 13			3	87	8220	8 384	2 %
Gamle Sørlandske 1300			2	90	7400	7 548	2 %
Sandkleivveien 5			2	90	7400	7 548	2 %
Lindvollheia 54 A			4a	75	8200	8 364	2 %
Lindvollheia 54 B			4a	75	8200	8 364	2 %
Lindvollheia 54 C			4a	75	8200	8 364	2 %
Lindvollheia 54 D			4a	75	8200	8 364	2 %
Brokelandsheia 44			3	59	6540	6 671	2 %
Brokelandsheia 42			3	64	6840	6 977	2 %
Brokelandsheia 40			3	64	6840	6 977	2 %
Brokelandsheia 38			3	64	6840	6 977	2 %
Brokelandsheia 36			3	64	6840	6 977	2 %
Brokelandsheia 34			3	59	6540	6 671	2 %

	Standard	Areal	Kr/mnd 2019	Kr/mnd 2020	Endring i % 2020
Hoppehagen (Husleie)					
Paviljong 1					
Hoppehagen 26 - H0101	2	57	5420	5 528	2 %
Hoppehagen 26 - H0102	2	57	5420	5 528	2 %
Hoppehagen 26 - H0103	2	57	5420	5 528	2 %
Hoppehagen 26 - H0104	2	57	5420	5 528	2 %
Hoppehagen 26 - H0105	2	57	5420	5 528	2 %
Paviljong 2					
Hoppehagen 24 - H0101	2	57	5420	5 528	2 %
Hoppehagen 24 - H0102	2	57	5420	5 528	2 %
Hoppehagen 24 - H0103	2	57	5420	5 528	2 %
Hoppehagen 24 - H0104	2	57	5420	5 528	2 %
Hoppehagen 24 - H0105	2	57	5420	5 528	2 %
Paviljong 3					
Hoppehagen 30 - H0101	2	69	6140	6 263	2 %
Hoppehagen 30 - H0102	2	69	6140	6 263	2 %
Hoppehagen 30 - H0103	2	69	6140	6 263	2 %
Hoppehagen 30 - H0104	2	69	6140	6 263	2 %
Hoppehagen 30 - H0105	2	69	6140	6 263	2 %
Hoppehagen 30 - H0106	2	69	6140	6 263	2 %
Hoppehagen 30 - H0107	2	69	6140	6 263	2 %
Hoppehagen 30 - H0108	2	69	6140	6 263	2 %
Hoppehagen 32	2	55	5300	5 406	2 %
Hoppehagen 34	2	55	5300	5 406	2 %
Hoppehagen 36	2	55	5300	5 406	2 %
Hoppehagen (Stipulerte strømutfgifter)					
Hoppehagen 26 - H0101		Kr/mnd	923	941	2 %
Hoppehagen 26 - H0102		Kr/mnd	923	941	2 %
Hoppehagen 26 - H0103		Kr/mnd	923	941	2 %
Hoppehagen 26 - H0104		Kr/mnd	923	941	2 %
Hoppehagen 26 - H0105		Kr/mnd	923	941	2 %
			923	941	2 %
Hoppehagen 24 - H0101		Kr/mnd	923	941	2 %
Hoppehagen 24 - H0102		Kr/mnd	923	941	2 %
Hoppehagen 24 - H0103		Kr/mnd	923	941	2 %
Hoppehagen 24 - H0104		Kr/mnd	923	941	2 %
Hoppehagen 24 - H0105		Kr/mnd	923	941	2 %
			923	941	2 %
Hoppehagen 30 - H0101		Kr/mnd	923	941	2 %
Hoppehagen 30 - H0102		Kr/mnd	923	941	2 %
Hoppehagen 30 - H0103		Kr/mnd	923	941	2 %
Hoppehagen 30 - H0104		Kr/mnd	923	941	2 %
Hoppehagen 30 - H0105		Kr/mnd	923	941	2 %
Hoppehagen 30 - H0106		Kr/mnd	923	941	2 %
Hoppehagen 30 - H0107		Kr/mnd	923	941	2 %
Hoppehagen 30 - H0108		Kr/mnd	923	941	2 %
Hoppehagen 32		Kr/mnd	1 033	1 054	2 %
Hoppehagen 34		Kr/mnd	1 033	1 054	2 %
Hoppehagen 36		Kr/mnd	1 033	1 054	2 %
Innleide omsorgsboliger for utleie:					
Hoppehagen 4 endret til faktisk areal	3	69	7140	7 283	2 %
Hoppehagen 6	3	69	7140	7 283	2 %
Hoppehagen 8	3	69	7140	7 283	2 %
Hoppehagen 10	3	69	7140	7 283	2 %
Hoppehagen 12	3	69	7140	7 283	2 %
Hoppehagen 14	3	69	7140	7 283	2 %

Lokaler/rom		Kr/mnd 2019	Kr/mnd 2020	Endring i % 2020	
Klasserom, møterom, rom ved barnehager, kjøkken o.l. pris pr. rom pr. gang	Kr	345	352	2 %	
Gjerstadsenteret		1 056	1 077	2 %	
Kommunestyresal (leie av sal pr.døgn)	Kr	815	831	2 %	
Leiepris av kontorlokaler pr. m2 pr. år for nye leieavtaler	Kr	1 013	1 033	2 %	
DIVERSE		Avg. 2019 eks. mva	Avg. 2020 eks. mva	Avg. 2020 inkl. mva	Økning i % 2020
Personalutleie					
Manuell arbeidskraft (salg av tjeneste)	kr/time	420	428	536	2 %
Renhold ved utleie	kr/time	420	428	536	2 %
Vaktmestertilsyn ved utleie	kr/time	420	428	536	2 %
Vilt - ettersøk	kr/time	279	285	356	2 %
Strøing for private inkl. strøsand	kr/time	974	993	1 242	2 %
Utleie av vaskemaskin til Coop	Pr. gang	58	59	74	2 %
Utleie av skuremaskin til Coop	Pr. gang	347	354	442	2 %
Brokelandsheia, sprengstein. inntil 100m3 Minus 10% for entreprenører.	kr/m3	90	92	115	2 %
over 100 m3. Minus 10% for entreprenører.	kr/m3	65	66	83	2 %
Brokelandsheia, sprengstein.Til næringsdrivende Brokelandsheia	kr/m3	61	62	77,8	2 %
Betaling for kopiering og utarbeidelse av kart fastsettes etter priser som er utarbeidet ved Samfunnsenheten. Prisene kan variere fra oppdrag til oppdrag avhengig av tidsbruk og mengde.					
* Når utleie av lokalene er hovedinntekt, kommer vask av de samme lokalene som et tillegg, og skal da ikke faktureres med m.v.a.					
** Det er tre bedrifter/institusjoner som er tilknyttet alarmsentralen. Det er Bjordammen AS, Østre Agder sparebank og Gjerstad kirke.					

6.2 Kommunale gebyrer 2020

-Husholdnings-renovasjon - Årsgebyr									
Type abon.	Antall abon.	Volum dunk/ tømme- frekvens	Avg. 2019 eks. mva	2020 Fast del	2020 Volum del	Avg. 2020 eks. mva	Avg. 2020 inkl. mva	Økning i % 2020	
140 -Stand.	1	140/ 2.uke	2 900	1 525	1 525	3 050	3 813	5,2 %	
140 - lite	1	140/ 4.uke	2 175	1 525	763	2 288	2 859	5,2 %	
240 - stort	1	240/ 2.uke	4 160	1 525	2 890	4 415	5 519	6,1 %	
370 - x stort	1	370/ 2.uke	5 580	1 525	4 335	5 860	7 325	5,0 %	
660 - xx stort	1	660/ 2.uke	9 900	1 525	8 670	10 195	12 744	3,0 %	
Samarbeid abonnement									
140	2	140/ 2.uke	2 175	1 525	763	2 288	2 859	5,2 %	
240	2	240/ 2.uke	2 805	1 525	1 445	2 970	3 713	5,9 %	
240	3	240/ 2.uke	2 354	1 525	963	2 488	3 110	5,7 %	
370	2	370/ 2.uke	3 515	1 525	2 168	3 693	4 616	5,1 %	
370	3	370/ 2.uke	2 827	1 525	1 445	2 970	3 713	5,1 %	
370	4	370/ 2.uke	2 483	1 525	1 084	2 609	3 261	5,1 %	
660	2	660/ 2.uke	5 528	1 525	4 335	5 860	7 325	6,0 %	
660	3	660/ 2.uke	4 169	1 525	2 890	4 415	5 519	5,9 %	
660	4	660/ 2.uke	3 489	1 525	2 168	3 693	4 616	5,8 %	
660	5	660/ 2.uke	3 081	1 525	1 734	3 259	4 074	5,8 %	
660	6	660/ 2.uke	2 809	1 525	1 445	2 970	3 713	5,7 %	
660	7	660/ 2.uke	2 615	1 525	1 239	2 764	3 454	5,7 %	
Årsgebyr hytte- fritidseiendommer									
Kategori			Avg. 2019 eks. mva	Fast del 2020	Volum del 2020	Avg. 2020 eks. mva	Avg. 2020 inkl. mva	Økning i % 2020	
A			1525	763	838	1 601	2 001	5 %	
B			1225	763	524	1 287	1 609	5 %	
C			875	763	158	921	1 151	5 %	
Leie Sorteringsbu			400			400	500,00		
Fradrag for kompost: (Volum-modellen)							-284	-355	
						Avg. 2019 eks. mva	Avg. 2020 eks. mva	Avg. 2020 inkl. mva	Økning i % 2020
Vann								25 %	
Påkoblingsgebyr				m3	400	400	500	0 %	
Kategori 1 - 0 til 99 m2 - Stipulert forbruk 130m3				130	1981,2	2 041	2 551	3,0 %	
Kategori 2 - 100 til 150 m2 - Stipulert forbruk 200m3				200	3048	3 139	3 924	3,0 %	
Kategori 3 - 151 til 250 m2 - Stipulert forbruk 320m2				320	4876,8	5 023	6 279	3,0 %	
Kategori 4 - Over 250 m2 - Stipulert forbruk 400m3				400	6096	6 279	7 849	3,0 %	
Årlig abonnementsgebyrer (kr/år)				Fastledd					
Bolig- og fritidseiendom				1	1891	1 948	2 435	3,0 %	
Kategori 1 (0-200m3)				1	1891	1 948	2 435	3,0 %	
Kategori 2 (201-1000m3)				3	5673	5 843	7 304	3,0 %	
Kategori 3 (1001-3000m3)				6	11346	11 686	14 608	3,0 %	
Kategori 4 (3001-6000m3)				10	18910	19 477	24 347	3,0 %	
Vannmåler *				kr/m3	15,24	15,70	19,62	3,00 %	
Abonnenter med egen trykkøkningsstasjon *				Inntil 50% reduksjon på forbruksdelen etter søknad					
Avløp									
Påkoblingsgebyr				m3	400	400	500		
Kategori 1 - 0 til 99 m2 - Stipulert forbruk 130m3				130	3557,064096	3 664	4 580	2,0 %	
Kategori 2 - 100 til 150 m2 - Stipulert forbruk 200m3				200	5526	5 637	7 046	2,0 %	
Kategori 3 - 151 til 250 m2 - Stipulert forbruk 320m3				320	8841,6	9 018	11 273	2,0 %	
Kategori 4 - Over 250 m2 - Stipulert forbruk 400m3				400	11052	11 273	14 091	2,0 %	
Årlig abonnementsgebyrer (kr/år)				Fastledd					
Bolig- og fritidseiendom				1	3224	3 290	4 113	2 %	
Kategori 1 (0-200m3)				1	3224	3 290	4 113		
Kategori 2 (201-1000m3)				3	9672	9 870	12 338		
Kategori 3 (1001-3000m3)				6	19344	19 741	24 676		
Kategori 4 (3001-6000m3)				10	32240	32 901	41 126		
Vannmåler				kr/m3	27,63	28,18	35,23	2,0 %	

Slam (abonnenter som ikke er koblet til kommunalt avløp)		Avg. 2019 eks. mva	Avg. 2020 eks. mva	Avg. 2020 inkl. mva	Økning i % 2020
Helårs:					
Årsgebyr slamavskiller inntil 4m ³ /tømmefrekvens 24	Kr	1 080	1 230	1 538	13,89 %
Årsgebyr tett tank inntil 4 m ³ /tømmefrekvens 12 mnd	Kr	2 160	2 460	3 075	13,89 %
Fritid:					
Årsgebyr slamavskiller inntil 4m ³ /tømmefrekvens 48 mnd	Kr	540	615	769	13,89 %
Årsgebyr tett tank inntil 4m ³ /tømmefrekvens 12 mnd	Kr	2 160	2 460	3 075	13,89 %
Ekstratømming utover årsgebyr:					
Nødtømming	pr. gang	1 950	1 552	1940	-20,41 %
Ekstra tømming	m ³	540	615	769	13,89 %
Bomtut	pr gang	500	552	690	10,40 %
- Feiing					
Årsgebyr 1 røykløp, behovsprøvd fra 2019	Kr	244	322	403	32,0 %
Feiing av ekstra pipe/pipeløp på samme eiendom		244	322	403	32,0 %
Andre tjenester faktureres direkte fra Østre Agder					

6.3 Næringstomter og boligtomter 2020

Næringstomter		PRISER 2019	PRISER 2020
NÆRINGSTOMTER. RENSTØL	Kr/m2	258	258
NÆRINGSTOMTER. BROKELANDSHEIA			
Utenfor sentrumsområde			
Tomt m/teknisk anlegg (Utenfor sentrumsområde)	Kr/m2	281	281
Pris pr. m ² netto tomteareal for grovplanert tomt med vei, vann og	Kr/m2	427	427
Innenfor sentrumsområde			
"Følgende regler og satser legges til grunn for fastsetting av priser på tomtene i sentrumsområdet på Brokelandsheia :			
1. Pris pr. m ² netto tomteareal for råtomt med vei, vann og avløp fram til tomtegrensa.	Kr/m2	281	281
2. Pris pr. m ² netto tomteareal for grovplanert tomt med vei, vann og avløp fram til tomtegrensa. (GK avgjør om opparbeidet tomt skal selges)	Kr/m2	454	454
3. Utgiftene til opparbeidelse av fellesanleggene settes til: (Areal = tomteareal).	Kr/m2	541	541
4. Rådmannen vurderer i hvert enkelt tilfelle hvor mye areal tomtekjøper må erverve og hvor mye vedkommende, ut fra en kost/nytte-vurdering, må bekoste av fellesanleggene for at punkt 2 skal innfris.			
6. Kontraktstidspunktet skal danne grunnlaget for prisfastsetting av tomtene.			
7. Tomter som ikke allerede er grovplanert, selges i hovedsak som råtomt innenfor og utenfor sentrumsområdet.			
8. Det gis rom for forhandlinger på pris utenfor sentrumsområdet hvis kjøper selv ønsker å bygge ut VVA			
		PRISER2019	PRISER 2020
Boligtomter			
TOMTESALG			
Hageroa felt "C" (selveier)			
Tomt nr.1. (Refusjon vei, vann og kloakk)		77 488	77 488
Tomt nr. 2 og 3. (Refusjon vei, vann og kloakk)		116 230	116 230
Grunnpris kr/m2		10	10
Lindtjenn boligfelt			
Tomt nr 6 (ca.1,1 daa), 14 (ca.1,1 daa)		231 063	231 063
Lindvollheia og Enghola: Priser vedtatt av kommunestyret 20.06.2019:			
Lindvollheia boligfelt (gjenværende tomter)			
Tomt nr 5		251 209	474 000
Tomt nr 8,13,17,23,24,25,26,27,28,31,32,33,34,35,37		397 128	592 000
Tomt nr 36		329 170	616 000
Enghola boligfelt			
Enebolig tomt nr. 10,12,14,16,18,20,22,24,26,27,28,29,31,33,35 og			398 000
Enebolig tomt nr. 1,30 og 39			332 000
Flerbolig (felt C)			853 000
Flerbolig (Felt A)			1 137 000
I Enghola boligfelt selges de to første tomtene til 50% av vedtatt pris. Dette gjelder ikke for salg av hele felt A og C, men kun for enkelttomter innenfor feltene og flerboligtomter.			
I tomtekostnadene ligger: Grunn- og feltkostnader fram til og med tinglyst målebrev.			
I tillegg til tomtepris kommer gebyr for tinglysing av skjøte og dokumentavgift til staten, samt påkoplingsavgifter for vann og avløp.			
Ved salg av tomter på festegrund, opprettes ikke nye festekontrakter. Salg (utstedelse av skjøte) av disse tomter håndteres av Opplysningsvesenets fond. Kommunen vil være behjelpelig med å formidle kontakt.			

6.4 Plan, bygg og eiendom 2020

Gebyrer (avgiftsfrie)				
Lov om planlegging og byggesaksbehandling, endret sist ved lov av 25. Juni 2010 nr. 48		Avg. 2019	Avg. 2020	Økning i % 2020
Tomter				
For fradeling av byggetomter i uregulert område		3 828	3943	3,0 %
For fradeling av tilleggstomter i uregulert område		1 278	1316	3,0 %
For fradeling av tomter i regulert område hvor tomtearrondring ikke Når tomtearrondring er fastsatt i reguleringsplan/bebyggelsesplan		3 189	3285	3,0 %
Reguleringsplaner				
For behandling av private forslag til regulerings- og bebyggelsesplaner		19 749	20341	3,0 %
I tillegg betales det pr. tomt		1 247	1284	3,0 %
For vesentlige endring av regulerings- eller bebyggelsesplaner		19749	20341	3,0 %
For mindre endring av regulerings- eller bebyggelsesplaner		6270	6458	3,0 %
Tiltak som krever søknad og tillatelse etter § 20-3 i PBL				
Boliger/fritidsbolig				
For saksbehandling/kontroll med eneboliger/fritidsbolig		8 500	8755	3,0 %
For saksbehandling/kontroll med eneboliger med hybelleilighet		9 000	9270	3,0 %
For saksbehandling/kontroll med rekkehus og flerboliger betales pr. boenhet (Ved utvidelser betales i henhold til satsene, dog slik at gebyret ikke overstiger satsene som er fastsatt for nybygg. Når garasje inngår i søknaden betales ikke tillegg for denne.		5 283	5441	3,0 %
Næringsbygg				
For nybygg, tilbygg og påbygg betales gebyr etter arbeidets		2 550	2627	3,0 %
Trinn				
1: 0 til 200 m2		96	99	3,0 %
2: 200 til 600 m2		75	77	3,0 %
3. 601 og oppover		23	24	3,0 %
For underetasjer og etasjer over hovedplanet betales 50 % av satsene. For påbygg, underbygg, hovedombygging, uisolerte bygg, u- innredede bygg (haller) betales 50 % av satsene. Gebyret beregnes ved addering av pris for hvert trinn (fram til det trinn hvor arealet er plassert) med utgangspunkt i trinn 1.				
Driftsbygninger og andre landbruksbygg max. beløp		9 408	9690	3,0 %
Veier og parkeringsarealer i henhold til § 20-2 jf. 20-3 pkt. L) i PBL				
Omfattende arbeid		4 727	4869	3,0 %
Mindre omfattende arbeid		2 604	2682	3,0 %
Øvrige tiltak etter § 20-1 i PBL, eks skilt, reklame, gjerder m.m.		2 604	2682	3,0 %
Tiltak som krever søknad og tillatelse etter § 20-4 i PBL				
Enkle tiltak som krever søknad etter § 20-4 i PBL		799	823	3,0 %
Øvrige tiltak som krever søknad etter § 20-4 i PBL		3 644	3753	3,0 %
Tilsyn etter § 25-1 i plan- og bygningsloven:				
Tilsyn i byggesak		2 544	2620	3,0 %
Dispensasjon § 19, 1-4 i PBL				
Dispensasjon fra område- eller detaljregulering og bygningslovens § 19 eller fra bestemmelser i kommuneplanen, betales		6 614	6812	3,0 %
For behandling av dispensasjon fra de øvrige bestemmelsene i plan- og bygningsloven samt fra TEK (teknisk forskrift), SAK (saksbehandling) og GOF (ansvarsrett) betales		6 614	6812	3,0 %
			0	
Søknader om utslippstillatelse etter forurensingsforskriften			0	

For behandling, kontroll og befaring av søknader om enkeltutslipp i henhold til «Forskrifter for separate avløpsanlegg» betales:		5 500	5665	3,0 %
Felles avløpsanlegg for hus og hytter			0	
	2 - 10	5 500	5665	3,0 %
	10 - >	14 001	14421	3,0 %
Gebyret beregnes etter det regulativet som gjelder når søknaden				
Betalingsstidspunkt				
Endring av betalingssettsene				

Landbruk				
Deling av landbrukseiendom (etter jordloven)		2 000	2 000	0,0 %
Konsesjonsbehandling med føring fra delingssak		2 000	2 000	
Øvrige konsesjonsaker		5 000	5 000	
FESTEAVGIFTER		Kr/år 2019	Kr/år 2020	Økning i % 2020
Festeavgift, graver (10 årsavtaler med anledning til forlengelse inntil 60 år)	Kr/år	400	400	
Festeavgift, boligtomter (Brukes ved regulering av eksisterende leieavtale)		3 039	3 039	
GEBYR FOR ARBEID ETTER MATRIKKELLOVEN (lovens § 32, forskriftene § 16) fastsettes som følger:		AVG 2019	AVG 2020	Økning i % 2020
1. ETABLERING AV MATRIKKELENHET				
a. Etablering av grunneiendom og festegrunn				
areal fra 0 - 100 m ² (inkludert punktfeste)		9 353	9 503	1,6 %
areal fra 101 - 500 m ²		12 772	12 976	1,6 %
areal fra 501 - 2000 m ²		15 165	15 408	1,6 %
areal fra 2001 m ² - økning pr. påbegynt daa		1 248	1 268	1,6 %
Ved fradeling av flere tilgrensende tomter samtidig, betales 90% av satsene for den 4. t.o.m. den 10.tomten, og 80% av satsene f.o.m. den 11. tomten				
b. Etablering av grunneiendom uten oppmåling		3 461	3 516	1,6 %
c. Oppretting av grunneiendom og festegrunn som skal nyttes til tilleggsareal, garasjetomt, parkeringsanlegg				
areal fra 0 - 100 m ²		5 488	5 576	1,6 %
areal fra 101 - 500 m ²		7 485	7 605	1,6 %
areal fra 501 - 2000 m ²		9 979	10 139	1,6 %
areal fra 2001 m ² - økning pr påbegynt daa		1 248	1 268	1,6 %
d. Oppmåling av uteareal på eierseksjon brukes punkt 1b.				
Beløpet er pr. eierseksjon som har tilleggsareal				
e. Festegrunn som skal bli grunneiendom.				
Der målebrev foreligger brukes gebyr for 2 daa tomt med 75 % reduksjon. Der det er punktfeste eller ikke er målebrev brukes pkt. 1a. Ved overgang fra punktfeste til festegrunn med definert areal brukes 1a.				
f. Etablering av anleggseiendom				
Gebyr som for opprettelse av grunneiendom. Gebyret beregnes ut fra anleggseiendommens grunnflate.				
areal fra 0 - 2000 m ²		4 012	4 076	1,6 %
areal fra 2001 m ² - økning pr. påbegynt da		3 598	3 656	1,6 %
g. Registrering av jordsameie				

Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid.				
Minstegebyr		6 236	6 336	1,6 %
h. Opprettelse av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretn.				
Gebyr etter henholdsvis 1.a, 1.b, 1.d eller 1.e + kr 2000,- (tidligere midlertidig forretning der måling kommer senere)				
i. Større landbrukseiendommer og lignende				
Større landbrukseiendommer og lignende (over 100 da) som ikke skal utbygges kan slippe oppmåling og merking. Det er en forutsetning at grensene er klare i marka og på kart. Det kan også være mulig å merke og måle bare det som er uklart (forskr. § 42). Arbeidet faktureres etter medgått tid. Minimum det en tomt på 2 daa koster.				
2. AVBRUDDIOPPMÅLINGSFORRETNING ELLER MATRIKULERING				
Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før saken er fullført,				
3. GRENSEJUSTERING				
a. Grunneiendom, festegrund og jordsameie.				
Ved grensejustering er regelen at netto avgitt eller tilført areal til involverte matrikkelenheter ikke kan overstige 5%, ellr maksimalt 0,5 dekar. I tillegg kan ingen enhet avgi brutto areal som i sum overstiger 20% av enhetens areal før justering.				
areal fra 0 - 250 m ²		5 488	5 576	1,6 %
areal fra 251 - 500 m ²		7 485	7 605	1,6 %
b. Anleggseiendom				
For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5% av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1000 m ² . Kr 10.000,- + kr 25,- pr. m ²				
Gebyret beregnes ut fra endringen i anleggseiendommens				
4. AREALOVERFØRING.				
a. Grunneiendom, festegrund og jordsameie.				
Gebyr blir tilsvarende 1.a. Etablering av matrikkelenhet.				
Partene får her en oppgave å ordne erklæring om frafall av pant, heftelser og andre gjøremål som vedrører den aktuelle parsellen.				
b. Anleggseiendom				
For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, - ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføring er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum. Kr 16000,- + 25,- kr pr. m ² ved areal opp til 500 m ² . For areal over dette settes gebyret tilsvarende pkt. 1.d med et påslag på 30%. Gebyret beregnes ut fra endringen i anleggseiendommens grunnflate.				
5. KLARLEGGING AV EKSISTERENDE GRENSE DER GRENSEN TIDLIGERE ER KOORDINATBESTEMT VED OPPMÅLINGSFORRETNING ELLER KARTFORRETNING.				
For inntil 2 pkt		3 491	3 547	1,6 %
For overskytende grensepunkt, pr. punkt		517	525	1,6 %
Maksimalt gebyr ikke høyere enn fullt gebyr etter pkt. 1				

6. KLARLEGGING AV EKSISTERENDE GRENSE DER GRENSEN IKKE TIDLIGERE ER KOORDINATBESTEMT/ELLER KLARLEGGING AV RETTIGHETER				
For inntil 2 punkt		5 987	6 083	1,6 %
For overskytende grensepunkt, pr. punkt		1 497	1 521	1,6 %
Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid. Når hele tomten måles opp settes gebyret ikke høyere enn etter pkt.1.				
7. REGISTRERING AV PRIVAT GRENSEAVTALE.				
Gebyr fastsettes etter medgått tid.				
8. MATRIKKELFØRING FOR ANDRE.				
Matrikkelføring for vegvesen, jordskifteretten, domstolene og andre faktureres etter medgått tid. Minimumsgebyr er på 25% av tomt på 2 daa.				

9. URIMELIG GEBYR.				
Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan enhetssjefen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.				
Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunnlagt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.				
10. UTSTEDELSE AV MATRIKKELBREV.				
Matrikkelbrev inntil 10 sider		218	218	
Matrikkelbrev over 10 sider		437	437	
Endring i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen.				
11. TIMEPRIS				
For arbeider hvor det ikke passer å bruke faste satser, er timeprisen		873	887	1,60 %
12. BETALINGSTIDSPUNKT.				
Som hovedregel kreves gebyret etterskuddsvis.				
13. FORANDRINGER I GRUNNLAGET FOR MATRIKKELFØRING				
Gjør revirenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.				
ANDRE GEBYRER OG PRISER				
14. SEKSJONERING.				
Der ikke befaring er nødvendig 3 x rettsgebyr				
Der befaring er nødvendig 5 x rettsgebyr (som før: lovbestemt).				
15. KARTDATAPRISER				
(Som før: Geovekst priskalkulator)				
Tinglysningsgebyr vil til vanlig komme i tillegg				
VINTERFORSKRIFT				
Forskrift om unntak fra tidsfrister i saker som krever oppmålingsforretning i GJERSTAD kommune				

Fastsatt av Gjerstad kommunestyre 16.12.2009 med hjemmel i forskrift 26. Juni 2009 nr. 864 om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften) § 18 tredje ledd				
§ 1. Formål				
Hensikten med forskriften er å utsette fristen for gjennomføring av oppmålingsforretning i vinterhalvåret.				
§ 2. Utsatt tidsfrist for gjennomføring av oppmålingsforretning.				
Tidsfristen som er fastsatt i matrikkelforskriften § 18 første ledd løper ikke i perioden 1.november til 25.april.				
§ 3. Ikrafttreden.				
Denne forskrift trer i kraft samme dato som den blir kunngjort i Norsk Lovtidende				

6.5 Torbjørnshall – satser for egenbetaling for bruk av hallen

Torbjørnshall består av 3 like store deler, der låntakerne kan få låne 1/3, 2/3 eller full hall. Videre kan sosialt rom m/ kjøkken og toaletter lånes.

1. Betaling for renhold for lag og foreninger hjemmehørende i Gjerstad

For fast bruk

Lag og foreninger hjemmehørende i Gjerstad, betaler ikke for bruk av hallen til trening/aktiviteter.

For enkeltarrangementer

- Renhold 1/3 hall inkl. garderober kr. 550,-
- Renhold 2/3 hall inkl. garderober kr. 1 100,-
- Renhold full hall inkl. garderober kr. 1 650,-
- Renhold sosialt rom m/ kjøkken og toaletter kr. 750,-

2. Egenbetaling m/renhold – for lag og foreninger hjemmehørende utenfor Gjerstad, bedrifter/virksomheter samt privatpersoner og andre som ikke kan sees på som frivillige lag og foreninger

- Lån av 1/3 hall inkl. garderober kr. 650,- per dag
- Lån av 2/3 hall inkl. garderober kr. 1 300,- per dag
- Lån av full hall inkl. garderober kr. 2 100,- per dag
- Lån av sosialt rom m/ kjøkken og toaletter kr. 1000,- per dag

3. Egenbetaling med renhold – timesats for «strøtimer»/tilfeldige ledige timer (inntil 2 timer, for mer enn 2 timer betales for hel dag)

- Bruk av 1/3 hall (1 seksjon) inkl. garderober kr. 180,- pr time
- Bruk av 2/3 hall (2 seksjoner) inkl. garderober kr. 280,- pr time
- Bruk av full hall (3 seksjoner) inkl. garderober kr. 380,- pr time
- Bruk av sosialt rom m/ kjøkken og toaletter kr. 220,- pr time
- Låntaker som har booket for enkelttime, må vike plass for låntakere som ønsker å låne hel dag

4. Egenbetaling m/renhold ved store inntektsbringende arrangementer

- Lån av 1/3 hall (1 seksjon) inkl. garderober kr. 950,- per dag
- Lån av 2/3 hall (2 seksjoner) inkl. garderober kr. 1 950,- per dag
- Lån av full hall (3 seksjoner) inkl. garderober kr. 2 950,- per dag
- Lån av sosialt rom m/ kjøkken og toaletter kr. 1 650,- per dag

5. Lån av stoler

Det er mulig å låne stoler fra Torbjørnshall. Lån avtales ved henvendelse til Gjerstad kommune, på lik linje med øvrige utlån og bruk av Torbjørnshall.

- Egenbetaling for lån av stol: kr. 6 per stk.